

VAASAN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta

Viestintätieteiden laitos

Johanna Saarikoski

Toimituspolitiikan toteutuminen julkisen organisaation asiakaslehdessä

Tarkastelussa Metsäneuvoja-lehti

Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma

Vaasa 2008

SISÄLLYS

KAAVIOT	3
KUVIOT	3
TAULUKOT	3
TIIVISTELMÄ	5
1 JOHDANTO	7
1.1 Tavoite	8
1.2 Aineisto	9
1.3 Menetelmä	10
2 ERIKOISALALLA TOIMIVAN JULKISEN ORGANISAATION	
ASIAKASLEHTI	12
2.1 Asiakaslehti	12
2.2 Erikoisalan lehti	14
2.3 Asiakaslehti osana julkisen organisaation viestintää	16
2.4 Metsäneuvoja-lehti eri lehtityyppien piirteiden valossa	20
3 ASIAKASLEHDEN SISÄLTÖ JA PUHUJARAKENNE	24
3.1 Toimituspolitiikka asiakaslehden sisältöä ohjaavana tekijänä	24
3.2 Sisältöä ohjaavat tekijät Metsäneuvojassa	28
3.2.1 Toimituspolitiikka	28
3.2.2 Metsäkeskusta koskeva laki ja asetus	30
3.2.3 Alueelliset metsäohjelmat	32
3.3 Juttujen puhujarakenne	35
3.3.1 Kirjoittaja ja lähteet puhujarakenteessa	36
3.3.2 Erilaiset lähteet puhujana	38

4 SISÄLTÖ JA PUHUJARAKENNE METSÄNEUVOJASSA	40
4.1 Tutkimuksen lähtökohdat	40
4.2 Metsäneuvojan juttujen aiheet	43
4.2.1 Aiheet Metsäneuvojan jutuissa kokonaisuutena	43
4.2.1.1 Ensisijaiset aiheet	44
4.2.1.2 Toissijaiset aiheet	46
4.2.1.3 Yhteenveto ensisijaisista ja toissijaisista aiheista	49
4.2.2 Aiheet vuosina 1996–1997	54
4.2.3 Aiheet vuosina 1998–2000	59
4.2.4 Aiheet vuosina 2001–2005	66
4.2.5 Aiheet vuonna 2006	74
4.3 Metsäneuvojan juttujen puhujarakenne	83
4.3.1 Juttujen kirjoittajat	83
4.3.2 Jutuissa esiintyvät lähteet	91
4.4 Toimituspolitiikan toteutuminen Metsäneuvojassa	100
 5 PÄÄTÄNTÖ	 104
 LÄHTEET	 112
 LIITTEET	
Liite 1. Koodausrunko ja -ohjeet	117
Liite 2. Aiheluokkien esiintyminen ensisijaisena aiheena Metsäneuvojan jutuissa	127
Liite 3. Aiheluokkien esiintyminen toissijaisena aiheena Metsäneuvojan jutuissa	129
Liite 4. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 1996–1997 Metsäneuvojissa	131
Liite 5. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 1998–2000 Metsäneuvojissa	132
Liite 6. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa	134
Liite 7. Aiheluokkien esiintyminen vuoden 2006 Metsäneuvojissa	136
Liite 8. Juttujen kirjoittajien toimijaluokat ja niiden esiintyminen	138
Liite 9. Kirjoittajien toimijaluokat ja kirjoitettujen juttujen ensisijaiset aiheet	140
Liite 10. Henkilöpuhujien toimijaluokat ja niiden esiintyminen	141
Liite 11. Lähteiden toimijaluokat ja juttujen ensisijaiset aiheet	143

KAAVIOT

Kaavio 1. Vuosien 1996–1997 lehdissä vähintään kolme kertaa esiintyvät aiheiluokat	55
Kaavio 2. Aiheryhmien osuus ensi- ja toissijaisista aiheista vuosien 1998–2000 jutuissa	60
Kaavio 3. Kymmenen useimmin esiintyvää aiheluokkaa vuosien 2001–2005 jutuissa	66
Kaavio 4. Kymmenen useimmin esiintyvää aiheluokkaa vuoden 2006 jutuissa	75
Kaavio 5. Eri toimijaryhmien esiintyminen kirjoittajana	86
Kaavio 6. Eri toimijaryhmien osuus kaikista henkilöpuhujista	93

KUVIOT

Kuvio 1. Asiakaslehdelle tyypilliset piirteet	14
Kuvio 2. Erikoisalan lehdelle tyypilliset piirteet	16
Kuvio 3. Julkisen organisaation lehdelle tyypilliset piirteet	19
Kuvio 4. Erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakaslehden piirteet	20
Kuvio 5. Metsäneuvoja-lehden piirteet	23
Kuvio 6. Tiedotusvälineen sisältöön vaikuttavat tekijät	24
Kuvio 7. Asiakaslehden, erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteiden vaikutus toimituspolitiikkaan ja lehteen	108

TAULUKOT

Taulukko 1. Toimituspolitiikasta johdetut aiheet	30
Taulukko 2. Metsäkeskusta koskevasta laista ja asetuksesta johdetut aiheet	31
Taulukko 3. Vuosien 1996 ja 1997 toiminnasta johdetut aiheet	33
Taulukko 4. Vuosien 1998–2002 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet	33
Taulukko 5. Vuosien 2001–2005 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet	34
Taulukko 6. Vuosien 2006–2010 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet	35
Taulukko 7. Ensisijaiset aiheet aiheryhmittäin	44
Taulukko 8. Toissijaiset aiheet aiheryhmittäin	47
Taulukko 9. Aiheiden näkyminen kaikissa Metsäneuvoja-lehden jutuissa	53
Taulukko 10. Aiheiden näkyminen vuosien 1996–1997 Metsäneuvoja-lehdissä	58
Taulukko 11. Erityisesti painotettavia aiheita kuvaavien aiheiluokkien ja aiheryhmän esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä	61

Taulukko 12. Muita metsänhoidollisia aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä	62
Taulukko 13. Muita kuin metsänhoidollisia aiheita kuvaavien aiheluokkien esiin- tyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä	63
Taulukko 14. Aiheiden näkyminen vuosien 1998–2000 Metsäneuvoja-lehdissä	65
Taulukko 15. Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä	68
Taulukko 16. Ekologiseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä	70
Taulukko 17. Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä	72
Taulukko 18. Aiheiden näkyminen vuosien 2001–2005 Metsäneuvoja-lehdissä	73
Taulukko 19. Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä	76
Taulukko 20. Ekologiseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä	78
Taulukko 21. Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä	79
Taulukko 22. Muihin kehittämistavoitteisiin liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä	81
Taulukko 23. Aiheiden näkyminen vuoden 2006 Metsäneuvoja-lehdissä	82
Taulukko 24. Kirjoittajien määrä	83
Taulukko 25. Lähteet Metsäneuvojassa	91

VAASAN YLIOPISTO**Humanistinen tiedekunta**

Laitos:	Viestintätieteiden laitos
Tekijä:	Johanna Saarikoski
Pro gradu -tutkielma:	Toimituspolitiikan toteutuminen julkisen organisaation asiakaslehdessä Tarkastelussa Metsäneuvoja-lehti
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Oppiaine:	Viestintätieteet
Valmistumisvuosi:	2008
Työn ohjaaja:	Merja Koskela

TIIVISTELMÄ:

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Keski-Suomen metsäkeskuksen asiakaslehden Metsäneuvojan toimituspolitiikka on toteutunut. Tarkastelussa oli juttujen aiheet ja jutuissa esiintyvät puhujat. Metsäneuvojan piirteitä määrittää se, että kyse on samaan aikaan asiakaslehdessä, erikoisalan lehdestä sekä lehdestä, joka on osa julkisen organisaation viestintää. Toimituspolitiikalla määritellään, mitkä ovat lehden tavoitteet ja tehtävät sekä mitä aiheita siinä käsitellään ja miten. Metsäneuvojan toimituspolitiikan mukaan lehden tehtävänä on tiedottaa metsänhoitoasioista. Sen jutuissa tulee näkyä metsien käytön taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Toimituspolitiikassa viitataan myös metsäkeskusta koskevaan lakiin, ja toimituspolitiikan mukaan lehdessä on edistettävä alueellisen metsäohjelman tavoitteita. Lisäksi aiheiden käsittelyssä tulee olla tasapuolinen, riippumaton, ja aiheita on käsiteltävä asiantuntevasti.

Tarkasteltavana oli 641 Metsäneuvojan juttua vuosilta 1996–2006. Jutut analysoitiin määrällisen sisällön erittelyn menetelmin. Käytössä oli koodausrunko, joka muodostettiin aineiston alustavan tarkastelun avulla. Koodausrungon mukaisesti kaikista analysoiduista jutuista kirjattiin juttu-, aihe- ja puhujakohtaiset muuttujat. Juttukohtaisilla muuttujilla jutut yksilöitiin, aihekohtaisilla muuttujilla selvitettiin jutun ensisijainen aihe ja toissijaiset aiheet ja puhujakohtaisilla muuttujilla juttujen kirjoittajat ja lähteet.

Toimituspolitiikka toteutuu tutkituissa jutuissa osittain. Jutuissa ovat metsänhoidolliset aiheet esillä usein ja metsäluonnonhoidon aiheet melko usein mutta metsien sosiaaliseen käyttöön liittyviä aiheita on esillä vähän. Myöskään kaikki metsäohjelmien tavoitteet eivät ole jutuissa esillä. Juttujen kirjoittajina on pääasiassa metsäkeskuksen toimihenkilöitä, ja muita kirjoittajia on vähän. Lähteinä esiintyy kaikkia metsäalan eri osapuolia mutta eri toimijoiden käytössä lähteenä oli havaittavissa jonkin verran keskittymistä. Tutkimustulokset koskevat vain Metsäneuvojaa eivätkä ne sinänsä ole yleistettäviä. Tutkimuksen perusteella toimituspolitiikan toteutumiseen näyttäisi kuitenkin vaikuttavan se, miten tarkasti halutut aiheet on toimituspolitiikassa kuvattu, miten lähellä aiheet ovat organisaation toimintaa ja miten erityisiä aiheita halutaan olevan esillä. Erikoisalan organisaationa juttujen kirjoittajat näyttäisivät löytyvän omasta organisaatiosta. Lähteen valintaan taas näyttäisi vaikuttavan jutun aihe sekä kirjoittajien jonkinlaiset rutiinit.

AVAINSANAT: toimituspolitiikka, asiakaslehdet, julkinen sektori, erikoisala, metsäala

1 JOHDANTO

Moni julkinen organisaatio julkaisee asiakkailleen suunnattua lehteä. Kansalaiset saavat säännöllisesti lukea esimerkiksi *Kelan sanomia* ja oman kotikunnan tai -kaupungin tiedotuslehteä. Yksityisten yritysten asiakaslehtien tapaan näiden lehtien sisältö koostuu asiakkaita koskevien palveluiden, tuotteiden, tapahtumien ja asioiden esittelystä. Lehteä julkaisevalle organisaatiolle, oli kyse sitten yksityisestä tai julkisesta organisaatiosta, lehti on yksi tapa toteuttaa organisaation yleisiä tehtäviä ja tavoitteita.

Yksityisestä yrityksestä poiketen julkinen organisaatio palvelee kansalaisia, ja sen perimmäisenä tavoitteena on yhteisen hyvän edistäminen. Viestinnällä, ja asiakaslehdellä sen osana tuetaan siis tämän tavoitteen saavuttamista (ks. esim. Högström 2002: 43). Tämä näkyy myös lehden sisällössä. Se, että julkaisijana on julkinen organisaatio vaikuttaa myös muulla tavalla lehden sisältöön.

Toimituspolitiikka on tekijä, jonka välityksellä kansalaisten palvelu ja yhteisen hyvän tavoittelu välittyvät lehden sisältöön. Toimituspolitiikalla määritellään lehdelle päämäärät ja tehtävät, ja samalla se sisältää ohjeita siitä, miten eri juttuaiheisiin suhtaudutaan (Kuutti 2006: 234). Aika ajoin on hyvä tarkistaa, onko annetussa toimituspolitiikassa pysytty. Toisaalta sisältöä määrittää pitkälti myös se, että moni julkinenkin organisaatio toimii jollain erikoisalalla. Tällöin lehden jutuissa keskitytään tiettyyn aihepiiriin.

Metsäneuvoja on Keski-Suomen metsäkeskuksen asiakaslehti. Se on metsänomistajille suunnattu, metsien hoitoon liittyvää tietoa välittävä tiedotuslehti. Metsäkeskukselle lehti on yksi tapa toteuttaa sille lailla asetettua koulutus-, neuvonta- ja tiedotustehtävää (ks. asetus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 1 luku 1 §). Metsäkeskuksen yleisenä tehtävänä on edistää metsien käyttöä, monimuotoisuutta ja metsätaloutta, minkä vaikutukset heijastuvat koko yhteiskuntaan (ks. laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 1 §). Nämä tehtävät näkyvät myös Metsäneuvojan toimituspolitiikassa.

Kun tehdään sellaista asiakaslehteä kuin Metsäneuvoja, täytyy lehden teossa ottaa huomioon organisaation julkisuus ja erikoisalalla toimiminen. Tämä on tullut minulle tutuksi kun olen ollut tekemässä Metsäneuvoja-lehden viimeisimpiä numeroita. Erilaisten vaateiden määrätessä lehden sisältöä olen kiinnostunut siitä, onko lehden sisältö ollut vuosien saatossa sellaista kuin on haluttu.

1.1 Tavoite

Selvitän tässä tutkimuksessa, miten Keski-Suomen metsäkeskuksen asiakaslehdessä Metsäneuvojassa on toteutunut lehdelle määritelty toimituspolitiikka. Tarkastelen toimituspolitiikan toteutumista analysoimalla aiheita ja jutuissa esiintyviä puhujia. Metsäneuvojan toimituspolitiikassa (Järvinen 2002) määritellään lehden tehtäväksi tiedottaa metsänhoitoasioista ja kannustaa metsänomistajia metsiensä hoitoon. Metsäneuvojan on myös pysyttävä aiheiden käsittelyssä puolueettomana ja tasapuolisena eri metsäalan toimijoita kohtaan. (Järvinen 2002.) Tutkimuksessa selvitän, miten hyvin juttujen aiheet sekä kirjoittajien ja lähteiden käyttö vastaavat näitä ohjeita. Aiheita tarkastelen ajallisesti neljässä osassa. Näin saan selville, onko toimituspolitiikka toteutunut eri aikoina eri tavoin. Puhujia tarkastelen kokonaisuutena kaikista tutkittavina olevista lehdistä.

Tutkimukseni on mediaseurantatutkimus, jossa tarkastellaan tietyn tiedotusvälineen sisältöä, tarkemmin ottaen juttuja, tietyllä ajanjaksolla. Mediaseuranta on systemaattinen ja analyttinen tapa kuvata ja arvioida jonkin tiedotusvälineen sisältöä ja tämän perusteella arvioida tiedotusvälinettä kriittisesti (Nordenstreng & Griffin 1999: 1). Mediaseurannan avulla on esimerkiksi mahdollista paljastaa juttujen tekemiseen liittyviä tapoja ja rutiineja (Raittila 2002: 33).

Mediaseurantatutkimuksia on Suomessa tehty ainakin 1980- ja 1990-lukujen taitteen metsätuhouutisoinnista (Väliaverron 1996), ydinjätteisiin liittyvästä keskustelusta (Raittila toim. 2001), vähemmistöjen esiintymisestä mediassa (Raittila toim. 2002) sekä budjettijournalismista (Reunanen 2003). Näissä tutkimuksissa on keskitytty seuraamaan tietyn aiheen esiintymistä ja kehittymistä ja tietyn ryhmän näkymistä tiedotusvälineissä

sekä tiedotusvälineissä käytävää keskustelua tietystä aiheesta. Tässä tutkimuksessa taas keskityn yhteen tiedotusvälineeseen, lehteen, ja tarkastelen siinä esiintyviä eri aiheita ja puhujia. Tutkimuksen perusteella voin arvioida, vastaako Metsäneuvojan sisältö sitä, mitä lehden toimituspolitiikassa on määritelty ja samalla voin esittää kritiikkiä aihe- ja puhujavalinnoista.

Metsäneuvojan toimituspolitiikan toteutumisen tutkimisella voidaan nähdä sekä käytännön että yleisen tason merkitys. Käytännössä tutkimuksesta on se hyöty, että jos toimituspolitiikka ei ole joltain osin toteutunut, voidaan lehden tekemistä muuttaa jatkossa. Samalla voidaan tarkastaa myös toimituspolitiikkaa. Yleisen tason merkitys liittyy julkisten varojen käyttöön. Julkisen aluehallinnon organisaationa metsäkeskuksen toimintaa rahoitetaan valtionavulla (ks. laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 11 §). Käytännössä siis myös Metsäneuvojaa tehdään valtion varoin, vaikka jonkin verran varoja tulee ilmoitustuloistakin. Tällä tutkimuksella voidaan tarkastaa, tehdäänkö varoilla Metsäneuvojaan sisältöä, joka palvelee metsäkeskuksen tehtävää.

1.2 Aineisto

Tutkimusaineistonani on kaikkiaan 641 juttua, jotka olen valinnut koko Metsäneuvojan ilmestymisajalta, vuoden 2006 loppuun saakka. Metsäneuvojaa alettiin julkaista vuonna 1996 ja vuoden 2006 loppuun mennessä on ilmestynyt yhteensä 24 lehteä. Jutulla tarkoitan tekstikokonaisuutta, jolla on oma otsikko. Tekstikokonaisuuteen katson kuuluvaksi otsikon lisäksi ingressin, väliotsikot, leipätekstit sekä tiedon kirjoittajasta. Juttuun kuuluu monesti myös kuvia sekä kuvatekstit, mutta en analysoi niitä. Tekstikokonaisuuden tutkiminen riittää paljastamaan tässä tutkimuksessa halutut asiat.

Otan analyysiin mukaan kaikki mielipiteelliset kirjoitukset sekä asiantuntija-artikkelit, uutiset, lehden ilmestymisajankohtaan nähden ajankohtaisia asioita käsittelevät jutut, haastattelut, juttusarjaan kuuluvat kirjoitukset, referaatit sekä itsenäiset tietolaatikat. Jälkimmäisellä tarkoitan tekstikokonaisuutta, jolla on oma otsikko, mutta jonka tekstikokonaisuus ei välttämättä noudata perinteisen jutun rakennetta.

Analyysin ulkopuolelle jätän selvästi markkinoinnilliset tuote- ja palvelu-uutiset, nimitysuutiset, toimitukselta-palstan, viihteelliset kirjoitukset (kuten runot ja kirjoituskilpailujen kirjoitukset) sekä ilmoitukset. Nämä jätän analyysistä pois, sillä ne eivät ole Metsäneuvojan ydinsisältöä. Toisin sanoen Metsäneuvoja ei ole tarkoitettu pääasiassa tällaisten sisältöjen julkaisuun. Analyysin ulkopuolelle jätän myös juttujen yhteydessä olevat tietolaatikot sekä juttuvinkit, joita on vuoden 2003 toisesta numerosta lähtien lehden kolmannella sivulla. Näissä juttutyypeissä on esitettynä pääjutun sisältö tai osa siitä tiivistetysti. Näin vältyn siltä, että analysoisin samaksi katsottavan sisällön kahteen kertaan.

Metsäneuvojan juttuja kirjoittaa pääasiassa metsäkeskuksen oma henkilökunta, jolla suurimmalla osalla on metsäalan koulutus mutta ei juuri laajempaa journalistista koulutusta. Päätoimittajana on vuosien 1996–2006 aikana toiminut niin Keski-Suomen metsäkeskuksen johtaja, tiedottaja kuin viestintäpäällikkökin. Lehden painomäärä on kymmenen vuoden aikana vaihdellut 20 000 ja 30 000 kappaleen välillä. Lehti on maksuton, ja se postitetaan kaikille Keski-Suomessa metsää enemmän kuin viisi hehtaaria omistaville, yhteistyökumppaneille sekä muille lehden tilanneille.

1.3 Menetelmä

Menetelmäni jakaantuu kahteen osaan, aiheiden ja puhujarakenteen erittelyyn. Analysoin jutut määrällisen sisällön erittelyn keinoin. Sisällön erittelyssä muodostetaan koodausrunko, jossa määritellään se, millaista kokonaisuutta analysoidaan ja mitä tästä kokonaisuudesta merkitään ja miten merkitään muistiin (Pietilä 1976: 101). Analysoitavana kokonaisuutena minulla on juttu. Jutusta merkitsen muistiin juttukohtaiset, aihekohtaiset ja puhujakohtaiset muuttujat. Koodausrunko ja -ohjeet on liitteessä 1.

Juttukohtaisia muuttujia ovat lehden ilmestymisvuosi ja numero, jossa juttu on julkaistu, jutun numero, otsikko, sijainti lehdessä, koko sekä se, onko juttu mielipiteellinen teksti vai ei-mielipiteellinen. *Aihekohtaisia muuttujia* ovat jutun ensisijainen ja toissijainen aihe. Ensisijainen aihe on se, mitä juttu kokonaisuudessaan käsittelee. Toissijaiset

aiheet taas ovat ensisijaisen aiheen alaisuudessa käsiteltäviä aiheita, jotka tuovat esiin ensisijaisen aiheen eri puolia. Tarkennan näiden käsitteiden määritelmiä luvussa 4.1. Valitsen kullekin jutulle sitä parhaiten kuvaavan ensisijaisen aiheen sekä toissijaiset aiheet erillisestä aiheluokituksesta, joka on koodausrunгон lopussa. *Puhujakohtaisia muuttujia* ovat jutun kirjoittaja sekä jutussa esiintyvät lähteet eli henkilöpuhujat ja muut kuin henkilöpuhujat, joita jutussa siteerataan tai referoidaan. Lähteistä merkitsen muihin nimen sekä toimijaluokan, jonka valitsen koodausrunгон lopussa olevasta toimijaluokituksesta. Sekä aihe- että toimijaluokituksen olen muodostanut aineiston alustavan tarkastelun perusteella.

Analyysissä käyn jokaisen Metsäneuvojan jutun läpi ja katson ensin, kuuluuko juttu analysoitaviin juttutyyppeihin vai ei. Jos juttu kuuluu analysoitaviin juttutyyppeihin, merkitsen jutulle arvoja koodausrungon mukaan. Kokoan arvot kaikista analysoiduista jutuista havaintomatriisiin, joka mahdollistaa aineiston tilastollisen kuvailun.

Sisällön erittelyn avulla pystyn luomaan yleiskuvan aineistosta sekä kuvaamaan juttujen sisällöllisiä ominaisuuksia (ks. esim. Berelson 1952: 45; Pietilä 1976: 24). Sisällön erittelyn käyttöä tutkimuksessani puoltaa myös se, että tämä menetelmä sopii laajojen aineistojen kuvailuun. Laajan aineiston hallitseminen ja kokonaiskuvan hahmottaminen saattaa olla vaikeaa ilman laskemista (Berelson 1952: 130). Sisällön erittelyllä sisältöelementtejä määrällistetään, jolloin niitä voidaan laskea (emt. 135).

Sisällön erittelyä on käytetty tutkimuksissa, joiden tarkoituksena on ollut tarkastaa, onko jokin viestinnän sisältö vastannut sille asetettuja tavoitteita (Berelson 1952: 43–44). Vertaamalla sisältöä sille asetettuihin normeihin, kuten esimerkiksi toimituspolitiikkaan, voidaan kuvata, miten sisältö toimituspolitiikan ohjeistusta noudattaa (ks. esim. Pietilä 1976: 25). Sisällön erittelyn avulla saan selville jutuissa käsitellyt aiheet sekä juttujen puhujarakenteen, joita vertaan toimituspolitiikassa esitettyihin ohjeistuksiin aihevalinnasta ja suhtautumisesta eri toimijoihin. Näin saan selville, miten toimituspolitiikka on toteutunut Metsäneuvojan sisällössä.

2 ERIKOISALALLA TOIMIVAN JULKISEN ORGANISAATION ASIAKASLEHTI

Metsäneuvoja on erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakaslehti. Tällaisen lehden piirteisiin vaikuttavat monet tekijät. Asiakaslehtenä se asemoituu tietyllä tavalla muiden lehtien joukossa ja erikoisalan lehtenä sen sisältö poikkeaa yleislehdistä. Yhteistä näille on se, että lehden kohderyhmä on jollain tavalla rajattu. Osana julkisen organisaation viestintää lehden sisällön taas tulee olla tietynlaista. Tarkastelen tässä luvussa asiakaslehden, erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteitä ja lopuksi kuvaan Metsäneuvoja-lehteä näiden piirteiden avulla.

2.1 Asiakaslehti

Lehden tekee asiakaslehdeksi se, että sillä on tietynlainen lähettäjä ja tietynlaiset vastaanottajat. *Asiakaslehti* onkin jonkun organisaation, järjestön tai muun yhteisön julkaisema lehti, joka on suunnattu asiakkaille ja muille sidosryhmille (Kuutti 2006: 272). Lehteä tulisi Åmanin (2003) mukaan kutsua *sidosryhmälehdiksi*, jos kohderyhmänä on muitakin kuin asiakkaita. Puhun tässä tutkimuksessa kuitenkin asiakaslehdestä, ja tarkoitan sillä lehteä, jonka kohderyhmänä ovat pääasiassa asiakkaat, mutta myös sidosryhmät.

Asiakaslehti on Kuutin (2006: 272) mukaan yksi *yhteisölehden* tyypeistä. Muita yhteisölehden tyyppejä ovat *henkilöstölehti* ja *tiedotuslehti*. Henkilöstölehti on suunnattu organisaation omalle henkilöstölle ja tiedotuslehti on suunnattu henkilöstölle, asiakkaille sekä sidosryhmille, mutta eroaa sisällöllisesti henkilöstö- ja asiakaslehdestä. (Emt.)

Oleellinen piirre asiakaslehdelle on säännöllinen ilmestyminen (ks. Kuutti 2006: 272). Asiakaslehti julkaistaan useimmiten 4–6 kertaa vuodessa (Åman 2003). Vähintään neljä kertaa vuodessa ilmestyvä asiakaslehti voidaan määritellä aikakautiseksi julkaisuksi tai aikakauslehdiksi (ks. esim. Kuutti 2006: 8–9; painovapauslaki 18 §).

Asiakaslehdellä on muitakin aikakauslehden piirteitä, sillä asiakaslehti on sekä rinnastettu (ks. esim. Åman 2003) aikakauslehteen että sijoitettu määritelmällisesti aikakauslehden alakäsitteeksi (ks. esim. Kuutti 2006: 8). Kuten aikakauslehti asiakaslehden sisällön tulisi koostua toimituksellisesta aineistosta (Åman 2003). Kun lehti on liian mainosmainen, esimerkiksi kun siinä julkaistaan pelkkiä hinnastoja ja mainoksia, kyse ei ole enää asiakaslehdestä (ks. esim. Kivikuru & Sassi 1994: 61). Asiakaslehti voi toki sisältää markkinoinnillisia viestejä, mutta ne tulee sisällyttää lehdessä välitettävään muuhun sisältöön (Mykkänen 1998: 26). Lehden sisältö ei palvelekaan vain organisaation tavoitteita vaan ennen kaikkea kohderyhmän tarpeita (Åman 2003).

Asiakaslehden aikakauslehtimäisyys heijastuu lukijoiden odotuksiin. Åmanin (2003) mukaan lukijat odottavat lehden olevan ammattitaitoisesti ja journalistisin perustein toimitettu. Lukijat pitävätkin asiakaslehteä luotettavana ja objektiivisena, vaikka he samaan aikaan tiedostavat lehden palvelevan julkaisevan organisaation tavoitteita (emt.).

Julkaisevalle organisaatiolle asiakaslehdellä on monenlaisia merkityksiä. Se toimii linkkinä organisaation ja asiakkaiden ja sidosryhmien välillä. Lehden avulla pidetään yhteyttä (Åman 2003) tai dynaamisemmin sanottuna lujitetaan suhdetta ja jopa luoda uusia asiakassuhteita (Mykkänen 1998: 25–26). Toisaalta asiakaslehteä hyödynnetään organisaation tunnetuksi tekemisessä. Lehti on yksi kanava esitellä organisaation toimintaa, työtä ja tavoitteita (Mykkänen 1998: 26). Samalla luodaan mielikuvia ja profiloidaan organisaatiota (Mykkänen 1998: 26; Juholin 2001: 169).

Olen koonnut kuvioon 1 asiakaslehdelle tyypillisiä piirteitä. Olen tarkoituksella tehnyt piirteisiin pienen ryhmittelyeron selventämään sitä, että kuviossa alempana olevat piirteet ovat asiakaslehden piirteitä nimenomaan julkaisevan organisaation näkökulmasta.

Kuvio 1. Asiakaslehdelle tyypilliset piirteet.

Asiakaslehti on siis jonkun organisaation säännöllisesti julkaisema organisaation ulkopuolisille tahoille suunnattu lehti, jonka sisältö on toimituksellista, tiedottavaa ja informoivaa. Asiakaslehti palvelee sekä kohderyhmän tiedontarpeita että julkaisevan organisaation tavoitteita. Julkaisevalle organisaatiolle asiakaslehti on tapa pitää yhteyttä asiakkaisiin ja sidosryhmiin sekä väline herättää kiinnostusta, esitellä organisaatiota ja luoda mielikuvia ja toteuttaa profilointia.

2.2 Erikoisalan lehti

Nykyisten asiakaslehtien toimituksellinen taso on Åmanin (2003) mukaan niin korkea, että lehtiä voidaan verrata erikoisaikakauslehtiin tai syvää asiantuntemusta edustaviin ammattilehtiin. Åmanin huomiossa ei ole kyse vain toimituksellisesta tasosta vaan myös siitä, että moni organisaatio toimii joillain erikoisalalla. Lehdestä tekee erikoisalan lehden kaksi seikkaa, lehdellä on rajattu kohderyhmä ja sen jutut käsittelevät tiettyä aihepiiriä. Lukijoita siis yhdistää kytkös lehden edustamaan erikoisalaan tai asiantuntemukseen. Kun kohderyhmää yhdistää jokin erikoispiirre, esimerkiksi ammatti tai harrastus, puhutaan *erikoisjulkaisusta* (Kuutti 2006: 37). Julkaisun tekstit voidaan määritellä erikoisalateksteiksi silloin kun sen on kirjoittanut sen alan asiantuntija, jota teksti käsitte-

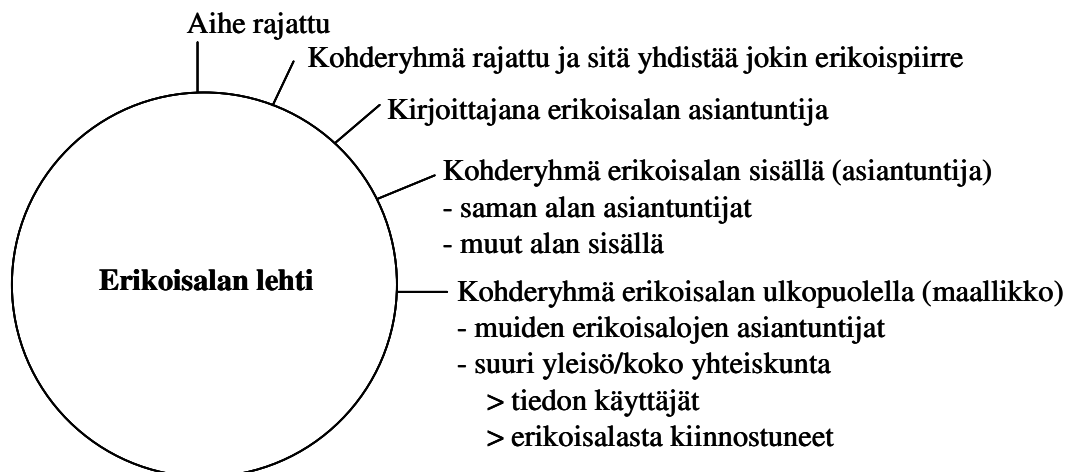
lee. Erikoisalatekstin määritelmän kannalta ei ole oleellista, onko lukijana kyseisen alan asiantuntija vai maallikko. (ks. Gunnarsson 1987: 9.)

Erikoisalan lehdet voivat olla erikoistuneisuuden tasoltaan erilaisia samaan tapaan kuin tutkimustiedon esittäminen (ks. Puuronen, Koskela, Laurén & Nordman 1993). Olen-
naista erikoistuneisuuden tasojen erottelussa on tekstin lukija ja hänen alaan liittyvä
tiedon määrä ja laatu. Erikoistuneisuuden taso vaikuttaa siihen, miten kirjoitetaan. Eri-
koistuneisuuden taso on erilainen ensinnäkin sen mukaan, onko tekstin lukija erikois-
alan sisällä vai ulkopuolella. Alan sisällä olevat lukijat ovat saman erikoisalan asiantun-
tijoita tai muita kyseisellä erikoisalalla toimivia. Alan ulkopuolella olevat lukijat eivät
ole kyseessä olevan erikoisalan asiantuntijoita, eivätkä he siten omaa samanlaista tietoa
alasta kuin kirjoittaja. Alan ulkopuolella olevat lukijat ovat lähialojen ja muiden alojen
asiantuntijoita tai niin sanottua suurta yleisöä eli yhteiskunnan jäseniä yleisemmin. Tä-
män jälkimmäisen lukijakunnan osalta erikoistuneisuuden taso voidaan jakaa vielä siten,
että on niitä, jotka käyttävät lukemaansa tietoa jollain tavalla hyödyksi sekä niitä, jotka
ovat vain kyseisestä erikoisalasta kiinnostuneita. (Ks. Puuronen ym. 1993: 232–235.)

Puuronen, Koskela, Laurén ja Nordman (1993: 235) puhuvat tutkimustiedon esittämisen
yhteydessä tutkimusjournalismista, jonka vastaanottajajoukko on kaikkein laajin. Kyse
on esimerkiksi päivälehtiin kirjoitetuista tutkimusta koskevista artikkeleista (emt.). Eri-
koisalan julkaisulla ei näin laajaa ja tiedoiltaan heterogeenista vastaanottajajoukkoa ole
vaan erikoisalan lehdellä on aina lukijoita, jotka ovat vähintäänkin jollain tavoin kiin-
nostuneita lehden edustamasta erikoisalasta.

Kun erikoisalan lehti on asiakaslehtenä, voi olla hankala määrittää sitä, onko lehti eri-
koistuneisuuden tasoltaan alan sisällä vai ulkopuolella. Sidosryhmät ovat usein lehteä
julkaisevan organisaation kanssa saman erikoisalan sisällä tai ainakin lähialoilla. Asiak-
kaat taas voivat olla joko erikoisalan sisällä tai sen ulkopuolella riippuen siitä, miten
paljon ja minkälaista tietoa he alasta omaavat. Todennäköistä kuitenkin on, että ainakin
osa asiakkaista on alan ulkopuolella olevia tiedon käyttäjiä tai vain alasta kiinnostuneita.
Lukijoiden erilaiset tiedot tuovat tietenkin oman hankaluutensa tekstien kirjoittamiseen.

Määrittelen erikoisalan lehden tässä rajatulle kohderyhmälle suunnatuksi ja rajatusta aihepiiristä tietoa välittäväksi lehdeksi, jonka tekstejä kirjoittavat kyseisen erikoisalan asiantuntijat. Olen koonnut kuvioon 2 erikoisalan lehdelle tyypillisiä piirteitä.

Kuvio 2. Erikoisalan lehdelle tyypilliset piirteet.

Erikoisalan lehden piirteissä korostuu kohderyhmä. Kohderyhmä voi samankin lehden osalta olla sekä erikoisalan sisällä että ulkopuolella. Tämä jaottelu vastaa lukijoiden jakautumista asiantuntijoihin ja maallikoihin. Kohderyhmää voidaan jaotella vielä tätäkin hienojakoisemmin. Olen kuitenkin jättänyt kuviosta pois laajimman mahdollisen kohderyhmän, sillä erikoisalan lehti on aina suunnattu jollekin rajatulle kohderyhmälle, joka on vähintäänkin kiinnostunut lehden edustamasta erikoisalasta.

2.3 Asiakaslehti osana julkisen organisaation viestintää

Kun asiakaslehteä julkaisee julkinen organisaatio, liittyy lehden tekemiseen ja sen sisältöön tiettyjä vaatimuksia, jotka koskevat julkisen organisaation viestintää yleensä. Julkisen organisaation viestintä, kuten organisaatio itsessäänkin, on kansalaisia varten (Valtionhallinnon viestintäsuositus 2002: 12). Sen viestinnän tehtävinä on *informoida* ja *neuvoa* kansalaisia sekä *edistää* kansalaisten *osallistumista* keskusteluun ja vuorovaiku-

tukseen. Informoinnin tehtävänä on antaa kansalaisille tietoa muun muassa heitä koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä julkisen organisaation tekemistä päätöksistä. Neuvonnalla annetaan kansalaisille tietoa, jota tarvitaan vaivattomaan asiointiin organisaation kanssa. Kansalaisten keskusteluun osallistumista ja vuorovaikutusta edistetään tuottamalla tietoa vireillä olevista asioista ja niihin liittyvistä ongelmista, ratkaisuksista ja päätöksistä. (Informoi, neuvoo, keskustele ja osallistuu 2001: 15.)

Informointi, neuvonta ja osallistumisen edistäminen kuvaavat sitä, *mitä* sisältöjä julkisen organisaation viestinnässä tulisi olla. Erikseen määritellään vielä sitä, *millaista* julkisen organisaation viestinnän tulisi olla. Valtionhallinnon viestintäsuosituksen (2002: 14) mukaan viestinnän tulee olla riippumatonta ja puolueetonta. Myös erilaiset näkökohdat tulee sisällöissä huomioida tasapuolisesti (emt.).

Nämä tehtävät ja suositukset koskevat kaikkea julkisen organisaation viestintää. Suosituksissa näkyy kuitenkin se, että informoiva, neuvova ja osallistava viestintä liittyvät ennen kaikkea niiden julkisten organisaatioiden toimintoihin, joissa on kyse lakien säätämisestä ja kansalaisia koskevien päätösten tekemisestä (ks. esim. Informoi, neuvoo, keskustele ja osallistuu 2001: 15–16). Kansalaisten on saatava tietoa osallistuakseen keskusteluun, joka liittyy heitä koskeviin päätöksiin (emt. 16). Se, miksi viestinnän halutaan olevan vuorovaikutteista, liittyy valtionhallinnon avoimuuteen ja viranomaistoiminnan julkisuusperiaatteeseen. Vuorovaikutteisella viestinnällä kansalaisille annetaan mahdollisuus vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon. (Valtionhallinnon viestintäsuositus 2002: 8.)

Julkisen organisaation viestinnässä olennaisiksi asioiksi nousevat siis osallistuminen ja vuorovaikutus. Kun viestinnän tarkoituksena on luoda mahdollisuudet osallistumiseen, on viestinnässä kyse kommunikatiivisesta toiminnasta (ks. Nieminen 2000: 110). Kommunikatiivisessa toiminnassa on pyrkimys toimintaan osallistuvien yhteisymmärrykseen jostain asiasta. Tavoitteita ei aseteta ylhäältä päin, vaan ne syntyvät osallistujien keskuudessa. (Emt.) Julkisen organisaation viestinnällä on siis luotava kansalaisille mahdollisuus osallistua keskusteluun, jonka tuloksena voi syntyä kansalaisten yhteinen mielipide heitä koskevasta asiasta.

Osallistuminen edellyttää keskustelua ja ajankohtaista tietoa, joita ei Niemisen (2000: 126) mukaan pystytä edistämään tai välittämään asiakaslehdellä, sillä se ilmestyy suhteellisen harvoin. Asiakaslehden julkaiseminen ei siis olisi kommunikatiivista toimintaa vaan lähempänä kommunikatiivisen toiminnan vastinparia, strategista toimintaa. Strateginen toiminta on kuitenkin Niemisen (2000: 110–113) mukaan tyypillistä yksityisille yrityksille ja yhteisöille eikä niinkään julkisille organisaatioille.

Strategiselle toiminnalle on tyypillistä, että toiminnan tavoitteet määrätään ennalta ja kaikkien toimintojen on palveltava tätä tavoitetta (Niemi 2000: 109). Tällöin myös viestintä palvelee tavoitteen saavuttamista. Mykkäsen (1998: 14) mukaan asiakaslehden tavoitteet johdetaan nimenomaan koko organisaation tavoitteista. Organisaation tavoitteet siirretään viestinnän tavoitteisiin ja siitä edelleen julkaisutoiminnan ja asiakaslehden tavoitteisiin (emt.). Näin ollen organisaation tavoitteiden tulisi näkyä myös toimintapolitiikassa ja sen myötä myös lehdessä.

Se, että viestinnällä tuetaan julkisen organisaation tehtäviä ja tavoitteita on yleisempää, mitä Niemi (2000) antaa ymmärtää (ks. esim. Höglström 2002: 19, 65). Esimerkiksi Åberg (2005: 35) on tutkinut, millainen tehtävä viestinnällä on eri ministeriöissä ja todennut, että ministeriöiden perusviestit johdetaan erilaisista strategisista asiakirjoista kuten ohjelmista ja katsauksista. Strategisuus ei kuitenkaan vie julkishallinnon viestintää pois kansalaisten palvelemisesta, onhan koko julkisen organisaation perimmäisenä tehtävänä ja tavoitteena nimenomaan palvella kansalaista.

Vaikka julkisen organisaation asiakaslehti olisi pääosin strategista toimintaa, on se osaltaan myös kommunikatiivista. Asioista informoinnilla parannetaan lukijoiden osallistumismahdollisuuksia. Höglströmin (2002: 29) mukaan yhteiskunnallisen viestinnän, jota julkinen organisaatio toteuttaa, yhtenä tavoitteena on nimenomaan tiedon lisääminen. Asiakaslehti voidaan siis nähdä tietopalveluna, jolla tyydytetään lukijoiden tiedon tarvetta (ks. Niemi 2000: 114). Tieto taas on osallistumisen edellytys. Toisin sanoen julkisen organisaation asiakaslehdessä välittämä tieto auttaa lukijaa joka tapauksessa osallistumaan organisaation edustamaan alaan liittyvään keskusteluun.

Luvuissa 2.1 ja 2.2 olen kuvannut asiakaslehdelle ja erikoisalan lehdelle tyypillisiä piirteitä. Julkisen organisaation julkaisema erikoisalan asiakaslehti saa piirteitä, jotka erottavat sen yksityisten organisaatioiden julkaisemista lehdistä. Osana julkisen organisaation viestintää asiakaslehden kohderyhmänä ovat periaatteessa kaikki kansalaiset tasavertaisesti (Informoi, neuvo, keskustele ja osallistuu 2001: 53). Kun on kyse erikoisalan lehdestä, kohderyhmänä ovat siis kaikki tähän erikoisalaan liittyvät henkilöt tasavertaisesti. Koska asiakaslehdellä tyydytetään lukijan tiedon tarpeita, tulee sisällön olla vastaanottajan tarpeista lähtöisin (ks. esim. Valtionhallinnon viestintäsuositus 2002: 12).

Julkisen organisaation viestinnän, ja siten myös asiakaslehden tavoitteena ei ole taloudellinen hyöty vaan yhteisen hyvän edistäminen. Yhteisenä hyvänä voidaan pitää tiedon lisäämistä, asenteisiin vaikuttamista tai toimintatapojen muuttamista. Yhteisen hyvän tavoittelu johtaa siihen, että julkisen organisaation viestinnältä odotetaan eettistä luotettavuutta, jolla tarkoitetaan asioiden taustojen selvittämistä, asioiden perustelua sekä käytettävien lähteiden läpinäkyvyyttä. (Högström 2002: 43–44.) Näin ollen asiakaslehden lukija odottaa julkisen organisaation asiakaslehdeltä objektiivisempaa ja luotettavampaa asioiden käsittelyä kuin yksityisen yrityksen asiakaslehdeltä.

Olen koonnut kuvioon 3 julkisen organisaation asiakaslehdelle tyypilliset piirteet. Piirteet liittyvät asiakaslehden sisältöön sekä siihen, millaista asioiden käsittely tulisi olla, julkaisemisen tavoitteisiin ja tehtäviin sekä kohderyhmän kohteluun.

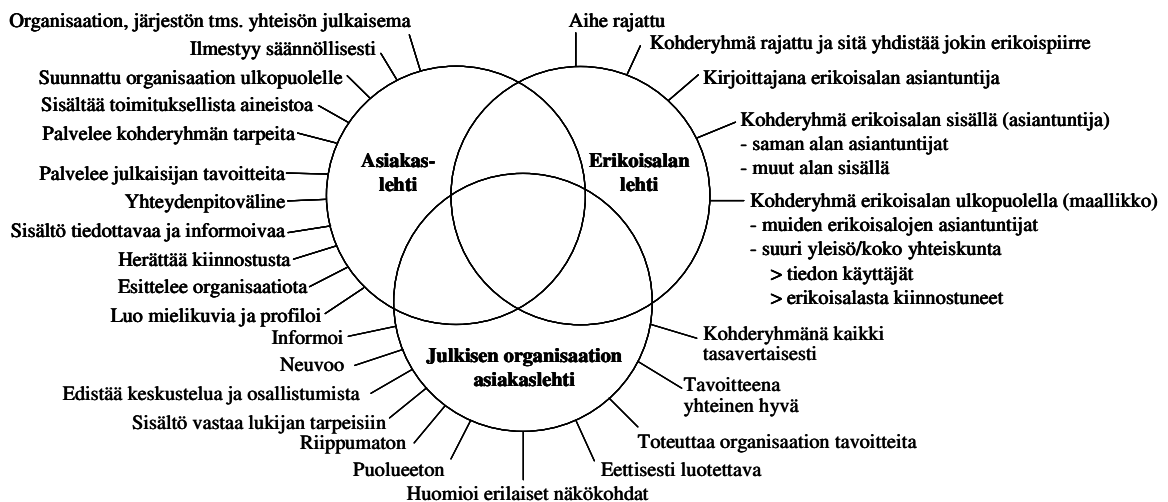

Kuvio 3. Julkisen organisaation lehdelle tyypilliset piirteet.

Julkisen organisaation asiakaslehden sisällön tehtävänä on siis informoida, neuvoa ja edistää keskustelua sekä vastata lukijan tiedon tarpeisiin. Asioiden käsittelyn tulee olla riippumatonta, puolueetonta, erilaiset näkökohdat huomioivaa sekä eettisesti luotettavaa. Strategisena viestinnän välineenä se toteuttaa organisaation tavoitteita, mutta kaiken taustalla on yhteinen hyvä. Lehden kohderyhmänä ovat kaikki sen piiriin kuuluvat henkilöt tasavertaisesti.

2.4 Metsäneuvoja-lehti eri lehtityyppien piirteiden valossa

Metsäkeskuksen Metsäneuvoja-lehti voidaan määritellä erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakaslehdiksi. Näin ollen se saa piirteitä niin asiakaslehden ja erikoisalan lehden piirteistä kuin julkisen organisaation viestinnän piirteistäkin. Nämä kaikki piirteet olen koonnut kuvioon 4.

Kuvio 4. Erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakaslehden piirteet.

Metsäneuvoja on määriteltävissä asiakaslehdiksi, sillä sen julkaisijana on julkinen organisaatio ja sen kohderyhmänä ovat metsänomistajat sekä metsäkeskuksen sidosryhmät. Lehti ilmestyy säännöllisesti, kolme kertaa vuodessa. Määrä ei tosin täytä painova-

pauslain mukaista määritelmää aikakautisesta painokirjoituksesta (ks. luku 2.1), mutta määrää oleellisempi asiakaslehden kriteereissä näyttäisi olevan lehden ilmestymisen säännöllisyys. Lehden keskeisenä sisältönä ovat metsänhoitoon liittyvät asiat, ja juttujen tulee olla laadultaan vähintään journalistista keskitasoa (Järvinen 2002). Metsäkeskukselle lehti on väline pitää yhteyttä metsänomistajiin, muistuttaa olemassa olostaan, etenkin kun kontakteja metsäkeskuksen ja metsänomistajan välillä on muutoin melko harvoin. Mielikuvien luonti ja metsäkeskuksen profilointi taas on Metsäneuvojassa se, mikä syntyy sisällön ohella (ks. Järvinen 2002). Metsäneuvojan tärkeimpänä tehtävänä on metsäasioista tiedottaminen ja informointi.

Erikoisalan lehdeksi Metsäneuvojan tekee se, että sen kohderyhmä on rajattu (keski-suomalaiset metsänomistajat ja metsäkeskuksen sidosryhmät) ja tätä kohderyhmää yhdistää metsä. Suurin osa kohderyhmästä omistaa metsää ja osa toimii metsä- tai sen lähialalla. Erikoisalan tekstejä lehteen syntyy, kun kirjoittajista suurin osa on metsäalan ammattilaisia. Näiden tekstien lukijoiden voidaan nähdä olevan sekä alan sisällä että ulkopuolella. Metsäalalla toimivat sidosryhmien edustajat ovat lähes kaikki itse metsäalan asiantuntijoita. Joukossa on toki myös lähialojen edustajia, kuten esimerkiksi ympäristökeskuksen edustajia.

Se, voidaanko metsänomistajien katsoa olevan alan sisällä vai ulkopuolella on hieman hankalampi määrittää. Metsänomistajat ovat sosioekonomisilta taustoiltaan hyvin heterogeenisiä eikä mikään kerro, miten hyvin yksittäinen metsänomistaja tuntee metsäalaa. Oletus kuitenkin on, että ainakin osalla metsänomistajista metsäalan tuntemus on vähäistä (ks. esim. Keski-Suomen metsäohjelma 2006–2010: 35). Osa taas on niitä, jotka ovat perehtyneet alaan ja hoitavat metsiään ammattimaisesti. Metsäalan ammattilaiset sekä metsänhoitoon vihkiytyneet metsänomistajat ovat siis Metsäneuvojan kirjoittajien kanssa metsäalan sisällä. Osa lukijoista taas ei omaa niin syvällisiä tietoja metsäalasta kuin metsäammattilaiset tai metsänhoitoon vihkiytyneet metsänomistajat. Nämä lukijat ovat joko tiedon käyttäjiä tai kuuluvat siihen ryhmään, joka on vain kiinnostunut metsäasioista. (Ks. luku 2.2).

Metsäkeskuksen viestinnässä Metsäneuvoja on strategisen toiminnan väline. Lehden toimituspolitiikassakin mainitaan erikseen, että yhtenä lehden tehtävänä on metsäkeskuksen lakisääteisen edistämistehtävän toteuttaminen (Järvinen 2002). Metsäneuvojan tavoitteet kytkeytyvät näin koko metsäkeskusorganisaation tavoitteisiin. Muita Metsäneuvojan tehtäviä ovat metsänhoitoasioista tiedottaminen, metsänomistajien motivointi sekä vuorovaikutuksen lisääminen metsänomistajan ja metsäalan organisaatioiden välillä (Järvinen 2002). Metsäneuvojan on siis tarkoitus informoida metsänomistajia. Metsäalaan liittyvä tieto taas parantaa metsänomistajan osallistumismahdollisuuksia. Tiedon avulla hän pystyy ottamaan paremmin osaa metsäalan keskusteluun sekä asioimaan alan organisaatioiden kanssa.

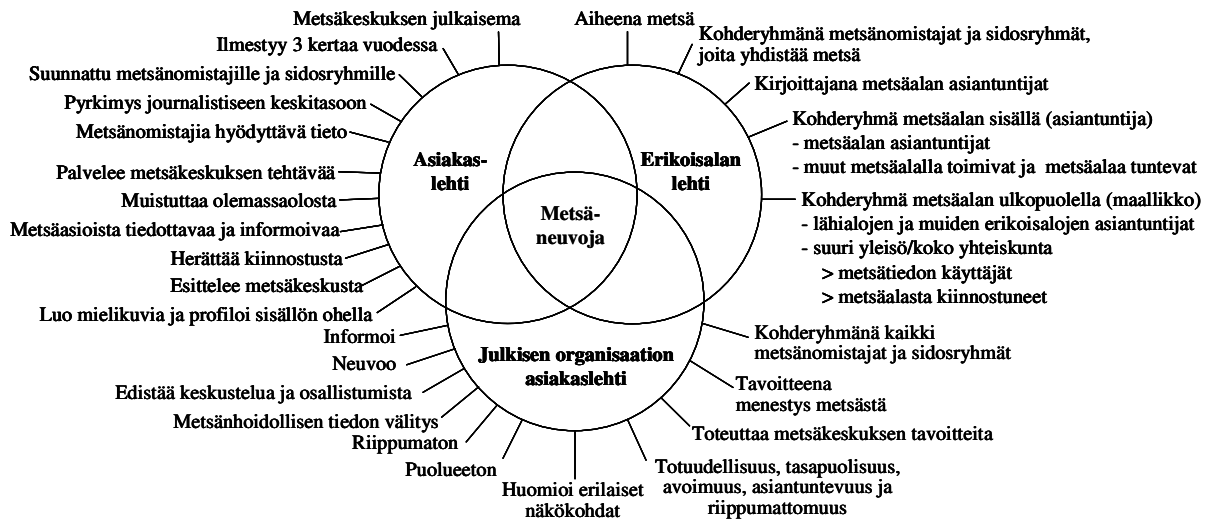
Muihin metsäalan organisaatioiden asiakaslehtiin nähden Metsäneuvoja eroaa siinä, että sen kohderyhmänä ovat kaikki Keski-Suomessa metsää omistavat. Tosin lehti jaetaan vain niille, jotka omistavat metsää enemmän kuin viisi hehtaaria. Jakelu ei kuitenkaan perustu mihinkään jäsenyyteen, kuten esimerkiksi metsänhoitoyhdistysten lehtien jakelu, tai asiakkuuteen, kuten esimerkiksi metsäyhtiöiden lehtien jakelu, eikä lehden jake- lussa tehdä eroa esimerkiksi siinä, kuinka aktiivisesti metsänomistaja palstojaan hoitaa. Kaikkia metsänomistajia kohdellaan siis samanveroisesti.

Kohderyhmälle pyritään tarjoamaan heitä hyödyttävää metsään liittyvää tietoa (Järvinen 2002). Näin ollen sisällön tekemistä ohjaavat lukijoiden tarpeet. Koska julkinen organisaatio ei tavoittele viestinnällään taloudellista hyötyä, ei Metsäneuvoja ole esimerkiksi tarkoitettu ensisijaisesti omien palveluiden tai tuotteiden markkinointiin. Sen sisällössä keskitytään metsänhoidollisen tiedon välittämiseen. Koska Metsäkeskukselle asetettu tehtävä¹ liittyy yhteiskunnan hyvinvointiin, lehdellä toteutettavan viestinnän tavoite on viime kädessä yhteinen hyvä. Metsään liittyvä tieto opastaa lukijaa metsänhoitoon, mikä lisää metsästä saatavaa taloudellista ja henkistä hyvinvointia.

¹ Metsäkeskuksen tehtävänä on edistää kestävä metsien käyttöä, monimuotoisuutta ja metsätaloutta (ks. laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 1 §)

Lukijat odottavat Metsäneuvojalta sen yhteiskunnallisesta taustasta johtuen ehkä vieläkin objektiivisempaa ja tasapuolisempaa tiedonvälitystä kuin asiakaslehdiltä yleensä. Lehden eettinen luotettavuus onkin huomioitu sen toimituspolitiikassa. Siinä ohjeistetaan, että lehden tekemisen periaatteina ovat muiden muassa totuudellisuus, tasapuolisuus, avoimuus, asiantuntevuus ja riippumattomuus (Järvinen 2002).

Olen koonnut kuvioon 5 Metsäneuvojalle tyypilliset piirteet, joita siis määrittää se, että lehti on yhtä aikaa asiakaslehti, osa julkisen organisaation viestintää sekä erikoisalan lehti.

Kuvio 5. Metsäneuvoja-lehden piirteet.

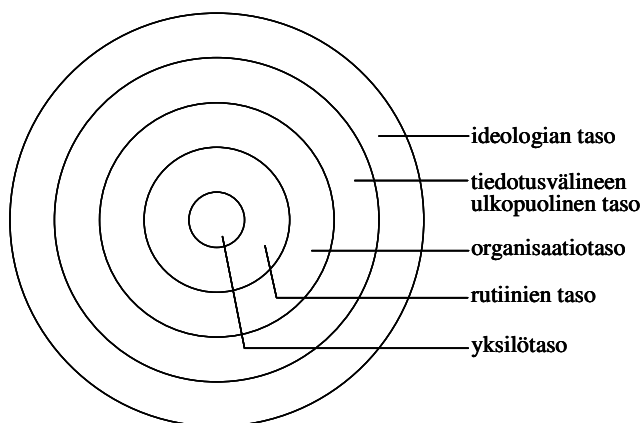
Osa asiakaslehden ja julkisen organisaation lehden piirteistä on päällekkäisiä. Esimerkiksi se, että Metsäneuvoja välittää metsällistä hyötytietoa, sen sisältö on informoivaa ja se, että lehti palvelee metsäkeskuksen tehtäviä ja tavoitteita tulee ilmi niin asiakaslehtenä kuin osana julkisen organisaation viestintää. Karkeasti voi sanoa, että erikoisalalehden piirteet kertovat siitä, *mistä aiheesta* ja *kenelle* Metsäneuvojassa kirjoitetaan. Asiakaslehden ja julkisen organisaation lehden piirteet taas kertovat *millaisia sisältöjä* ja *miksi* (tehtävät ja tavoitteet) Metsäneuvoja välittää. Lisäksi julkisen organisaation lehden piirteet määrittävät sitä, *miten* Metsäneuvojan juttuja tulisi tehdä.

3 ASIAKASLEHDEN SISÄLTÖ JA PUHUJARAKENNE

Edellisessä luvussa totesin, että asiakaslehden sisältö koostuu toimituksellisesta aineistosta. Sisältöä asiakaslehteen tehdään siis samaan tapaan kuin muihin lehtiin ja tiedotusvälineisiin. Voidaan siis olettaa, että sisällön valikoitumiseen vaikuttavat samat tekijät kuin muissakin lehdissä. Yksi tällainen sisältöön vaikuttava tekijä on toimituspolitiikka. Sisällön lisäksi lehteen valikoidaan muun muassa lähteitä, ja tämän valinnan tekee kirjoittaja. Tässä luvussa selvitän, miten toimituspolitiikka syntyy ja miten se vaikuttaa sisältöön sekä miten kirjoittaja ja lähteet muodostavat lehden puhujarakenteen.

3.1 Toimituspolitiikka asiakaslehden sisältöä ohjaavana tekijänä

Asiakaslehden tekeminen vaatii toimitustyötä, ja tämän vuoksi sitä voidaan tarkastella samanlaisena tiedotusvälineenä kuin esimerkiksi uutisia välittävää tiedotusvälinettä. Sisältö näihin molempiin syntyy tietyn toimitustyön tuloksena. Shoemaker ja Reese (1996) esittävät, että tiedotusvälineen sisältöön vaikuttavat juttujen tekijöiden yksilölliset ominaisuudet, jutun tekemiseen liittyvät rutiinit, tiedotusvälineen taustalla oleva organisaatio sekä tiedotusvälineen ulkopuoliset tekijät ja ideologia. Nämä sisältöön vaikuttavat tekijät ovat Shoemakerin ja Reesen (1996: 262) mukaan tasoja, jotka ovat hierarkkisesti jäsentyneitä. Hierarkkisuus tarkoittaa, että laajempi tekijä vaikuttaa suppeampaan tekijään ja rajaa sen vaikutusta (emt.). Tätä hierarkkisuutta selventää kuvio 6.

Kuvio 6. Tiedotusvälineen sisältöön vaikuttavat tekijät (Shoemaker & Reese 1996).

Ideologian taso nähdään yhteiskunnallisena tekijänä, johon sisältyvät ne asiat, jotka yhdistävät yhteiskuntaa. Tiedotusvälineiden on tarkoitus levittää ideologiaa ja siten kaikki muut tasot palvelevat ja tukevat tätä yhdentävää voimaa. Tiedotusvälineen ulkopuolisilla tekijöillä taas tarkoitetaan muiden muassa valtion säätämien lakien ja hallituksen vaikutusta tiedotusvälineeseen. (Shoemaker & Reese 1996: 199, 203, 221, 223.) Esimerkiksi Suomen lainsäädännössä ilmaistaan ne perusarvot, joita tiedotusvälineiden on edistettävä. Yhtenä tällaisena perusarvona on sananvapaus. Lainsäädännöllä ohjataan sitä, mikä yhteiskunnassa on sallittua ja suotavaa ja mikä kiellettyä. (Nieminen & Nordenstreng 2003: 250, 255.) Muun muassa sananvapauteen liittyvä lainsäädäntö koskee kaikkia tiedotusvälineitä, niin uutismedioita kuin asiakaslehtiäkin.

Ideologia ja tiedotusvälineen ulkopuoliset tekijät ovat tasoja, joiden vaikutusta tiedotusväline itse ei pysty muuttamaan tai määräämään. Sen sijaan organisaatio, rutiinit ja yksilö toimivat tiedotusvälineen sisällä. Ylimpänä tasona näistä on organisaatio, joka näin ollen rajoittaa ja määrittää rutiinien ja yksilön vaikutusta sisältöön (ks. Shoemaker & Reese 1996: 140). Organisaatiotasolta on löydettävissä se, miten määritellään, mitä tiedotusvälineen sisällön tulisi olla.

Ajatukset siitä, mitä tiedotusvälineen sisällön tulisi olla, kiteytyvät politiikkaan. Politiikalla tarkoitetaan yleisesti toimintalinjaa tai periaatteita, joiden mukaan toimitaan jonkin yhteiskuntaelämän osa-alueella (PS s.v. *politiikka*). Politiikka mielletään organisaation kontekstissa helposti hallinnolliseksi välineeksi, jolla määritellään esimerkiksi tiedotusvälineen sisällön tekemiseen tarvittavat resurssit ja budjetti (ks. Shoemaker & Reese 1996: 151). Tiedotusvälineen organisaatiossa politiikalla ohjataan kuitenkin itse tiedotusvälineen sisältöä.

Politiikka nähdään Shoemakerin ja Reesen (ks. 1996: 143) tavoin monesti ylhäältä päin asetetuksi. Tiedotusvälineen politiikan määrittelevät tiedotusvälineen johto ja/tai omistajat (ks. esim. Breed 1960: 178, 180; Furhoff 1986: 59; Shoemaker & Reese 1996: 151, 163). Johdon on asetettava politiikka ohjaamaan sisältöä tekeviä, sillä se itse ei pysty keräämään aineistoa ja kirjoittamaan juttuja (Breed 1960: 180). Politiikka palvelee siis välillisesti johdon halua ja tavoitteita. Mörä (ks. 1999: 61) puhuukin piilokontrollista.

Mörän (ks. 1999: 61) näkemyksessä on kuitenkin se ero, että hänen mukaansa piilokontrolli voi olla lähtöisin koko organisaatiosta. Tämä tarkoittaa, että politiikkaa ei välttämättä määrittele vain johto vaan siihen vaikuttavat myös muut organisaation jäsenet.

Molemmille näkemyksille on kuitenkin yhteistä se, että politiikka on organisaatiosta eli jostain kollektiivista ihmisryhmästä lähtöisin eikä esimerkiksi yksittäisen sisällöntekijän tai juttujen tekemiseen liittyvien rutiinien määrittämä. Organisaatiosta päin tulevana politiikka rajoittaa rutiinien ja yksilön vaikutusta sisältöön (ks. kuvio 6). En tässä tutkimuksessa tarkastele yksilön tai rutiinien vaikutusta sisältöön, sillä ne eivät määrittele sitä, millaista sisällön tulisi olla. Tämän määrittelyn tekee edellä kuvattuun tapaan organisaatio, useimmiten sen johto tai omistajat. Tällöin voidaan puhua toimituspolitiikasta tai esimerkiksi ”talon tavoista”. Tässä puhun jatkossa toimituspolitiikasta.

Toimituspolitiikassa määritellään, mitä varten tiedotusväline on olemassa. Esimerkiksi Furhoffin (1986: 59) mukaan toimituspolitiikka on sama kuin julkaisutoiminnan tarkoitus. Tämän tarkoituksen ovat määritelleet median omistajat (emt.). Myös Miettinen (1984: 38) ja Kuutti (2006: 234) katsovat, että toimituspolitiikassa määritellään median *tehtävät ja tavoitteet*. Miettinen (1984: 38) tekee vielä hienojakoisemman jaottelun *tosiasiallisiin* tavoitteisiin, joiden saavuttamiseksi tiedotusväline todella toimii ja niihin tavoitteisiin, joita *pidetään* median tavoitteina.

Asiakaslehden tavoitteet ovat Mykkäsen (1998: 14) mukaan peräisin organisaation tavoitteista. Asiakaslehden tekoa ohjaavat julkaisutoiminnan tavoitteet tulevat viestinnän tavoitteista, jotka taas on johdettu organisaation yleisistä tavoitteista (emt.) Asiakaslehden erilaisuus esimerkiksi uutismedioihin nähden paljastuukin peilattaessa tätä tavoiteasetannan ketjua Miettisen esittämiin tosiasiallisiin ja pidettyihin tavoitteisiin. Asiakaslehden tosiasiallisena tavoitteena on aina organisaation toiminnan tavoitteiden edistäminen vaikka lehden tavoitteena pidettäisiin esimerkiksi asiakkaan informointia. Esimerkiksi organisaation tavoitteena voi olla tietty markkinaosuus jonkin alan palveluista. Asiakaslehden tavoitteena voi olla erilaisten palveluiden tutuksi tekeminen, mutta tosiasiassa palveluiden esittelyllä tavoitellaan uusia palveluiden käyttäjiä. Miettisen (ks. 1984: 38) mukaan perinteisen tiedotusvälineen tosiasialliset tavoitteet saattavat olla jos-

kus eri tavoitteita kuin mitä välineen tavoitteena pidetään, ei kuitenkaan aina kuten asiakaslehdellä.

Toimituspolitiikalla myös ohjataan sisällöksi valikoitavia *aiheita* sekä *käsittelytapoja*. Organisaatio voi asettaa rajoja ja antaa ohjeita, jotka esimerkiksi uutismediassa ohjaavat uutispäätöksiä (Shoemaker & Reese 1996: 170). Toimituspolitiikka siis määrittää, mitä aiheita valitaan julkaistavaksi (Miettinen 1984: 38; Möra 1999: 61), millaisesta näkökulmasta ja millaisin argumentein aihetta käsitellään (Möra 1999: 61) sekä kuinka paljon aiheelle annetaan painoarvoa esimerkiksi lehdessä annettavan tilan ja sijainnin kautta (Miettinen 1984: 38).

Toimituspolitiikassa ei ole kuitenkaan kyse mistään tarkoista toimintaohjeista. Se antaa lähinnä kehykset aiheen käsittelylle (Furhoff 1986: 59) ja määrittää, miten erilaisiin aihevaihtoehtoihin suhtaudutaan (Miettinen 1984: 39; Kuutti 2006: 234). Uutisia välittävistä tiedotusvälineistä poiketen asiakaslehden toimituspolitiikassa määritellään monesti myös organisaation *ydinviestit*, joita lehden sisällön tulisi välittää (Mykkänen 1998: 33). Tämä lisäys huomioi nimenomaan sen, että monesti asiakaslehden yhtenä tehtävänä on rakentaa mielikuvia organisaatiosta tai profiloida sitä (ks. luku 2.1).

Vaikka toimituspolitiikalla on selvä vaikutus median sisältöön, ei sen asema ohjeistuksena ole aina selvä. Konkreettinen politiikasta kertova ja toimitustyötä ohjaava dokumentti löytyy harvalta tiedotusvälineeltä (Furhoff 1986: 59). Kyse onkin useimmiten sanattomasta tiedosta. Siksi se opitaankin monesti vain tekemisen ja kokemuksen kautta (Shoemaker & Reese 1996: 92, 170).

Toimituspolitiikan ydin on siinä, että se on organisaatiolähtöinen ja se määrittää, mitä sisältöä ja miten yksittäinen sisällöntuottaja tekee. Määrittelenkin toimituspolitiikan tässä työssä organisaatiolähtöiseksi, useimmin johdon tai omistajien määrittelemäksi julkilausutuksi tai sanattomaksi tiedoksi tiedotusvälineen sisällön tavoitteista sekä ohjeeksi, joka ohjaa aiheiden valintaa, käsittelytapaa ja painotusta.

3.2 Sisältöä ohjaavat tekijät Metsäneuvojassa

Tutkimukseni ensisijaisena tarkastelun kohteena on Metsäneuvoja-lehdessä esiintyvät aiheet. Kuten luvussa 3.1 totesin, aiheiden valintaa ohjaa organisaatiosta käsin määritelty toimituspolitiikka. Shoemakerin ja Reesen (ks. 1996) määrittämistä tekijöistä Metsäneuvojan sisältöä ohjaa ennen kaikkea organisaatio toimituspolitiikan kautta mutta myös lehden ulkopuoliset tekijät.

Metsäkeskuksella ei julkisena organisaationa ole omistajia samaan tapaan kuin yksityisellä yrityksellä. Omistajan rooli voidaan kuitenkin nähdä olevan maa- ja metsätalousministeriöllä, sillä metsäkeskus toimii kyseisen ministeriön alaisuudessa. Ylintä johtoa metsäkeskuksessa edustaa johtokunta sekä johtaja, joista ensimmäinen on maa- ja metsätalousministeriön asettama ja jälkimmäinen ministeriön vahvistama (laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 9 §; asetus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 11 §).

Metsäneuvojan sisältöön vaikuttavat ulkopuolisista tekijöistä laki sekä asetus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta. Näihin viitataan myös toimituspolitiikassa. Toimituspolitiikassa viitataan myös alueelliseen metsäohjelmaan, jota voidaan pitää osittain organisaation sisäisenä tekijänä ja osittain ulkopuolisena tekijänä.

3.2.1 Toimituspolitiikka

Metsäneuvojan toimituspolitiikka kirjattiin vuonna 2002. Tätä ennen lehden tekoa ohjaavat periaatteet oli sovittu lehden suunnittelupalavereissa, ja ne olivat kulkeneet toimituskunnan suullisena tietona ensimmäisestä numerosta, vuodesta 1996 lähtien (Järvinen 2007). Metsäneuvojan toimituspolitiikka näyttää siis syntyneen pikemminkin organisaation jäsenten kuin organisaation johdon määrittämänä (ks. Mörä 1999: 61). Ylhäältä päin toimituspolitiikka olisi tullut silloin, jos sen olisi asettanut esimerkiksi ministeriö. Metsäneuvojan toimituspolitiikkaan on silti vaikuttanut myös metsäkeskuksen johto. Metsäkeskuksen johtaja on ollut yksi toimituskunnan jäsenistä ja lehden alkuvuosina myös päätoimittaja (Järvinen 2007). Kirjatussa toimituspolitiikassa myös mainitaan

erikseen, että Metsäneuvoja on johdon tiedotusväline (Järvinen 2002). Näin ollen Metsäneuvojankin sisältöä määritellään metsäkeskuksessa ainakin osin ylhäältä, johdosta käsin.

Metsäneuvojan toimituspolitiikasta käy selvästi ilmi, mitä tarkoitusta varten lehti on olemassa. Lehden tehtävänä on *tiedottaa* metsänhoitoasioista, *kannustaa* metsänomistajia metsiensä hoitoon, *lisätä* metsänomistajien ja metsäalan organisaatioiden välistä *vuorovaikutusta* sekä *toteuttaa* metsäkeskuksen lakisääteistä edistämistehtävää ja alueellisen metsäohjelman tavoitteita (Järvinen 2002). Lakisääteisessä edistämistehtävässä on kyse koko metsäkeskusorganisaation tehtävästä. Näin ollen edistämistehtävän toteuttamista voidaan pitää Metsäneuvojan *tosiasiallisena* tehtävänä. Ensiksi mainitut tehtävät tukevat ja edistävät tätä tosiasiallista tehtävää, joten ne ovat tehtäviä, joita voidaan *pitää* Metsäneuvojan tehtävinä (ks. luku 3.1).

Koska tarkastelen tässä tutkimuksessa Metsäneuvojassa esiintyviä aiheita, selvitän, miten toimituspolitiikka määrittää lehdessä käsiteltäviä aiheita. Käsittelytapaa tutkin ainoastaan tiettyjen määreiden osalta, joihin palaan luvussa 3.3.

Keskeiselle sijalle toimituspolitiikassa nousee metsänhoito, sen merkitys ja mahdollisuudet (Järvinen 2002). Tätä voidaan pitää tärkeimpänä aihevalintaa ohjaavana tekijänä. Metsäneuvojaan on siis valittava aiheita, jotka liittyvät tavalla tai toisella *metsänhoitoon*. Tämä on melko ylimalkainen ohjeistus ja kiinnittää lehden vain tiettyyn erikoisalaan.

Metsäneuvojan toimituspolitiikassa on ilmaistu myös ne viestit, joita lehden sisällön on välitettävä metsäkeskuksesta. Ohjeistus koskee enemmän käsittelytapaa, mutta siitä on luettavissa myös ohjeita aihevalintaan. Ydinviestien perusteella Metsäneuvojan jutuissa tulisi käsitellä metsällistä hyötytietoa, metsien taloudellista ja henkistä hyödyntämistä, miten metsästä saadaan taloudellista ja henkistä menestystä, metsänhoidollisia toimenpiteitä sekä metsäluontoa ja sen huomioimista ja hoitoa (ks. Järvinen 2002). Vaatimus hyötytiedosta kertoo juuri siitä, että Metsäneuvojassa pyritään vastaamaan lukijan tie-

dontarpeeseen. Olen koonnut taulukkoon 1 aiheet, joita toimituspolitiikan perusteella Metsäneuvojan sivuilla tulisi esiintyä.

Taulukko 1. Toimituspolitiikasta johdetut aiheet.

Aihe
<ul style="list-style-type: none"> - metsänhoito ja siihen liittyvät toimenpiteet - metsällinen hyötytieto - taloudellinen hyödyntäminen ja menestys - henkinen hyödyntäminen ja menestys - metsäluonnon huomioiminen ja hoitaminen

Nämä aiheet ovat melko ylimalkaisia mutta ne kuvastavat sitä, mitä Metsäneuvojan tulisi kokonaisuudessaan käsitellä. Muita aiheäärittelyjä voidaan johtaa metsäkeskusta koskevasta laista ja asetuksesta sekä alueellisista metsäohjelmista, sillä toimituspolitiikassa viitataan näihin.

3.2.2 Metsäkeskusta koskeva laki ja asetus

Kuten Metsäneuvojan toimituspolitiikassa mainitaan, on lehden yhtenä tehtävänä toteuttaa metsäkeskuksen lakisäätteistä edistämistehtävää (ks. Järvinen 2002). Metsäkeskuksen yleistehtävänä on metsien kestävän hoidon ja monimuotoisuuden säilyttämisen edistäminen sekä metsätalouden muu edistäminen (laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 1 §).

Purkamalla käsitettä *kestävä metsänhoito* saadaan selville, millaisesta metsänhoidosta Metsäneuvojan juttujen olisi kerrottava. Metsänhoidolla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla nopeutetaan talousmetsien kasvua ja parannetaan puuston laatua (Maa- ja metsätalousministeriö 2007). Kestävyydellä tarkoitetaan sitä, että metsänhoidossa huomioidaan metsän tuottavuuden lisäksi sen uudistumiskyky sekä luonnon monimuotoisuus ja sosiaalinen hyvinvointi metsästä saatavan toimeentulon, virkistytymisen ja viihtyisän elinympäristön muodossa (Metsäkeskus 2007a). Metsänhoitoon sekä monimuotoisuuteen liittyvien aiheiden käsittelyyn ohjeistetaan toimituspolitiikassakin mutta näiden

lisäksi täytyy jutuissa näkyä lain perusteella myös metsä viihtyisänä elinympäristönä sekä metsien sosiaalinen käyttö, jolla tarkoitetaan esimerkiksi virkistyskäyttöä ja sitä, miten metsä työllistää.

Metsäkeskukselle on asetettu myös muita edistämistehtäviä, ja nämä lisäävät niiden aiheiden kirjoa, joita Metsäneuvojan juttujen aiheiksi tulisi valita. Esimerkiksi metsätalouden yleinen edistäminen vaatii, että lehdessä esitellään myös muita metsätalouden harjoittamiseen liittyviä asioita kuin vain metsänhoitoa. Ympäristönsuojelun edistämisen tulisi näkyä muinakin ympäristöaiheina kuin vain monimuotoisuutena, esimerkiksi vesiensuojeluaiheina. Alan yhteistoiminnan edistäminen voi näkyä jutuissa alan muiden organisaatioiden esittelynä ja metsäalan elinkeinojen kehittäminen voi näkyä jutuissa metsäpalveluyrittäjien, konekuljettajien, lämpöyrittäjien ja muiden vastaavien esittelynä. Olen koonnut taulukkoon 2 aiheet, joiden tulisi metsäkeskusta koskevan lain ja asetuksen perusteella näkyä Metsäneuvojan sisällössä.

Taulukko 2. Metsäkeskusta koskevasta laista ja asetuksesta johdetut aiheet.

Aiheet
<ul style="list-style-type: none"> - metsänhoidon toimenpiteet - tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö - monimuotoisuus - metsän virkistyskäyttö - viihtyisä metsäelinympäristö - metsätalouden harjoittamiseen liittyvät asiat - ympäristö - metsäalan organisaatiot ja yrittäjät

Nämä ovat toimituspolitiikasta johdettujen aiheiden tapaan melko yleisiä aiheita. Ne kuitenkin kertovat niin ikään, mitä Metsäneuvoja-lehdissä kokonaisuutena tulisi käsitellä. Kun tarkastelen kaikkien tutkimieni Metsäneuvoja-lehtien aiheita kokonaisuutena luvussa 4.2.1, vertaan aineistona olevien juttujen aiheita näihin edellä luettelemiini aiheisiin.

3.2.3 Alueelliset metsäohjelmat

Alueelliset metsäohjelmat liittyvät osin metsäkeskusorganisaation toimintaan ja osin ne sijoittuvat metsäkeskuksen ulkopuolelle. Alueellisen metsäohjelman teko on yksi metsäkeskuksen tehtävistä ja se liittyy siten organisaation toimintaan (ks. asetus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 1 §). Metsäohjelman tekoon ja siinä esitettävien tavoitteiden asettamiseen osallistuu kuitenkin suuri joukko muitakin metsäalan toimijoita (Metsäkeskus 2007b). Tällöin nämä metsäkeskuksen ulkopuoliset tahotkin vaikuttavat periaatteessa Metsäneuvojan sisältöön metsäohjelman välityksellä.

Metsäohjelmassa esitetyt tavoitteet ja kehittämissuhteet kertovat, mihin asioihin koko metsäalalla tulisi maakunnassa ohjelmakauden aikana keskittyä. Keskeisten asioiden ja tavoitteiden tulee toimituspolitiikan mukaan näkyä myös Metsäneuvoja-lehdessä. Metsäohjelmien tavoitteet määrittävät tarkemmin, mitä nimenomaisia aiheita kunkin ohjelmakauden aikana tulisi Metsäneuvojassa esitellä. Ohjelmakausia on tähän mennessä ollut kolme, 1998–2002, 2001–2005 ja 2006–2010.

Aineistossani on lehtiä vuosilta 1996 ja 1997, jolloin vasta valmisteltiin ensimmäistä metsäohjelmaa. Näiden vuosien toiminnan painopisteet selviävät kuitenkin kyseisten vuosien vuosikertomuksista. Aiheet, jotka tulisi näkyä vuosien 1996–1997 lehdissä, olen siis määritellyt vuosikertomusten perusteella. Vuosien 1996–1997 toiminnassa korostuu uusi metsälainsäädäntö ja metsätalouteen liittyvät ekologiset seikat kuten erityisen tärkeät luontokohteet ja metsäluonnonhoito. Esillä oli myös valtakunnan metsien inventointi sekä metsäenergia. (Ks. Metsäkeskuksen vuosi 1996; Metsäkeskuksen vuosi 1997.) Vuonna 1996 neuvonnan erikoisteemana oli metsäyrittäjyys, ja samana vuonna oltiin huolissaan ensiharvennuksien määrästä (Metsäkeskuksen vuosi 1996). Vuonna 1997 aloitettiin ensimmäisen metsäohjelman laadinta sekä tietämien alueiden inventointi (Metsäkeskuksen vuosi 1997). Olen koonnut taulukkoon 3 aiheet, joiden oletan vuosien 1996 ja 1997 vuosikertomusten perusteella näkyvän Metsäneuvojan juttujen aiheissa.

Taulukko 3. Vuosien 1996 ja 1997 toiminnasta johdetut aiheet.

Aiheet	
Sekä vuonna 1996 että 1997: - uusi metsälainsäädäntö - erityisen tärkeät elinympäristöt ja metsäluonnonhoito - metsäenergia - valtakunnan metsien inventointi	Vuonna 1996: - ensiharvennukset - metsäyrittäjyys Vuonna 1997: - tavoiteohjelman laadinta - tiettömien alueiden inventointi

Ensimmäinen metsäohjelma käsittää vuodet 1998–2002. Tässä metsäohjelmassa esitetään tavoitteita sekä kehittämisehdotuksia tavoitteineen. Tavoitteita siinä on asetettu metsänhoitotöille ja kehittämisehdotuksia metsänhoitotöistä sekä metsän kasvattamisesta. Muut kehittämisehdotukset ja tavoitteet metsäohjelmassa liittyvät puutuotetoimialan toimintaan, puun energiakäyttöön, puunkäytön lisäämiseen, metsäpalvelu- ja koneyrittäjyyteen, luonto- ja maatilamatkailuun sekä monimuotoisuuden turvaamiseen. (Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelma vuosiksi 1998–2002.) Kun näitä tavoitteita pitää aihevalintaa ohjaavina, voidaan listata aiheet, joita vuosien 1998–2002 Metsäneuvojien jutuissa tulisi käsitellä. Olen koonnut aiheet taulukkoon 4.

Taulukko 4. Vuosien 1998–2002 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet.

Aiheet		
Metsänhoidossa painotettavat aiheet: - taimikonhoito - ensiharvennus - laatupuun kasvatus - erikoispuiden kasvatus - kunnostusojitus ja turvemaiden hoito - vesiensuojelu - monimuotoisuus	Muut metsänhoidolliset aiheet: - uudistaminen - koivu- ja sekametsän kasvatus - ennakkoraivaus - ylispuuhakkuut - kulotus - tuhkalannoitus - metsätien rakentaminen	Muut kuin metsänhoidolliset aiheet: - puutuotetoimiala - metsäpalvelu- ja konealayrittäminen - puunkäytön mahdollisuudet - puuenergian käyttö - luonto- ja maatilamatkailu - virkistyskäyttö

Edellä kuvattua metsäohjelmaa päivitettiin vuonna 2001 ja samalla julkaistiin metsäohjelma vuosille 2001–2005. Tässä metsäohjelmassa tavoitteet on jaettu metsien käytön taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyysmukan. Taloudellisen kestävyys-

osalta tavoitteet liittyvät hakkuisiin, tuhojen torjuntaan, kunnostusojitukseen ja metsä-
teiden perusparannukseen, metsäsuunnitelmaan sekä metsänhoitosuosituksiin. Ekologi-
sen kestävyys osalta tavoitteet liittyvät erilaisiin lakeihin ja ohjeistuksiin, monimuo-
toisuutta lisääviin tekijöihin, ympäristötukeen, uhanalaisten tai harvinaisten lajien tule-
vaisuuden turvaamiseen sekä ohjeistuksiin ja kouluttamiseen. Sosiaalisen kestävyys osalta
tavoitteet liittyvät metsäalan työpaikkoihin, metsien monikäyttöön, puutuotetoi-
mialaan sekä puuenergian käyttöön. (Keski-Suomen metsäohjelma 2001–2005.) Olen
koonnut taulukkoon 5 aiheet, joita näiden tavoitteiden perusteella tulisi vuosien 2001–
2005 Metsäneuvojissa esiintyä.

Taulukko 5. Vuosien 2001–2005 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet.

Aiheet		
Taloudelliseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - taimikonhoito - ensiharvennukset - hakkuut - juurikäävän torjunta - kunnostusojitus - metsäteiden perus- parannus - metsäsuunnittelu - maakunnalliset metsän- hoitosuositukset	Ekologiseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - ympäristön suojelu - arvokkaiden elinympäris- töjen käsittely - suojavyöhykkeet - säästöpuut - tietyt lajit huomioiva met- sänkäsittely - sekametsän kasvatus - sertifiointi - koulutus ja neuvonta	Sosiaaliseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - metsäalan yrittäjyys - puutuoteteollisuuden puun hankinta - puuenergian käyttö - puuenergiaan liittyvä yrittäjyys - monikäyttö - maisemasuunnittelu

Edellisen metsäohjelman tavoin, vuosille 2006–2010 laaditussa metsäohjelmassa tavoit-
teet on asetettu erikseen metsien kestävä käytön kolmelle osa-alueelle. Taloudellisen
kestävyyden osalta tavoitteet liittyvät hakkuisiin ja puun markkinoille tuloon, kuusen
uudistamiseen, metsänomistamiseen, metsänhoitoon, turvemaiden kunnostukseen sekä
puuenergiaan. Ekologisen kestävyys osalta tavoitteet liittyvät harvinaistuneisiin lajei-
hin, niiden elinympäristöihin, suojeluun, monimuotoisuutta lisääviin tekijöihin sekä
vesiensuojeluun ja tietyn lajin elinolosuhteiden edistämiseen. Sosiaalisen kestävyys osalta
tavoitteet liittyvät metsäalan yrittäjyyteen, nuoriin ja puutuoteteollisuuteen. Nämä
muodostavat metsäohjelman painopistealueet. Muut kehittämistavoitteet liittyvät luon-

tomatkailuun, maiseman huomioimiseen sekä alan toimijoiden yhteistyöhön. (Keski-Suomen metsäohjelma 2006–2010.) Olen koonnut taulukkoon 6 aiheet, joita näiden tavoitteiden perusteella tulisi vuoden 2006 Metsäneuvojissa esiintyä.

Taulukko 6. Vuosien 2006–2010 metsäohjelman tavoitteista johdetut aiheet.

Aiheet	
Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyvät aiheet: - metsänhoito - kuusen uudistaminen - ensiharvennukset - hakkuut - turvemaiden kunnostus - kunnostusojitus - tuhkalannoitus - puuenergian korjuu ja käyttö - metsänomistajuus ja tilarakenne	Ekologiseen kestävyYTEEN liittyvät aiheet: - arvokkaat elinympäristöt - sekametsän kasvatus - säästöpuut ja lahopuu - palanut puu - vesiensuojelu - metso
Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyvät aiheet: - metsäalan toimijoiden yhteistyö - metsäalan yrittäjyys - nuorten kiinnostuksen lisääminen - puutuoteteollisuus ja sen tuotteet - metsänomistajien neuvonta ja koulutus	Muut kehittämiseen liittyvät aiheet: - luontomatkailu - maisemanhoito - monikäyttö

Tarkastelen Metsäneuvojassa käsiteltyjä aiheita kokonaisuuden lisäksi metsäohjelma-kausittain, sillä metsäohjelmissa asetetut tavoitteet ohjaavat niin ikään aihevalintaa. Tarkastelen siis, näkyvätkö Metsäneuvojan juttujen aiheissa kunkin metsäohjelmakauden tavoitteiden mukaiset aiheet.

3.3 Juttujen puhujarakenne

Toimituspolitiikalla ohjataan myös sitä, *miten* sisältöä tiedotusvälineeseen tehdään. Tällöin puhutaan käsittelytavasta. Metsäneuvojan toimituspolitiikassa (ks. Järvinen 2002) määritellään sisällön suunnittelun periaatteiksi totuudellisuus, tasapuolisuus, innostavuus, ymmärrettävyys, avoimuus, asiakaslähtöisyys, asiantuntevuus sekä riippu-

mattomuus. Totuudellisuutta ja tasapuolisuutta odotetaan ylipäättään kaikenlaiselta journalismilta (ks. esim. Hemánus 1990: 14, 51). Tässä tutkimuksessa keskityn tarkastelemaan riippumattomuuden ja tasapuolisuuden toteutumista, sillä ne ovat olennaisia julkisen organisaation viestinnässä (ks. luku 2.3). Tämän vuoksi tutkin, keitä Metsäneuvojan sivuilla pääsee ääneen kirjoittajina ja lähteinä. Kun tämä on selvitetty, voin arvioida myös asiantuntevuuden toteutumista.

3.3.1 Kirjoittaja ja lähteet puhujarakenteessa

Kirjoittaja on se, joka lopulta päättää, mistä ja kenen näkökulmasta hän juttunsa kirjoittaa ja keitä tai mitä hän ottaa juttuunsa lähteeksi. Osana julkisen organisaation viestintää, jutun teossa pitäisi pyrkiä ottamaan huomioon eri näkökulmat ja lähteet tasapuolisesti ja riippumattomasti. Jos tasapuolisuuteen ei päästä yhdessä jutussa, siihen tulisi pyrkiä ainakin pidemmällä aikavälillä.

Lähteiden valinnassa on kyse tiedotusvälineen vaikutusvallasta. Se pystyy määrittelemään kuka, ketkä tai mitkä tahot saavat äänensä kuuluviin julkisuudessa (Raittila & Vehmas 2001: 20). Äänen kuulumista voidaan tutkia tarkastelemalla jutun puhujarakennetta. Puhujarakenne on osa sitä tekniikkaa, jolla aihe muokataan jutuksi ja taso, jolla äänet jutussa esiintyvät (Reunanen 1991: 62, 69). Puhujarakenne on siis se, missä kirjoittajan ja lähteiden puheet vuorottelevat kirjoittajan ohjaamana.

Puhujarakenteesta voidaan erottaa kaksi henkilötoimijaa, kertoja ja puhuja. *Puhujat* ovat niitä, joita kertoja jutussa referoi ja siteeraa (Raittila 2002: 78). *Kertojana* voi jutussa toimia ainoastaan journalistinen subjekti, jolla tarkoitetaan toimittajaa, joka tuottaa ja uusintaa toimittajuuden ja journalismin määrittelevää journalistista kulttuuria. (Reunanen 1991: 37, 69). Toisin sanoen journalistinen subjekti on ammattiroolissaan toimiva ja kirjoittava toimittaja, joka käyttää työssään yhä uudestaan tähän ammattirooliin kuuluvia tapoja toimia.

Kuten luvussa 2.2 totesin, erikoisalan lehdessä kirjoittajina ovat useimmiten kyseessä olevan erikoisalan asiantuntijat eivätkä siis välttämättä ammattitoimittajat. Tässä yhtey-

dessä onkin syytä erottaa ammatistaan kirjoittavat ja ammatikseen kirjoittavat. Ammatistaan kirjoittavat ovat niitä, jotka kirjoittavat oman erikoisalan tietämyksestä ja joille kirjoittaminen on vain osa työtä, kun taas ammatikseen kirjoittajille kirjoittaminen on työtä, ja he kirjoittavat yleensä muusta kuin omasta tietämyksestään. Nämä kirjoittajat eroavat toisistaan siinä, miten he tuottavat tekstiä. Ammattikirjoittajat esimerkiksi suunnittelevat tekstiään ja tarkistavat sitä enemmän kuin ammatistaan kirjoittavat. (Couture & Rymer 1993.) Couture ja Rymer (ks. 1993) ovat tutkineet nimenomaan näiden kirjoittajien tekstin tuottamista mutta kirjoittajien erot näkyvät todennäköisesti siinäkin, miten juttu ylipäättään rakennetaan aihe- ja lähdevalinnoista lähtien. Koko prosessi voi olla hyvin erilainen erikoisalan asiantuntijalla kuin uutisia ammatikseen kirjoittavalla toimittajalla. Näin ollen erikoisalan asiantuntija ei uusinna journalistista kulttuuria vaan erikoisalaan liittyvää kirjoituskulttuuria.

Oli jutun kertojana sitten ammatistaan kirjoittava tai ammatikseen kirjoittava, on kertojan ja puhujien välinen suhde hierarkkinen. Puhujat ovat kertojalle alisteisia, sillä kertoja välittää jutussa kaikkien muiden henkilöiden puhetta (Reunanen 1991: 65). Konkreettisemmin asian voi kuvata siten, että jutun kirjoittaja on se, joka valikoi jutun kannalta oleelliset lähteet ja kokoa heidän sanomisistaan ja ilmauksistaan referoimalla ja siteeraamalla parhaaksi katsomansa kokonaisuuden. Kirjoittaja siis määrää, mitä sallii lähteiden jutussaan sanovan.

Kirjoittaja lisää kokonaisuuteen myös omia ajatuksiaan. Tällöin kirjoittajan ja lähteiden suhdetta voidaan kuvata *äänen* ja *fokalisaation* käsitteillä (ks. Reunanen 1991: 64). Ääni kuvastaa sitä, kuka jutussa puhuu. Ääni voi kuulua ainoastaan kertojalle, siis kirjoittajalle. Fokalisaatio taas kuvaa sitä, kenen näkökulmasta asiaa katsellaan. Näkökulma voi jutussa vaihdella, välillä se on kertojan ja välillä se on puhujien eli referoitujen henkilöiden. (Ks. Genette 1980: 186.) Näin ollen kertojana toimiva kirjoittaja on se, joka jutussa puhuu koko ajan, mutta hän vaihtelee näkökulmaa oman näkökulmansa ja referointien ja siteerausten kautta lähteiden näkökulmien välillä.

Tässä tutkimuksessa tarkastelen sekä kertojia että puhujia. Kertojana pidän jutun kirjoittajaa ja puhujina jutun lähteitä. Vaikka edellä ääni määriteltiin kertojan ja puhujien vä-

listä suhdetta kuvaavana käsitteenä, puhun tässä äänestä yleisemmällä tasolla. Katson, että lähteet saavat jutuissa äänensä kuuluviin mutta kertojan eli kirjoittajan kaitsemana.

Joskus tekstistä voi olla vaikea nähdä, kuka siinä todella puhuu. Noudatan puhujien tunnistamisessa kuitenkin Reunasen (ks. 1991: 73) linjaa eli erotan puhujan sen mukaan, kenen puheeksi lausuma on muodollisesti merkitty. Esimerkiksi siteeraus käy tekstistä ilmi lainausmerkeistä ja referointi viittauksesta referoituun henkilöön. Katson kertojan eli kirjoittajan olevan puhujana silloin, kun tekstissä ei selvästi viitata lähteeseen. Tällöinkin tosin voi olla kyse jonkin lähteen lainaamisesta, mutta kirjoittaja ei tuo tätä tekstissään ilmi.

3.3.2 Erilaiset lähteet puhujana

Kirjoittaessaan asiakaslehden tai erikoisalan lehden juttua kirjoittaja voi käyttää jutun kirjoittamiseen joko pelkästään omia tietojaan tai omia tietojaan ja lähteitä. Kirjoittajan käytettävissä on erityyppisiä lähteitä. Lähteen olomuodon mukaan ne voidaan jakaa dokumentti-, henkilö- ja tilannelähteisiin (Kuutti 2006: 80). Dokumenttilähteet ovat kirjallisia, atk-pohjaisia tai esineellisiä lähteitä. Myös muut tiedotusvälineet ja niiden tuotteet luetaan dokumenttilähteisiin. Tilannelähteet taas ovat sitä, mitä kirjoittaja havainnoi jossain tietyssä tilanteessa kuten esimerkiksi haastattelussa, julkisissa kokouksissa tai spontaaneissa tilanteissa. (Kuutti 2006: 80.)

Henkilölähteinä voivat olla valtaapitävät, asiantuntijat, asianosaiset tai tavalliset kansalaiset (Kuutti 2006: 80). Metsäneuvojassa ei voi sanoa esiintyvän tavallisia kansalaisia samassa merkityksessä kuin sanomalehdissä. Sanomalehtiä on kritisoitu roolista, jossa tavallinen kansalainen yleensä esitetään. Kansalainen on tavallisesti kokijan roolissa esimerkiksi puhumassa yksityisestä elämänpiiristä, esimerkkinä siitä, miten valtaapitävien päätöksiin reagoidaan tai konkretisoimassa abstraktia asiaa (ks. esim. Fairclough 1997: 69; Heikkilä & Kunelius 1997: 10; Puranen 2000: 41). Metsäneuvojassa tavallisen kansalaisen osassa esiintyy muun muassa metsänomistajia. He voivat esiintyä jutussa yllä kuvatuissa rooleissa, mutta he ovat joka tapauksessa jollain tapaa kytköksissä

samaan erikoisalaan jutun kirjoittajan kanssa. Näin ollen metsänomistajat voivat esiintyä jutussa myös alan jonkinlaisina asiantuntijoina ja asiantuntijan veroisena lähteenä.

Henkilölähteistä huomattakoon myös se, että henkilöt voivat esiintyä yksittäisenä henkilönä, ryhmänä tai instituutiona. Henkilöryhmän jäsenet ovat yksilöitävissä tiettyihin henkilöihin tekstin ulkopuolella. Instituutio taas on hieman epämääräisempi eikä niin selvästi yksilöitävissä. (Männikkö 2005: 106.) Esimerkiksi *Oikarin perhe* on henkilöryhmä, jolle löytyy tekstin ulkopuolelta tarkat vastineet, kun taas puhuttaessa *maa- ja metsätalousministeriöstä* puhutaan kyllä ihmisistä mutta ei niin tarkasti yksilöitävistä kuin edellisessä tapauksessa. Puhun tässä tutkimuksessa kuitenkin instituution sijaan organisaatiosta. Katsonkin siis lähteiksi yksittäisten henkilöiden lisäksi henkilöryhmät ja organisaatiot sekä aiemmin mainitut erilaiset dokumentit.

Jutun kirjoittajalla on siis mahdollisuus käyttää monta erilaista lähdettä. Valintaan ja siihen, mitkä käytetyistä lähteistä näkyvät lopullisessa jutussa, vaikuttavat monet tekijät. Kyse voi olla jopa tiedostamattomista, organisaatiosta lähtöisin olevista säännöistä (Mörä 1999: 61). Kyse voi olla myös kirjatusta toimituspolitiikasta, kuten Metsäneuvojan kohdalla on. Perinteisessä toimitustyössä tähän vaikuttavat ehkä eniten erilaiset toimitustyön rutiinit. Mörä (1999: 108) puhuu keruurutiineista, joilla hän tarkoittaa toimittajan vakiintuneita ja toistuvia keinoja ja kanavia, joiden avulla hän hankkii raaka-ainetta juttuihin. Rutiinien hallinta onkin osa toimittajan ammattitaitoa mutta niiden myötä teksteissä toistuvat tietyt piirteet ja ne vinouttavat tiedonvälitystä (Mörä 1996: 106, 113). Koska erikoisalalla toimiva asiantuntija ei toimi samalla tavalla kuin perinteinen toimittaja (ks. 3.3.1), ei hän käytä esimerkiksi samantyyppisiä lähteitä kuin uutisia kirjoittava toimittaja (ks. esim. Mörä 1996: 107–111). On kuitenkin mahdollista, että erikoisalan asiantuntijallekin muodostuu vakiintuneita käytäntöjä raaka-aineen ja lähteiden hankkimiseen. Erikoisalan asiantuntija kun tuntee oman alansa ja alan sisällä lisätiedon lähteet, joita hän voi tarvittaessa käyttää jutuissaan.

4 SISÄLTÖ JA PUHUJARAKENNE METSÄNEUVOJASSA

Metsäneuvojan sisältöön vaikuttavat muiden lehtien tavoin toimituspolitiikka ja sen välityksellä monet asiat. Se, miten toimituspolitiikka toteutuu, voidaan tutkia sisällön erittelyn menetelmin. Tässä luvussa kuvaan, miten tutkin 641 Metsäneuvojan juttua ja selvitän, mitä aiheita näissä jutuissa käsitellään ja keitä jutuissa esiintyy kirjoittajina ja lähteinä.

4.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkimusmenetelmänäni on sisällön erittely. Paljon lainatun Berelsonin (1952: 18) mukaan ”sisällön erittely on kommunikaation ilmisisällön objektiivisen, systemaattisen ja määrällisen kuvailun tutkimustekniikka.” Ilmisisällön tutkimisella tarkoitetaan sitä, että tutkitaan dokumentin sisältöä sellaisena kuin se on, omana ilmiönään (Pietilä 1976: 51). Sisällön erittelyllä tutkitaan siis sitä, mitä on sanottu (Berelson 1952: 16). Tässä tutkimuksessa tutkin sitä, mitä Metsäneuvojan sivulla on kirjoitettu eikä esimerkiksi sitä, mitä kirjoitettu kertoo jostain laajemmasta ilmiöstä (ks. esim. Pietilä 1976: 51).

Sisällön erittely perustuu laskemiseen. Berelson (1952: 20) määrittelee sisällön erittelyn ainoastaan määrälliseksi tutkimustekniikaksi, jossa lasketaan jonkun ominaisuuden toistumista. Ominaisuuden toistuminen itsessään on merkki ominaisuuden tärkeydestä (emt). Metsäneuvojan sivuilla toistuvat aiheet voidaan tämän perusteella tulkita metsäkeskuksen määrittelemiksi tärkeiksi aiheiksi. Kirjoittajien ja lähteiden laskeminen paljastaa, ketkä ovat päässeet useimmin esittämään ajatuksiaan lehdessä. Näin voidaan tarkastaa, ovatko aiheet ja puhujat niitä, mitä toimituspolitiikan mukaan pitäisikin olla. Teen huomioita kuitenkin myös niistä aiheista ja puhujista, jotka esiintyvät Metsäneuvojan sisällössä harvakseltaan tai joita ei esiinny lainkaan.

Sisällön erittelyn apuna käytetään koodausrunkoa, jossa määritellään se, millaista kokonaisuutta analysoidaan ja mitä tästä kokonaisuudesta merkitään ja miten merkitään muistiin (Pietilä 1976: 101). Mitään kaikkiiin aineistoihin sopivaa valmista koodausrun-

koa ei ole olemassa, joten muodostan koodausrunгон itse. Muodostan koodausrunгон aineiston alustavan läpikäynnin perusteella. Työssäni on siis kyse aineistolähtöisestä, ei teorialähtöisestä, lähestymistavasta. Tämä on oikeastaan ainoa vaihtoehto, sillä teoriaa toimituspolitiikan toteutumisen tutkimisesta tai vastaavanlaisten metsäaiheisten lehtien tutkimisesta en ole löytänyt. Koodausrunko muodostuu siten, että selvitan aineiston alustavalla analysoinnilla ne asiat, jotka minun on varsinaisessa analyysissä tutkittava, jotta pääsen tutkimustavoitteeseeni. Näin ollen menetelmäni on lähellä grounded theoryä (ks. esim. Moring 1998). Aineiston alustavan läpikäynnin perusteella muodostamani koodausrunko on liitteessä 1.

Analysoitavana kokonaisuutena eli luokitusyksikkönä on juttu. Jokaisesta jutusta merkitsen muistiin juttukohtaiset muuttujat, aihekohtaiset muuttujat sekä puhujakohtaiset muuttujat. *Juttukohtaisten muuttujien* on tarkoitus yksilöidä juttu, ja toisaalta näiden tietojen avulla voin tarvittaessa arvioida jutulle annettua painoarvoa ja siten sen tärkeyttä. Aihekohtaisten ja puhujakohtaisten muuttujien avulla erittelen varsinaisia tutkimukseni kohteita, Metsäneuvojassa käsiteltyjä aiheita ja puhujarakennetta.

Aihekohtaisissa muuttujissa määrittelen jutulle ensisijaisen ja toissijaisen aiheen. Tarkoitan tässä ensisijaisella ja toissijaisella aiheella samoja asioita, mitä muiden muassa Järvi (2006) tarkoittaa hallitsevalla sisältöteemalla ja muilla sisältöteemoilla sekä mitä Hellspång ja Ledin (1997) tarkoittavat makro- ja mikroteemalla.

Jutun hallitseva sisältöteema näkyy yleensä pääotsikossa ja ingressissä tai muussa vastaavassa alkuosassa, jutun kärjessä (Järvi 2006: 143). Se voi löytyä myös muusta strategisesti tärkeästä paikasta (Hellspång & Ledin 1997: 121). Hallitseva teema voi käydä tekstistä ilmi ilman erillistä korostustakin, kun juttua tarkastellaan kokonaisuutena (Järvi 2006: 147). Tätä tukee Hellspångin ja Ledinin (1997: 118, 121) määritelmä, jonka mukaan makroteema on se, mikä koskee koko tekstiä ja voidaan asettaa koko tekstin otsikoksi. Makroteemaa usein myös toistetaan (Hellspång & Ledin 1997: 121). Ensisijainen aihe on siis se, jonka alaisuudessa muita aiheita käsitellään. Ensisijaisen aiheen määrittelemiseksi tarkastelen otsikkoa, ingressiä, jutun alkua sekä juttua kokonaisuudessaan.

Jos jutun kokonaisuus ei täsmää otsikon, ingressin ja jutun alun kanssa, määrittelen ensisijaisen aiheen kokonaisuuden perusteella.

Toissijaista aihetta on hieman hankalampi määritellä. Näitä on tutkittu, mutta mitään tarkkaa määritelmää on vaikea löytää. Hellspong ja Ledin (1997: 118, 120) katsovat makro- ja mikroteemojen olevan keskenään hierarkkisessa suhteessa. Kaikki mikroteemat ovat jollain tavoin sidoksissa makroteemaan. Mikroteemat siis esittelevät tiettyjä puolia pääaiheesta. Mikroteemat eivät välttämättä ole samoja kuin väliotsikot, sillä väliotsikoita käytetään lehdissä monesti vain tekstiä keventämässä. (Hellspong & Ledin 1997: 118, 120, 147.) Toissijaisena aiheena pidän siis useamman virkkeen muodostamaa osaa, joita yhdistää jokin yhtenäinen teema. Tällaisten osien tulee esitellä ensisijaisen aiheen eri puolia. Ensisijaisen ja toissijaisen aiheen hierarkkisuus ilmenee siten, että ensisijainen aihe voi toimia otsikkona koko tekstille mutta toissijainen aihe vain osalle tekstiä.

Valitsen juttua kuvaavan ensisijaisen aiheen ja toissijaiset aiheet koodausrungon lopussa olevasta aiheluokituksesta. Ensisijaisia aiheita on jutussa vain yksi mutta toissijaisia aiheita voi olla useampia. Muodostan aiheluokituksen perehtymällä tutkittavaan aineistoon ennen varsinaista analyysiä. Täydennän aiheluokitusta vielä varsinaisen analysoinnin jälkeen muodostamalla luokkaan *jokin muu aihe* kirjatuihin aiheista omia luokkia, jos samaksi määriteltävää aihetta esiintyy tässä luokassa huomattavan paljon.

Erottelen jutuista ensisijaisen ja toissijaisen aiheen, jotta Metsäneuvojan sisällöstä saa kattavamman kuvan. Pelkkien ensisijaisten aiheiden analysointi hävittäisi informaatiota. Esimerkiksi jutussa voidaan kirjoittaa metsän hakkuista ja niiden yhteydessä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden kohteiden säästämisestä. Pelkän ensisijaisen aiheen koodaaminen johtaisi siihen, että jutun katsottaisiin käsittelevän vain hakkuita. Toissijaisen aiheen koodaaminen paljastaa jutun sisältävän myös luontonäkökohdan.

Puhujakohtaisissa muuttujissa määrittelen jutulle kirjoittajan ja jutussa esiintyvät lähteet. Koodaan kirjoittajan, jotta saan selville, kenen välittämänä lähteiden ääni esitetään ja kuka jutussa silloin on äänessä, jos siinä ei selvästi referoida tai siteerata ketään. Läh-

teiksi merkitsen henkilön tai henkilöt, joita jutussa siteerataan ja/tai referoidaan. Kirjoittajasta ja lähteistä merkitsen muistiin nimen sekä toimijaluokan, jonka valitsen koodausrungon lopussa olevasta toimijaluokituksesta. Luokituksen muodostan aiheluokituksen tapaan aineistoon perehtymällä sekä lisäämällä muita vastaavia, mahdollisia toimijoita kuin mitä aineistossa näyttää alustavan läpikäynnin perusteella esiintyvän. Näiden lisäksi merkitsen jutusta muistiin muut kuin henkilölähteet eli kirjalliset lähteet, henkilöryhmät ja organisaatiot, jotka esiintyvät jutussa lähteinä.

Merkitsen jokaisen muuttujan tiedon tai luokan havaintomatriisiin. Näin saan laskettua aineistosta haluttujen asioiden esiintymistä. Saan myös muodostettua havaintomatriisista tilastollisia esityksiä, joiden avulla käyn seuraavassa läpi tutkimukseni tuloksia.

4.2 Metsäneuvojan juttujen aiheet

Tarkastelen ensin kaikkien analysoitujen juttujen aiheita kokonaisuutena. Tarkemmin toimituspolitiikan toteutuminen selviää, kun tarkastelen aiheita metsäohjelmakausittain. Ensimmäinen metsäohjelmakausi alkaa vasta vuodesta 1998, joten vertaan vuosien 1996–1997 aiheita metsäkeskuksen vuosikertomuksiin näiltä vuosilta. Muut tarkastelujaksot noudattavat metsäohjelmakausia ja ovat 1998–2000, 2001–2005 ja 2006.

4.2.1 Aiheet Metsäneuvojan jutuissa kokonaisuutena

Analysoituja juttuja on yhteensä 641. Koodasin jokaiselle jutulle yhden ensisijaisen aiheen sekä toissijaisia aiheita niin paljon kuin jutussa aiheita oli. Aiheet valitsin koodausrungon lopussa olevasta aiheluokituksesta. Luokituksessa olen ryhmitellyt yksittäisiä aiheluokkia aiheryhmiksi (ks. Koodausrunko ja -ohjeet liite 1). Esimerkiksi aiheluokat *lannoitus*, *kunnostusojitus*, *metsätien rakennus ja perusparannus*, *tienpito* ja *kulotus* olen ryhmitellyt aiheryhmäksi *metsänparannus*. Aiheryhmän nimi siis kuvaa, mikä on yhteistä kaikille ryhmässä oleville yksittäisille aiheluokille. Kun jatkossa puhun aiheryhmän (esimerkiksi metsänparannus) esiintymisestä, puhun siitä, kuinka monta kertaa tähän ryhmään kuuluvat aiheluokat esiintyvät yhteensä.

Tarkastelen seuraavassa sekä aiheryhmiä että yksittäisiä aiheluokkia. Käsittelen ensin ensisijaisina esiintyviä aiheita ja sitten toissijaisena esiintyviä aiheita. Lopuksi tarkastelen, miten jutuissa esiintyvät aiheet vastaavat Metsäneuvojalle asetettua toimituspolitiikkaa sekä niitä aiheita, jotka lehdessä voidaan olettaa olevan metsäkeskusta koskevan lain perusteella (ks. luvut 3.2.1 ja 3.2.2).

4.2.1.1 Ensisijaiset aiheet

Jutun ensisijainen aihe on jutun pääaihe. Se toimii otsikkona koko jutulle ja sen alaisuudessa voidaan jutussa käsitellä muita aiheita. Taulukosta 7 selviää, kuinka monessa jutussa (kpl) esiintyy eri aiheryhmien aiheluokkia ensisijaisena aiheena. Suurimmassa osassa (21 %:ssa) jutuista ensisijainen aihe liittyy *metsäomaisuuden hoitoon*. Toiseksi useimmin (16 %:ssa) jutun pääaihe liittyy *metsänhoitoon ja -kasvatukseen*. Nämä aiheryhmät eroavat toisistaan siten, että jälkimmäisessä on kyse metsässä tehtävistä töistä ja ensimmäisessä on kyse muusta metsäomaisuuden hoitoon liittyvästä kuten metsäsuunnitelmasta, verotuksesta ja puukaupasta. Näihin aiheryhmiin kuuluvat aiheluokat ovat selkeästi useimmin ensisijaisena aiheena kuin muiden aiheryhmien aiheluokat.

Taulukko 7. Ensisijaiset aiheet aiheryhmittäin.

Aiheryhmä	Aiheluokkia/ ryhmä	Kpl	%:ssa jutuista
Metsäomaisuuden hoito	9	134	21
Metsänhoito ja -kasvatus	13	105	16
Metsälliset toimijat	5	56	9
Metsäluonnonhoito ja ympäristö (monimuotoisuus)	7	48	7
Metsänparannus	5	31	5
Koulutus	4	31	5
Bioenergia	3	28	4
Metsän muu käyttö	4	21	3
Metsäteollisuus	4	20	3
Politiikka	2	19	3
Yhteiskunnallinen/valtakunnallinen/maakunnallinen edistäminen	2	13	2
Metsänomistaminen	3	5	1
Muut aiheet	9	130	20
Aiheita yhteensä		641	100

Taulukosta 7 voidaan nähdä, että tosiasiaa toiseksi useimmin juttujen pääaiheena on jokin aihieryhmän *muut aiheet* luokista. Tätä aihieryhmää ei voida kuitenkaan verrata muihin aihieryhmiin, sillä sen alle koottuja aiheluokkia ei yhdistä mikään tekijä. Aihieryhmän alla ovat esimerkiksi aiheluokat *metsävarat*, *ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä* ja *tapahtumat* sekä aiheluokka *jokin muu aihe*, johon olen sijoittanut ne jutut, joiden aiheelle ei löytynyt aiheluokitukselta sopivaa luokkaa.

Aihieryhmien tarkastelussa on se ongelma, että eri aihieryhmiin kuuluu eri määrä aiheluokkia. Näin ollen ne aihieryhmät, joihin sisältyy paljon aiheluokkia, näyttävät helposti useammin esiintyviltä kuin ne aihieryhmät, joissa on vähän eri aiheluokkia. Tämän vuoksi yksittäisten aiheluokkien tarkastelu kertoo tarkemmin, mistä aiheista Metsäneuvojan jutuissa on kirjoitettu. Olen koonnut liitteeseen 2 taulukon, joka kuvaa sitä, kuinka monessa jutussa (kpl) kukin aiheluokka esiintyy ensisijaisena aiheena. Kahta aiheluokkaa lukuun ottamatta kaikki luokat ovat vähintään yhdessä jutussa ensisijaisena aiheena. Aiheluokkien esiintymiskertojen erot ovat melko pieniä eikä mitään selvää keskittymistä johonkin tiettyyn aiheeseen ole havaittavissa.

Useimmin (35 kertaa eli 5,46 %:ssa jutuista) jutun ensisijainen aihe kuuluu aiheluokkaan *sertifiointi/laatutarkastukset*, joka kuuluu ryhmään *metsäomaisuuden hoito*. Tämän aiheen esiintyminen useimmin on siinä mielessä merkillistä, että sertifiointi tai laatutarkastukset eivät ole metsänhoidon ydintoimia. Sertifiointi on asia, joka tuli suomalaisen metsätalouteen uutena asiana vuonna 1999. Ensimmäisessä sertifiointia käsittelevässä jutussa *Metsäsertifiointi käyntiin* (ks. Metsäneuvoja 1/1999) esitelläänkin, mitä sertifiointi tarkoittaa, ketkä siinä ovat mukana ja mikä on sertifiointin merkitys. Sertifiointi velvoittaa metsänomistajia tietynlaiseen metsien hoitoon, joten tällaisella jutulla metsäkeskus toteuttaa julkisen organisaation informointitehtävää (ks. luku 2.3). Laatutarkastukset taas liittyvät rahoitustukien käytön ja metsälain toteutumisen valvontaan. Tarkastuksia tehdään ja niiden tuloksista raportoidaan vuosittain. Tarkastukset ovat osa metsäkeskuksen toimintaa, joten niistä kertomalla esitellään samalla metsäkeskuksen toimintaa ja tehdään metsäkeskuksen työtä tunnetuksi (ks. luku 2.1). Vaikka sertifiointi tai laatutarkastukset ovat yksittäisistä luokista useimmin esillä, on kaikkiaan neljä viidestä tätä aihetta käsittelevistä jutuista alle puolen sivun kokoisia.

Toiseksi useimmin (32 kertaa eli 4,99 %:ssa jutuista) ensisijainen aihe kuuluu aihealuokkaan *metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely*, joka kuuluu aiheryhmään *metsälliset toimijat*. Muita usein esiintyviä aihealuokkia ovat *puukauppa* aiheryhmästä *metsäomaisuuden hoito*, *metsätuhot* ryhmästä *metsänhoito ja -kasvatus* ja *ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä* ryhmästä *muut aiheet*. *Metsätuhot* on siis metsänhoidollisista aiheista useimmin esiintyvä. Tämä on merkillepantava seikka, sillä metsätuhot ja niihin liittyvät metsänhoidolliset toimenpiteet eivät suinkaan koske kaikkia metsänomistajia. Toisaalta yli puolet näistä jutuista on alle neljäsosasisivun kokoisia, joten tämän aiheen käsittelylle ei lehdissä ole annettu kovin paljoa tilaa. Niistä kirjoitetaankin monesti lyhyissä uutispätkissä. Metsänhoidollisesti keskeisempiä asioita ovat esimerkiksi uudistaminen, taimikonhoito ja hakkuut. Näistä ainoastaan *uudistaminen* on kahdenkymmenen useimmin ensisijaisena aiheena olevan aihealuokan joukossa.

Tarkalleen ottaen useimmin esiintyvä aihealuokka on *jokin muu aihe*. Tämä aihealuokka ei kuitenkaan ole yhtenäinen vaan siihen olen kirjannut ja kuvannut kaikki ne jutut, joille ei löytynyt sopivaa aihealuokkaa koodausrunгон aihealuokituksessa. Tällaisia juttuja ovat esimerkiksi jutut karhun kohtaamisesta, elokuvan teosta metsäympäristössä, vanhassa puutalossa asumisesta, internetin hyödyntämisestä, julkaisuista, kylästä, ammatista sekä kansallispuistosta, metsänhoitomaksusta ja metsäsäätiön maksusta ja ilmastonmuutoksesta. Kaikkien näiden juttujen aiheet liittyvät kuitenkin metsään tavalla tai toisella. Näin ollen Metsäneuvojassa pitäydytään sen oman erikoisalan sisällä niissäkin jutuissa, jotka eivät käsittele metsänhoidon ydintoimia. Toisaalta näissä aiheissa on jotain muilta elämän aloilta tuttua. Näin ollen myös niiden lukijoiden, joilla ei kovin syvällistä metsäalan tuntemusta ole, on helppo lukea näistä aiheista.

4.2.1.2 Toissijaiset aiheet

Ensisijaisten aiheiden lisäksi analysoin jokaisesta jutusta toissijaiset aiheet. Toissijainen aihe on oma aiheensa ensisijaisen aiheen alla ja esittelee ensisijaisen aiheen eri puolia. Tarkastelen ensin toissijaisia aiheita aiheryhmittäin ja sitten yksittäisiä aihealuokkia.

Olen koonnut toissijaisten aiheiden esiintymisten määrät (kpl) aihieryhmittäin taulukoon 8. Prosenttiosuus kertoo, kuinka monta prosenttia kaikista toissijaisista aiheista on kyseisestä aihieryhmästä. Koska yhdessä jutussa saatetaan käsitellä useampaa kuin yhtä aihetta, on aiheiden kokonaismäärä suurempi kuin juttujen määrä. Joissakin jutuissa ei ole toissijaista aihetta lainkaan, ja enimmillään toissijaisia aiheita on yhdessä jutussa kahdeksan. Keskimäärin toissijaisia aiheita on yhtä juttua kohden 1,6.

Taulukko 8. Toissijaiset aiheet aihieryhmittäin.

Aihieryhmä	Luokkia /ryhmä	Kpl	% toissijaisista aiheista
Metsänhoito ja -kasvatus	13	237	23
Metsäomaisuuden hoito	9	158	15
Metsälliset toimijat	5	130	13
Metsäluonnonhoito ja ympäristö (monimuotoisuus)	7	110	11
Metsäteollisuus	4	70	7
Metsänparannus	5	56	5
Bioenergia	3	44	4
Yhteiskunnallinen/valtakunnallinen/maakunnallinen edistäminen	2	34	3
Koulutus	4	31	3
Politiikka	2	24	2
Metsänomistaminen	3	18	2
Metsän muu käyttö	4	17	2
Muut aiheet	9	105	10
Aiheita yhteensä		1 034	100

Taulukosta 8 nähdään, että toissijaiset aiheet ovat selvästi useimmin neljästä ensimmäisestä aihieryhmästä. Nämä aihieryhmät ovat samoja kuin neljä useimmin ensisijaisena esiintyvää aihieryhmää. Yli viidesosa jutuissa esiintyvistä toissijaisista aiheista kuuluu aihieryhmään *metsänhoito ja -kasvatus*. Ero on selvä toiseksi useimmin esiintyvään aihieryhmään *metsäomaisuuden hoito*. Muista aihieryhmistä *metsäteollisuus* esiintyy toissijaisena aiheena useammin kuin ensisijaisena aiheena. Tästä voidaan päätellä, että jutuisa käsitellään metsäteollisuutta useammin jonkin toisen aiheen yhteydessä kuin jutun pääaiheena. Esimerkiksi jutussa *Keijo Mikkosen kanssa Pihtiputaan puumarkkinoilla*

(ks. Metsäneuvoja 3/2006) kerrotaan ensisijaisesti puukaupasta, mutta jutun yhteydessä kerrotaan myös, millaiseen käyttöön puutavaraa menee. Huomioitavaa on myös se, että aihe ryhmä *metsän muu käyttö* on suhteessa vielä harvemmin toissijaisena aiheena kuin ensisijaisena aiheena.

Liitteessä 3 olen esittänyt, kuinka monta kertaa (kpl) kukin yksittäinen aihe luokka esiintyy toissijaisena aiheena sekä laskenut tämän määrän prosenttiosuuden kaikista toissijaisista aiheista sekä kaikista jutuista. Useimmin toissijaisena aiheena esiintyy aihe luokka *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä*. Se on toissijaisena aiheena lähes 9 %:ssa jutuista kun ensisijaisena aiheena se on vain 2,34 %:ssa jutuista. Myös muut aihe ryhmään *metsänhoito ja -kasvatusta* kuuluvat aihe luokat kahta aihe luokkaa lukuun ottamatta esiintyvät useammin toissijaisena kuin ensisijaisena aiheena. Huomion arvoista on myös se, että kyseiseen aihe ryhmään kuuluvista aihe luokista viisi (*metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä, uudistaminen, harvennushakkuut, nuoren metsän hoito, taimikonhoito*) on kahdenkymmenen useimmin esiintyvän toissijaisen aiheen joukossa.

Kaksi useimmin toissijaisena aiheena esiintyvää aihe luokkaa *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä* ja *rahoitustuet*, joista jälkimmäinen kuuluu ryhmään *metsäomaisuuden hoito*, ovat selvästi muita aiheita täydentäviä. Esimerkiksi jutussa *Ojitusalueilla miljoonien eurojen arvosta puuta* (ks. Metsäneuvoja 2/2002) kerrotaan, mihin tukea saa ojitusalueiden kunnostuksen yhteydessä. Jutussa *Kunnostusojitus kannattaa* (ks. Metsäneuvoja 1/2002) taas perustellaan ojitusalueiden kunnostusta puuston kasvulla ja hakkuista saatavilla tuloilla, toisin sanoen metsänhoidon kannattavuudella, jonka katsoin kuuluvaksi aihe luokkaan *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä*.

Toissijaisena aiheena esiintyvät usein myös aihe ryhmään *metsälliset toimijat* kuuluvat luokat *metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmitymän esittely* (8,11 %:ssa jutuista), *metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet* (noin 6 %:ssa jutuista) ja *metsäalan toimijoiden yhteistyö* (reilussa 4 %:ssa jutuista). Muita usein esiintyviä aihe luokkia ovat ryhmään *metsäluonnonhoito ja ympäristö* kuuluva luokka *luonnonhoito yleensä* (noin 6 %:ssa jutuista), ryhmään *bioenergia* kuuluva luokka *bioenergian käyttö* (5,3 %:ssa jutuista) sekä ryhmään *yhteiskunnalli-*

nen/valtakunnallinen/maakunnallinen edistäminen kuuluva luokka *projektit/hankkeet* (reilussa 4 %:ssa jutuista).

Myös toissijaisia aiheita tarkasteltaessa useimmin esiintyvä aiheluokka on tosiasiaassa *jokin muu aihe*. Tähän luokkaan kirjatut ja kuvatut aiheet ovat osin samoja kuin vastaavassa luokassa ensisijaisissa aiheissa. Toissijaisena aiheena tähän luokkaan olen merkinnyt myös ne jutut, jotka käsittelevät muun muassa metsäalan imagoa, Suomen energiantuotantoa, -kulutusta sekä energiaomavaraisuutta, metsänomistajien asennetta tai suhtautumista johonkin asiaan sekä maaseudulla elämistä. Vastaavan luokan ensisijaisten aiheiden tapaan nämäkin aiheet liittyvät tavalla tai toisella Metsäneuvojan edustamaan erikoisalaan.

4.2.1.3 Yhteenveto ensisijaisista ja toissijaisista aiheista

Luvussa 3.2.1 ja 3.2.2 selvitin, mitä aiheita Metsäneuvojassa tulisi kokonaisuutena sen toimituspolitiikan mukaan ja toisaalta metsäkeskusta koskevan lain ohjaamana käsitellä. Sekä toimituspolitiikassa että laissa tärkeänä aiheena pidetään metsänhoitoa ja siihen liittyviä toimenpiteitä. Tämän aiheen esillä oloa kuvastaa aiheryhmään *metsänhoito ja -kasvatus* kuuluvien aiheluokkien esiintyminen jutuissa. Ensisijaisista aiheista 16 % onkin tähän aiheryhmään kuuluvia ja toissijaisista aiheista 23 %.

Koska toissijaisia aiheita voi olla yhdessä jutussa useita, voi näin ollen yhdessä jutussa olla toissijaisena aiheena useampia *metsänhoito ja -kasvatus* -aiheryhmän aiheluokkia. Esimerkiksi jutussa *Metsälaki ohjaa hyvään metsänhoitoon* (ks. Metsäneuvoja 3/2003) toissijaisena aiheena esiintyy kolme aiheluokkaa (*uudistaminen, harvennushakkuu ja päätehakkuu*) aiheryhmästä *metsänhoito- ja kasvatus*. Tämän vuoksi ei voida sanoa, että ryhmän *metsänhoito ja -kasvatus* aiheluokat ovat toissijaisena aiheena 23 %:ssa jutuista. Kyseinen aiheryhmä on kuitenkin ensisijaisia aiheita tarkastellen toiseksi useimmin ja toissijaisia aiheita tarkasteltuna useimmin esiintyvä aiheryhmä.

Metsänhoidon ja siihen liittyvien toimenpiteiden näkyvyyttä voidaan tarkastella tarkemmin metsänhoidon keskeisten toimien esillä olon selvittämisellä. Näitä toimia ku-

vaavat aiheluokat *uudistaminen*, *varhaistaimikonhoito*, *taimikonhoito*, *nuoren metsän hoito*, *harvennushakkuut*, *päätehakkuu* ja *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä*. Näiden aiheluokkien osuus ensisijaista aiheista on 8 % ja toissijaisista aiheista 19 %. Näin ollen metsänhoito on Metsäneuvojassa usein esillä, ennen kaikkea toissijaisena aiheena.

Toisena toimituspolitiikassa olevana ohjeistuksena on, että juttujen pitäisi välittää hyötytietoa. Asiakaslehdenhän tulisi ylipäättään vastata lukijan tiedon tarpeisiin (ks. luku 2.1). Silloin kun lukija hyödyntää Metsäneuvojan tarjoamaa tietoa jollain tavoin, tulee hänestä erikoisalan tiedon käyttäjä (ks. luku 2.2). Pelkkien juttujen aiheiden perusteella on kuitenkin vaikea arvioida sitä, onko lehden tarjoama tieto lukijalle hyödyllistä, sillä lukija itse määrittelee, onko tiedosta hänelle hyötyä vai ei. Voidaan kuitenkin ajatella, että metsänomistajan on hyödyllistä tietää uusista, metsänhoitoa koskevista asioista kuten sertifiointista. Hyödylliseksi voidaan kokea myös aiheet, jotka käsittelevät rahaa kuten puukauppa, verotus ja rahoitustuet. Hyödyllistä on tuntee myös metsään liittyvä lainsäädäntö sekä metsäsuunnitelma, joka on konkreettinen apu metsänhoidossa. Tämän vuoksi aiheryhmän *metsäomaisuuden hoito* ja siihen kuuluvien aiheluokkien näkyminen kertovat ainakin osin, kuinka hyvin Metsäneuvojassa on esillä hyötytieto.

Aiheryhmän *metsäomaisuuden hoito* aiheluokkien osuus ensisijaista aiheista on 21 % ja toissijaisista aiheista 15 %. Hyötytieto on siis usein esillä ja se on esillä ennen kaikkea ensisijaisena aiheena. Metsälaista johdettujen aiheiden mukaan Metsäneuvojassa tulisi aiheena näkyä metsätalouden harjoittamiseen liittyvät asiat. Tätä aihetta käsitellään käytännössä kaikissa Metsäneuvojan jutuissa. Aiheryhmä *metsäomaisuuden hoito* voisi olla kuitenkin ryhmä, jonka esillä olon perusteella tämänkin aiheen näkymistä voi arvioida.

Toimituspolitiikan mukaan Metsäneuvojassa tulisi aiheina näkyä myös metsän taloudellinen ja henkinen hyödyntäminen ja näistä menestyksen saaminen. Yksittäisistä aiheiluokista suoraan taloudellisiin asioihin on kytköksissä *puukauppa*, *rahoitustuet* ja *verotus*, jotka kuuluvat aiheryhmään *metsäomaisuuden hoito*. Myös aiheluokka *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä*, joka kuuluu ryhmään *metsänhoito ja -kasvatus*, liittyy metsän taloudelliseen hyödyntämiseen, sillä kirjasin tähän luokkaan juttuja, joissa käsitellään metsänhoidon kannattavuutta. Esimerkiksi jutussa *Aktiivinen metsänomistaja*

tienaa metsänhoitotöissä (ks. Metsäneuvoja 2/2000) kerrotaan, miten taimikonhoito vaikuttaa metsän tulevaisuuteen, muistutetaan harvennuksen lisäävän tukkipuun määrää sekä kerrotaan, mitä tukia eri töihin saadaan. Edellä kuvattujen aiheluokkien osuus ensisijaisista aiheista on 11 % ja toissijaista aiheista 14 %. Metsän taloudellinen hyödyntäminen ja siitä menestyksen saaminen näyttäisi siis olevan melko usein lehdessä esillä.

Metsien henkinen hyödyntäminen ja siitä menestyksen saaminen liittyvät virkistyskäyttöön. Virkistyskäyttö tulisi olla esillä Metsäneuvojassa myös metsäkeskusta koskevan lain perusteella. Aiheryhmä *metsän muu käyttö* sisältää virkistyskäyttöön liittyvät aihe-
luokat *metsästys/erätalous/riistanhoito, monikäyttö, luontomatkailu ja puusta saatavat tuotteet*. Tämän ryhmän osuus ensisijaista aiheista on 3 % ja toissijaisista aiheista 2 %. Varsinaista virkistyskäyttöä kuvaava aiheluokka *monikäyttö* on ensisijaisena aiheena vain kerran ja toissijaisena aiheena yksitoista kertaan. Metsistä saatava henkinen hyvinvointi voi näkyä myös jutuissa, joiden aiheiden aiheluokkana on *maisemanhoito* tai *ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä*. Ensimmäinen luokka vastaa viihtyisää metsäelinympäristöä, ja jälkimmäiseen merkitsin ne jutut, joissa haastateltava kertoo, mitä metsä hänelle merkitsee. Näiden aiheluokkien osuus ensisijaisista aiheista on 3,7 % ja toissijaisista aiheista noin prosentti. Näiden perusteella metsien henkinen hyödyntäminen ja sieltä menestyksen saaminen on Metsäneuvojan jutuissa esillä varsin vähän.

Niin toimituspolitiikan kuin laista johdettujen aiheidenkin mukaan juttujen aiheissa tulisi näkyä myös metsäluonnonhoito ja ympäristöasiat. Aiheryhmään *metsäluonnonhoito ja ympäristö* kuuluvat aiheluokat vastaavat kaikki tätä aihetta. Aiheryhmän *metsäluonnonhoito ja ympäristö* aiheluokkien osuus ensisijaisista aiheista on 7 % ja toissijaisista aiheista 11 %. Yksittäisiä aiheluokkia tarkasteltaessa huomataankin, että luokkaa *pienvesikohteet ja niiden käsittely* lukuun ottamatta kaikki metsäluonnonhoitoon liittyvät aiheluokat esiintyvät useammassa jutussa toissijaisena kuin ensisijaisena aiheena. Metsäluonnonhoito on kyllä esillä Metsäneuvojassa mutta ei niin suurella painoarvolla kuin voisi odottaa. Esimerkiksi metsäalan toimijoista kirjoitetaan enemmän kuin metsäluonnonhoidosta. Luontoarvot ovat aihe, jonka voi katsoa olevan peräisin Metsäneuvojan sisältöä ohjailevalta ideologiselta tasolta (ks. luku 3.1). Luontoarvojen kunnioitus nousi esiin yhteiskunnassa ylipäätään 1990-luvulla. Tämä heijastui metsätalouteen ja luon-

nonhoidon huomioiminen kirjattiin myös uuteen metsälakiin. Lain myötä ideologinen vaikutus ulottuu myös Metsäneuvojan toimituspolitiikkaan ja aina lehteen asti.

Edellä olen kuvannut niiden aiheiden näkymistä, joiden tulisi olla esillä niin toimituspolitiikan kuin metsäkeskusta koskevan lain perusteella (ks. luvut 3.2.1 ja 3.2.2). Näiden lisäksi on kaksi aihealuetta, joiden tulisi lain perusteella olla Metsäneuvojassa esillä. Toinen niistä on tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö ja toinen metsäalan organisaatiot ja yrittäjät.

Aiheluokitukset eivät ole niin tarkkoja, että niistä yksikään kuvaisi suoraan tulevaisuuden huomioivaa metsävarojen käyttöä. Tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö on kuitenkin tiettyjen aiheluokkien taustalla. Toisin sanoen metsän tulevaisuuden turvaamisesta on kyse niissä jutuissa, joiden aiheeksi olen merkinnyt luokan *metsävarat, uudistaminen, sertifiointi/laatutarkastukset, metsänomistajien velvollisuudet tai metsälain seuraamukset*. Esimerkiksi sertifiointin ja laatutarkastusten tavoitteena on varmistaa, että metsien hoito on laadukasta ja kestävää. Tästä ovat esimerkkeinä jutut *Harvennushakkuiden korjuujälki riittävän hyvää* ja *Luontoarvoille annetaan tilaa talousmetsissä* (ks. Metsäneuvoja 1/2003), joissa molemmissa on aiheena laatutarkastusten tulokset. Ensimmäisen jutun mukaan maakunnassa on harvennushakkuilla jätetty pääsääntöisesti riittävä määrä puuta kasvamaan, ja jälkimmäisen mukaan luontoarvoiltaan arvokkaita kohteita osataan säästää. Kaiken kaikkiaan edellä kuvaamieni aiheluokkien osuus ensisijaisista aiheista on 11 % ja toissijaisista aiheista 7 %. Tämän perusteella tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö olisi lehdessä esillä melko usein.

Metsäalan organisaatioihin ja yrittäjiin liittyvät aiheluokat kuuluvat aiheryhmään *metsälliset toimijat*. Tämän ryhmän osuus ensisijaisista aiheista on 9 % ja toissijaisista aiheista 13 %. Kahta ryhmän aiheluokkaa lukuun ottamatta aiheluokat esiintyvät useammin toissijaisena kuin ensisijaisena aiheena. Tämä kertoo siitä, että metsäalan toimijoista kerrotaan yleensä jutussa jonkun toisen aiheen yhteydessä. Julkisen organisaation viestinnän yhtenä tehtävänä on neuvoa lukijoita vaivattomaan asiointiin organisaation kanssa (ks. luku 2.3). Kertomalla paitsi omasta organisaatiosta myös muista organisaatioista ja yrityksistä Metsäneuvojassa pyritään tekemään metsäalan organisaatiot tutuiksi.

si, mikä helpottaa lukijoiden asiointia niiden kanssa. Samalla Metsäneuvojassa tuodaan esiin muiden organisaatioiden ja yritysten näkökulmia ja siten toteutetaan erilaisten näkemysten tasapuolista huomiointia (ks. luku 2.3).

Olen koonnut taulukkoon 9 yhteenvedon siitä, miten ne aiheet näkyvät Metsäneuvojassa, jotka toimituspolitiikan ja metsäkeskusta koskevan lain perusteella tulisi olla Metsäneuvojassa kokonaisuutena esillä. Olen kuvannut aiheiden näkymistä symboleilla ++, +, +/-, - ja --. Näistä ++ tarkoittaa sitä, että aihe on esillä paljon, + sitä, että aihe on esillä melko paljon, +/- sitä, että aihe on kyllä esillä mutta ei paljon, - sitä, että aihe on esillä vähän ja -- sitä, että aihe ei ole esillä lainkaan tai juuri lainkaan. Sulut symbolin ympärillä tarkoittava, että aiheen näkymistä ei voida täsmällisesti arvioida tämän tutkimuksen perusteella. Aiheiden näkymisen arvioinnissa olen huomioinut, että ensisijaisena aiheena näkyminen on painoarvoltaan suurempi kuin toissijaisena aiheena näkyminen.

Taulukko 9. Aiheiden näkyminen kaikissa Metsäneuvoja-lehden jutuissa.

Aihe
<ul style="list-style-type: none"> - metsänhoito ja siihen liittyvä toimenpiteet ++ - metsällinen hyötytieto ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvät asiat (++) - taloudellinen hyödyntäminen ja menestys + - henkinen hyödyntäminen ja menestys (virkistyskäyttö) - - metsäluonnon huomioiminen ja hoitaminen +/- - tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö (+) - metsäalan organisaatiot ja yrittäjät +

Tutkituissa jutuissa on siis kokonaisuutena esillä paljon metsänhoito ja siihen liittyvät toimenpiteet. Lehti tarjoaa paljon myös metsällistä hyötytietoa sekä lukemista metsätalouden harjoittamisesta sikäli, kun näiden asioiden esillä oloa voidaan tämän tutkimuksen perusteella arvioida. Melko usein ovat esillä myös metsien taloudellinen hyödyntäminen, metsäalan organisaatiot ja yrittäjät sekä tulevaisuuden huomioiva metsävarojen käyttö. Metsäluonnonhoito ja luonnon monimuotoisuus ovat kyllä lehdessä esillä mutta eivät ehkä niin paljon kuin toimituspolitiikan ja lain perusteella voisi odottaa. Sen sijaan niin sanotut pehmeät arvot, kuten virkistyskäyttö ja metsä henkisen hyvinvoinnin läh-

teenä, eivät näy jutuissa kovinkaan paljon. Tältä osin Metsäneuvojan sisältö ei siis vastaa toimituspolitiikkaa. Kaikkia Metsäneuvojan aiheita kokonaisuutena katsoen, toimituspolitiikka toteutuu pääosin hyvin mutta tietyt aiheet tulisi näkyä enemmän.

Kokonaisuutena aiheita katsottuna tutkimus näyttää tukevan sitä, että osa Metsäneuvojalle asetetuista tavoitteista on niin sanottuja pidettyjä tavoitteita eli tavoitteita, jotka piiloisesti tukevat lehden tosiasiallista tavoitetta (ks. luku 3.1). Jutut, joissa käsitellään metsänhoitoa, metsien taloudellista hyödyntämistä, metsäluontoa ja metsäalan organisaatioita ja yrittäjiä vastaavat Metsäneuvojan tavoitteita, mutta ne tukevat myös koko metsäkeskuksen tavoitetta, joka on metsien käytön, monimuotoisuuden ja metsätalouden edistäminen.

4.2.2 Aiheet vuosina 1996–1997

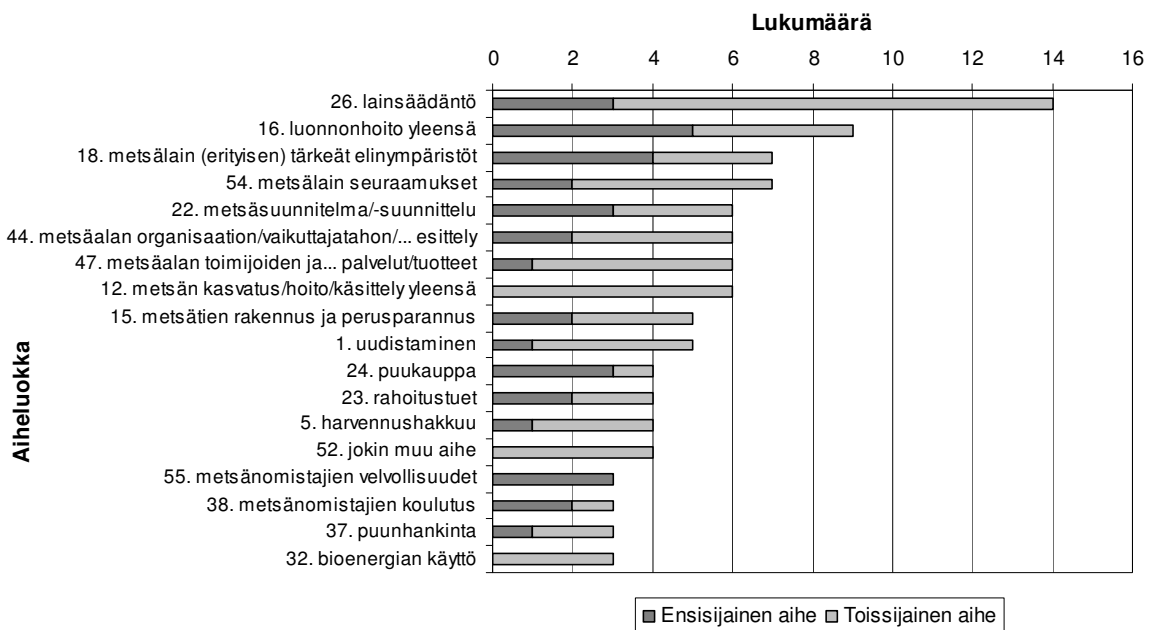
Kuten luvussa 3.2.1 totesin, Metsäneuvojan on toimituspolitiikan mukaan tuettava alueellisen metsäohjelman tavoitteita. Näin ollen metsäohjelmissa asetettujen tavoitteiden tulisi näkyä lehden juttujen aiheissa. Vuosina 1996–1997 metsäkeskuksessa vasta valmisteltiin ensimmäistä metsäohjelmaa, joten vertaan näiden vuosien Metsäneuvojan juttujen aiheita metsäkeskuksen kyseisten vuosien vuosikertomuksiin. Vuosikertomuksista selviää, mitkä ovat olleet toiminnan painopisteet sekä tärkeänä pidetyt asiat kyseisinä vuosina. Molempina tarkastelujakson vuosina ilmestyi vain yksi lehti. Näissä kahdessa lehdessä on yhteensä 48 analysoitua juttua. Koska juttujen yhteismäärä on näin pieni, en laske prosenttiosuuksia. Juttujen vähäisen määrän vuoksi tarkastelen myös vain yksittäisiä aiheluokkia.

Olen koonnut liitteen 4 taulukoihin ne aiheluokat, jotka esiintyvät vuosien 1996–1997 lehdissä vähintään kerran ensi- tai toissijaisena aiheena. Vuosien 1996–1997 Metsäneuvojan jutuissa aiheet keskittyvät metsäluonnonhoitoon ja lainsäädäntöön. Analysoiduista 48 jutusta kaikkiaan viidessä on ensisijaisena aiheena *luonnonhoito yleensä* ja neljässä aiheena *metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt*. Viidesosassa jutuista ensisijainen aihe liittyy siis metsäluonnonhoitoon. Aiheluokat *lainsäädäntö* ja *metsänomistajien velvollisuudet* ovat ensisijaisena aiheena yhteensä kuudessa jutussa ja *metsälain seu-*

raamukset kahdessa jutussa. Näin ollen lainsäädäntöä käsitellään ensisijaisena aiheena kaikkiaan kahdeksassa jutussa. Juttua *Metsänhoitoyhdistyslakia uudistetaan* (ks. Metsäneuvoja 1/1997) lukuun ottamatta kaikissa jutuissa käsitellään uutta metsälakia.

Toissijaisia aiheita 48 jutussa on yhteensä 85 eli keskimäärin 1,8 aihetta yhtä juttua kohden. Toissijaisena aiheena useimmin esiintyy aiheluokka *lainsäädäntö*, kaikkiaan yksitoista kertaa. Esimerkiksi jutussa *Monimuotoisuuden puutteet talousmetsissä* (ks. Metsäneuvoja 1/1996) kerrotaan metsien monimuotoisuuden tilasta ja siitä, miten laeilla aiotaan tähän tulevaisuudessa vaikuttaa. Aiheluokka *metsälain seuraamukset* taas esiintyy toissijaisena aiheena viisi kertaa. Näin ollen metsään tai metsäalaan liittyvä lainsäädäntö esiintyy myös toissijaisena aiheena varsin usein. Tosin on huomioitava, että kyseiset aiheluokat voivat esiintyä toissijaisena aiheena samassa jutussa, joten luku ei tarkoita, että metsälain säädäntöä käsitellään toissijaisena aiheena 16 eri jutussa.

Eri aiheluokkien esiintymistä jutuissa kuvaa kaavio 1, johon olen koonnut kaikki ne aiheluokat, jotka esiintyvät vuosien 1996–1997 lehdissä vähintään kolme kertaa. Lukumäärä kertoo sen, monessako jutussa aiheluokka on ensi- tai toissijaisena aiheena.

Kaavio 1. Vuosien 1996–1997 lehdissä vähintään kolme kertaa esiintyvät aiheluokat.

Kaavio 1 todentaa sen, että vuosien 1996–1997 jutuissa on usein aiheena lainsäädäntö (aiheluokat 26, 54 ja 55) sekä metsäluonnon hoito (aiheluokat 16 ja 18). Kyseisten vuosien vuosikertomuksista voidaan nähdä, että uudistunut metsälainsäädäntö sekä lainsäädäntöön mukaan otetut ekologiset asiat olivat vuosien 1996 ja 1997 aikana keskeinen osa metsäkeskuksen toimintaa (ks. luku 3.2.3). Näin ollen toimituspolitiikka toteutuu näiden aiheiden osalta.

Uusista laeista ja lakimuutoksista kertomalla Metsäneuvoja toteuttaa julkisen organisaation tehtävää jakaa kansalaisille tietoa heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan (ks. luku 2.3). Vuoden 1996 lopussa voimaan tulleet uusi metsälaki, luonnonsuojelulaki sekä kestävän metsätalouden rahoituslaki toivat mukanaan monia metsänomistajaa koskevia velvollisuuksia, joiden huomioimatta jättämisestä voidaan myös rangaista. Muutokset luovat kohderyhmän joukossa kiinnostusta ja julkisen organisaation on vastattava tiedon tarpeeseen ja tiedotettava ja informoitava kansalaisia koskevista muutoksista (ks. luku 2.3). Ensimmäinen Metsäneuvoja tehtiinkin nimenomaan uusista laeista tiedottamista varten (ks. Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1996: 15).

Vuosikertomusten perusteella metsäkeskuksen toimintaan vuosina 1996–1997 liittyviä tärkeitä asioita olivat myös metsäenergian käyttö ja siihen liittyvä yrittäjäys. Kaikkiaan kolmen jutun ensisijainen aihe on *bioenergiaan liittyvä yrittäjäys* tai *metsäenergian korjuu*. Näistä jutuista kahden toissijaisena aiheena on aihealuokka *bioenergian käyttö*. Lisäksi *bioenergian käyttö* on toissijaisena aiheena jutussa, jossa käsitellään metsäalaaan liittyvää organisaatiota. Yhteensä siis neljässä jutussa on esillä metsäenergia.

Neljä juttua kahdessa lehdessä tuntuu määrällisesti pieneltä siihen nähden, että molempina vuosina oli käynnissä metsäenergian käyttöä edistävä hanke (Ks. Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1996: 19; Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1997: 8–9). Yhtä paljon lehdissä on esillä esimerkiksi metsäsuunnittelu. Metsäenergia-aiheelle huomioarvoa antaa kuitenkin se, että vuoden 1996 Metsäneuvojassa kolme juttua, *Heinäaholta korjattiin risutkin*, *Lämpöyrittäjäys – työtä maakuntaan* ja *Toimintaedellytykset puntaariin ennen aloitusta*, on sijoitettu yhdelle aukeamalle, heti keskiaukeaman jälkeen. Met-

säenergia-aihe siis näkyy vuosien 1996 ja 1997 Metsäneuvojissa, jolloin myös toimituspolitiikka tämän aiheen osalta toteutuu.

Toinen molempina vuosina esillä ollut asia on valtakunnan metsien inventointi (VMI) Keski-Suomessa. Tätä aihetta käsittelevät jutut merkitsin aiheluokkaan *metsävarat*, sillä inventoinnilla selvitetään Suomen metsissä kasvavaa puuston määrää, metsävaroja. Aiheluokka *metsävarat* esiintyy vain kerran toissijaisena aiheena. Aiheen vähäistä näkyvyyttä selittää ehkä se, että itse inventointi ei ole metsäkeskuksen toimintaa. Sen sijaan inventoinnin tulokset ovat metsäkeskuksen toiminnan kannalta olennaisia. Inventointi oli käynnissä vuonna 1996 (ks. Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1996: 7) ja tuloksia oli saatavilla vuonna 1997 (ks. Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1997: 6, 8). Ilmeisesti vuoden 1997 lehti julkaistiin ennemmin kuin Keski-Suomea koskevat tulokset olivat käytettävissä, sillä yhdessäkään jutussa ei näitä tuloksia käsitellä.

Vuoden 1996 vuosikertomuksessa on esitetty huoli tehtyjen ensiharvennusten määrästä. Määrä on niin pieni, että sen pelätään aiheuttavan uhan Keski-Suomen yksityismetsätalouden kehitykselle. (Ks. Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1996: 16). Vuoden 1997 lehdessä huolelle on omistettu yksi juttu, jossa aiheluokka *harvennushakkuut* on ensisijaisena. Kolmessa jutussa harvennushakkuu on toissijaisena aiheena, mutta aihetta käsitellään kunnostusojituksen, puunkorjuun ja puunhankinnan näkökulmista, ei siis itsenäisenä työalajina. Yksi juttu näinkin isosta huolen aiheesta on melko vähän.

Vuoden 1996 erikoisteemana oli metsäyrittäjyys (Keski-Suomen metsäkeskuksen vuosi 1996: 19). Tätä aihetta kuvaava aiheluokka *yrittäjyys* on esillä vain yhdessä jutussa, tällöin tosin ensisijaisena. Juttu on kuitenkin vuoden 1997 lehdessä. Syynä tähän voi olla lehtien määrä. Uudesta lainsäädännöstä kertominen oli keskeisellä sijalla vuoden 1996 lehdessä, joten osa vuoden keskeisistä aiheista on voinut siirtyä vuoden 1997 lehteen. Aihe on siis tarkastelujaksolla esillä, mutta vain kerran.

Vuonna 1997 taas keskeistä metsäkeskuksen toiminnassa oli tiettomien alueiden inventointi ja metsäohjelman laadinta. Metsäteihin liittyviä juttuja on vuoden 1997 Metsäneuvojassa kaikkiaan viisi. Kahdessa näistä metsätiet ovat ensisijaisena aiheena, mutta

yhdessä jutuissa ei kerrota tiettömien alueiden inventoinnista. Tämä aihe ei siis ole Metsäneuvojan jutuissa esillä. Metsäohjelmaa käsittelevät jutut olen merkinnyt aihe-
luokkaan *metsäpolitiikka*. Tämä aihe-
luokka on kahdessa vuoden 1997 lehden jutussa toissijaisena aiheena mutta vain toisessa jutussa käsitellään todella metsäohjelmaa. Oma juttu metsäohjelman laadinnasta ei koodauksen mukaan ole kirjoitettu. Lehtien tarkempi tarkastelu osoittaa, että tällainen juttu on vuoden 1997 lehdessä mutta olen tulkinut sen koodausvaiheessa ilmoitukseksi, jossa kerrotaan metsäohjelmasta ja kehoitetaan lukijoita kommentoimaan tekeillä olevaa metsäohjelmaa.

Edellä esitetyt aiheiden esiintymisten määrät tuntuvat pieniltä ja siten eri aihe-
luokkien väliset erotkin ovat melko pieniä. On kuitenkin huomioitava, että molempina vuosina ilmestyi vain yksi lehti. Jos samasta aiheesta, esimerkiksi valtakunnan metsien inven-
toinnista olisi kirjoitettu monta juttua, tuntuisi se yhdessä lehdessä aiheen toistolta. Yh-
dessä lehdessä on kuitenkin palveltava monia tiedon tarpeita, joten aiheet on oltava eri-
laisia. Olen koonnut taulukkoon 10 yhteenvedon siitä, miten hyvin vuosien 1996–1997
toiminnan keskeiset asiat ovat esillä kyseisten vuosien lehdissä.

Taulukko 10. Aiheiden näkyminen vuosien 1996–1997 Metsäneuvoja-lehdissä.

Aiheet	
Sekä vuonna 1996 että 1997: - uusi metsälainsäädäntö ++ - erityisen tärkeät elinympäristöt ja met- säluonnon- hoito ++ - metsäenergia + - valtakunnan metsien inventointi -	Vuonna 1996: - ensiharvennukset - - metsäyrittäjyys - Vuonna 1997: - tavoiteohjelman laadinta - - tiettömien alueiden inventointi - -

Edellä olevan tarkastelun perusteella voidaan sanoa, että vuosien 1996–1997 Metsäneu-
vojen jutuissa on kirjoitettu paljon muuttuneesta metsälaista sekä metsälain myötä eri-
tyisen huomion kohteeksi nostetuista elinympäristöistä sekä tähän liittyvästä metsä-
luonnonhoidosta. Näistä aiheista kirjoittamalla on metsäkeskuksessa toteutettu julkisen
organisaation viestinnän informointitehtävää (ks. luku 2.3). Jonkin verran on esillä
myös metsästä saatava bioenergia. Näiden aiheiden osalta toimituspolitiikka toteutuu.

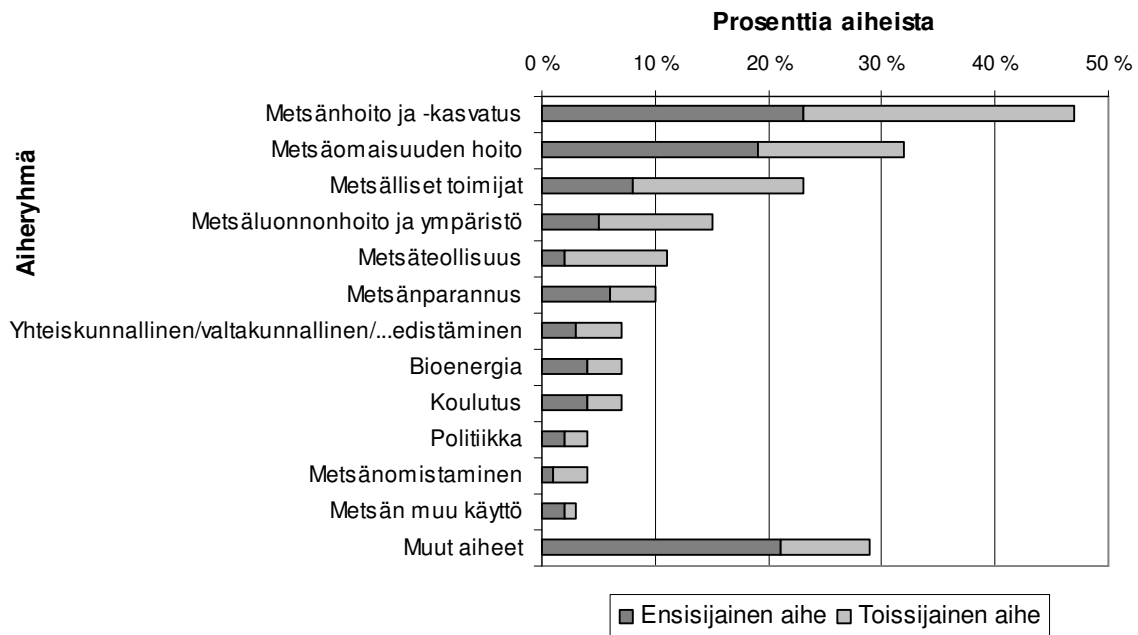
Loput aiheet eivät ole esillä niin paljon kuin vuosikertomusten perusteella saattoi odottaa. Alueellisen metsäohjelman laadinta ja tiettömien alueiden inventointi ovat olleet osa metsäkeskuksen toimintaa. Asiakaslehteä ei siis ainakaan vuonna 1997 hyödynnetty toiminnan esittelemisessä täydellisesti (vrt. luku 2.1). Vuoden 1996 toiminnan keskeisistä asioista ensiharvennukset ja metsäyrittäjyys taas ovat asioita, joita ei välttämättä pystytty edistämään lehtijutuilla vaan ne vaativat toisenlaisia toimenpiteitä.

4.2.3 Aiheet vuosina 1998–2000

Vuonna 1998 valmistui Keski-Suomen alueelle ensimmäinen metsäohjelma (ks. Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelma vuosiksi 1998–2002). Ohjelmaa tarkastettiin ja päivitettiin vuonna 2000 siten, että seuraava metsäohjelma käsitti vuodet 2001–2005. Näin ollen tarkastelen tässä alaluvussa vuosien 1998–2000 lehtiä, sillä näissä pitäisi näkyä nyt tarkastelussa olevan metsäohjelman tavoitteet. Vuonna 2001 ja 2002 toimittiin jo uuden metsäohjelman mukaisesti, joten näiden vuosien lehdissä tulisi näkyä seuraavan, päivitetyn metsäohjelman tavoitteet. Vuosina 1998–2000 ilmestyi jokaisena vuonna kaksi lehteä eli kaikkiaan kuusi lehteä. Analysoituja juttuja näissä on yhteensä 170.

Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelmasta vuosiksi 1998–2002 johdetut aiheet, joiden oletan näkyvän vuosien 1998–2000 lehdissä, liittyvät aiheryhmiiin *metsänhoito ja -kasvatus*, *metsänparannus*, *metsäluonnonhoito ja ympäristö* sekä *metsäteollisuus, metsälliset toimijat, bioenergia ja metsän muu käyttö* (ks. luku 3.2.3). Kaaviosta 2 selviää aiheryhmien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2002 lehdissä.

Kaavion 2 mukaan lehdissä ovat useimmin esillä metsänhoidolliset aiheet sekä metsälliset toimijat ja metsäluonnonhoito. Vähän taas on esillä metsän muu käyttö. Yksittäisten aiheluokkien tarkastelu kertoo paremmin siitä, miten metsäohjelmasta johdetut aiheet (ks. luku 3.2.3) ovat esillä vuosien 1998–2000 lehdissä. Olen koonnut liitteeseen 5 taulukot, jotka kuvaavat, kuinka monessa jutussa (kpl) kukin aiheluokka on ensisijaisena ja toissijaisena aiheena. Eri aiheluokkien esiintymisessä on vain pieniä eroja eikä selvää keskittymistä mihinkään tiettyyn aiheluokkaan ole nähtävissä.

Kaavio 2. Aiheryhmien osuus ensi- ja toissijaisista aiheista vuosien 1998–2000 jutuissa.

Olen poiminut taulukkoon 11 tiedot niiden aiheluokkien ja yhden aiheryhmän esiintymisestä, jotka kuvaavat niitä metsänhoidollisia aiheita, joita vuosien 1998–2002 metsäohjelman perusteella olisi lehdessä tullut erityisesti painottaa. Erityisesti painotettavista metsänhoidollisista aiheista taimikonhoito on lehdissä kyllä esillä mutta ei kovin usein. Hieman useammin on esillä muun muassa ensiharvennus, joka sisältyy aiheluokkaan *harvennushakkuu*. Tähän luokkaan merkittyjen juttujen lähempi tarkastelu osoitti, että nimenomaan ensiharvennus on ensisijaisena aiheena kolmessa jutussa kaikkiaan neljästä jutusta. Esimerkiksi jutussa *Markkoja Martin suolta* (ks. Metsäneuvoja 2/2000) ensiharvennus on ensisijainen aihe ja toissijaisena aiheena käsitellään kunnostusojitusta. Vielä useammin ensiharvennus on esillä toissijaisena aiheena. Kokonaisuutena ensiharvennus on siis aiheena esillä usein. Myös erikoispuun, ja siihen liittyvä laatupuun kasvatus ovat juttujen aiheena usein. Ne ovat useammin esillä kuin taimikonhoito, sillä ne ovat ensisijaisena aiheena peräti kahdeksassa jutussa. Varsinaisia erikoispuun kasvatusohjeita esitellään kaikkiaan viidessä jutussa ja laatupuun kasvatusta kolmessa jutussa.

Taulukko 11. Erityisesti painotettavia aiheita kuvaavien aihealuokkien ja aiheryhmän esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
3. taimikonhoito	3	9	7,1 %
5. harvennushakkuu	4	13	10,0 %
10. erikoispuun kasvat	8	2	5,9 %
14. kunnostusojitus	4	8	7,1 %
59. turvemaiden hoito	3	1	2,4 %
20. vesiensuojelu	1	4	2,9 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	0	0	0,0 %
Aiheryhmä			
Metsäluonnonhoito ja ympäristö	9	36	

Vuosina 1998–2002 erityisesti painotettavia aiheita ovat metsäohjelman mukaan myös kunnostusojitus ja turvemaiden hoito sekä vesiensuojelu. Kunnostusojitusta ja turvemaiden hoitoa käsitelläänkin ensisijaisesti kaikkiaan seitsemässä jutussa, ja toissijaisena aiheena se esiintyy yhdeksässä jutussa. Kuten esimerkiksi jutussa *Ojien kunnostaminen on omaisuudesta huolehtimista* (ks. Metsäneuvoja 2/1998) jutuissa kerrotaan ojituksen kannattavuudesta tai kuten jutussa *Neljännes tulevaisuuden puusadosta soilla* (ks. Metsäneuvoja 2/2000) tulevaisuuden puuvaroista. Huomioarvoa aiheelle tuo se, että kaikkiaan kolmessa lehdessä aiheelle on omistettu kokonainen sivu. Kunnostusojitus ja turvemaiden hoito näyttäisi olevan Metsäneuvojassa esillä useassa jutussa ja melko suurella painoarvolla. Kunnostusojitukseen liittyvästä vesiensuojelusta taas kirjoitetaan varsin vähän. Silloin harvoin kun aihe on esillä, sitä käsitellään jonkin toisen aiheen alaisuudessa, ja ainoastaan kerran vesiensuojelu on ensisijaisena aiheena.

Yksi erityisesti painotettavista aiheista on vielä monimuotoisuus. Se on käsitteenä paljon laajempi kuin edellä kuvatut aiheet. Monimuotoisuus on esimerkiksi luokituksessani yksi aiheryhmä (*metsäluonnonhoito ja ympäristö*), johon kuuluu useita eri aihealuokkia. Kaikkiaan monimuotoisuuteen liittyviä aihealuokkia on ensisijaisena aiheena 9 jutussa eli 5,29 %:ssa kaikista jutuista ja toissijaisena aiheena 36 jutussa. Monimuotoisuus kaikessa laajuudessaan näyttäisi olevan varsin usein vuosien 1998–2000 Metsäneuvojissa esillä.

Muita metsänhoidollisia aiheita, joita metsäohjelman perusteella pitäisi Metsäneuvojassa vuosina 1998–2000 olla esillä, ovat uudistaminen, koivu- ja sekametsän kasvatusta, ennakkoraivausta ja ylispuuhakkuut sekä kulotus, tuhkalannoitus ja metsätien rakentaminen. Olen koonnut taulukkoon 12 tiedot näitä kuvaavien aihealuokkien esiintymisestä ensi- ja toissijaisena aiheena, sikäli kun se on ollut mahdollista.

Taulukko 12. Muita metsänhoidollisia aiheita kuvaavien aihealuokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
1. uudistaminen	4	10	8,2 %
57. kulotus	2	0	1,2 %
13. lannoitus	2	5	4,1 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	2	1	1,8 %

Uudistamista käsitellään jutuissa niin ensi- kuin toissijaisena aiheena, ja on siten vuosien 1998–2000 lehdissä aiheena melko usein. Koivu- ja sekametsän kasvatusta käsittelevät jutut olen merkinnyt aihealuokkaan *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä*. Tähän aihealuokkaan merkittyjä juttuja tarkastelemalla löytyi vain yksi juttu, jonka ensisijaisena aiheena on koivu-kuusisekametsän kasvatusta. Myöskään ennakkoraivaukselle tai ylispuuhakkuulle ei ole omaa aihealuokkaa. Juttujen otsikoita tarkastelemalla selviää, että kumpikaan aihe ei näy yhdenkään jutun otsikossa. Näin ollen voidaan olettaa, että nämä aiheet eivät esiinny jutuissa ainakaan ensisijaisena aiheena.

Aiheluokat *kulotus*, *lannoitus* ja *metsätien rakennus ja perusparannus* ovat kaikki kahdessa jutussa ensisijaisena aiheena. Määrät ovat pieniä mutta esimerkiksi kulotukselle on annettu näkyvyyttä sillä, että jutut, joissa se on ensisijaisena aiheena, muodostavat keskiaukeaman toisen sivun (ks. Metsäneuvoja 1/1998). Aiheluokkaan *lannoitus* merkittyjä juttuja tarkastelemalla selviää, että molemmissa jutuissa, joissa lannoitus on ensisijaisena aiheena, on kyse nimenomaan tuhkalannoituksesta. Tuhkalannoitus on myös kaikkiaan kolmessa jutussa toissijaisena aiheena. Juttujen tarkempi tarkastelu osoittaa

myös sen, että metsäteistä kertovissa jutuissa kirjoitetaan teiden parantamisesta ja kunnan ylläpidosta, ei rakentamisesta. Kulutus ja tuhkalannoitus ovat siis lehdissä esillä mutta metsätien rakentaminen ei.

Vuosien 1998–2002 alueellisessa metsäohjelmassa on eriteltynä myös muita kuin metsänhoidollisia aiheita, jotka ovat tavoitteina oleellisia. Näiden perusteella Metsäneuvon juttujen aiheissa tulisi näkyä metsäpalvelu- ja konealayrittäminen, puutoimiala ja puunkäytön mahdollisuudet sekä puuenergian käyttö, luonto- ja maatilamatkailu ja virkistyskäyttö. Taulukossa 13 on näitä aiheita kuvaavat aiheuokat ja niiden esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena.

Taulukko 13. Muita kuin metsänhoidollisia aiheita kuvaavien aiheuokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 1998–2000 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
45. yrittäjäyys	2	6	4,7 %
36. puun mekaaninen jatkojalostus	3	12	8,8 %
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	2	10	7,1 %
32. bioenergian käyttö	4	10	8,2 %
31. luontomatkailu	0	0	0,0 %
30. monikäyttö	0	3	1,8 %
29. metsästys / erätalous / riistanhoito	2	1	1,8 %

Yrittäjäyyttä käsittelevissä jutuissa ovat esillä ennen kaikkea metsurit (kaksi kertaa ensisijaisena ja kolme kertaa toissijaisena aiheena). Sen sijaan metsäpalveluyrittäjäyyttä käsitellään vain kerran ja koneyrittäjäyyttä ei kertaakaan. Metsänhoitotöitä tekevät yrittäjät ovat siis esillä, mutta eivät täsmälleen siinä ominaisuudessa kuin metsäohjelma määrittelee. Juttujen vähyyttä selittää ehkä se, että Metsäneuvoja ei voi toimia metsäohjelmassa asetettujen tavoitteiden, alan yrityskulttuurin ja yrittäjäverkoston luomisen välineenä (ks. Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelma vuosiksi 1998–2002: 38). Yrittäjäyyttä edistetään muilla kuin tiedottamisen keinoin.

Puutoimialalla tarkoitetaan mekaanista puunjalostusteollisuutta, joten aiheen näkyminen selviää tarkastelemalla aiheluokkaa *puun mekaaninen jatkojalostus*. Suurin osa tähän luokkaan kirjatuihin jutuista liittyy jollain tavalla alan kehittämiseen, joka on metsäohjelmassa kirjattu tavoitteeksi (ks. Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelma vuosiksi 1998–2002). Puutoimiala on siis usein Metsäneuvojassa esillä vaikka suurin osa kehittämistyöstä on muuta kuin tiedottamista. Aiheelle puunkäytön mahdollisuudet ei ole omaa aiheluokkaa vaan se sisältyy *puun mekaaninen jatkojalostus* tai *metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet* -aiheluokkiin. Puutuotteet ovat esillä ainoastaan toissijaisena aiheena kahdessa jälkimmäiseen luokkaan merkityistä jutuista. Puunkäytön mahdollisuuksista on siis kirjoitettu vähän.

Muista kuin metsänhoidollisista aiheista parhaiten on esillä puuenergian käyttö, sillä se on näistä aiheista useimmin ensisijaisena aiheena. Luonto- ja maatilamatkailu sen sijaan ei ole ensisijaisena eikä toissijaisena aiheena kertaakaan. Metsien virkistyskäytön esillä oloa voidaan tarkastella aiheluokkien *monikäyttö* ja *metsästys/erätalous/riistanhoito* avulla. Vuoden 1998–2002 lehdissä riistanhoitoa käsittelevissä jutussa on kyse hirvikannasta ja hirvien aiheuttamista tuhoista metsässä (ks. Metsäneuvoja 1/1999 ja 1/2000). Aiheluokkaan *monikäyttö* merkityissä jutuissa taas on kyse siitä, miten ihminen kokee metsän virkistyspaikkana. Esimerkiksi jutussa *Kansanedustajat metsän ”Paimenpoikia”* lähes kaikki kansanedustajat antavat vastaukseksi virkistäytymisen kun kysytään, mitä metsä heille merkitsee (ks. Metsäneuvoja 1/1998). Virkistyskäyttöä ei kuitenkaan käsitellä yhdessäkään jutussa siltä kannalta, miten metsänhoidolla voitaisiin edistää virkistyskäyttöä.

Kuten Metsäneuvojissa yleisellä tasolla ja vuosina 1996–1997, vuosien 1998–2000 lehdissä on osa oletetuista aiheista usein esillä ja osa vähän tai ei lainkaan. Olen koonnut taulukkoon 14 yhteenvedon siitä, mitkä aiheet ovat hyvin esillä ja mitkä huonosti.

Taulukko 14. Aiheiden näkyminen vuosien 1998–2000 Metsäneuvoja-lehdissä.

Aiheet		
Metsänhoidossa erityisesti painotettavat aiheet: - taimikonhoito + - ensiharvennus ++ - erikoispuiden (sis. laatu-puun) kasvatus ++ - kunnostusojitus ja turve-maiden hoito ++ - vesiensuojelu - - monimuotoisuus ++	Muut metsänhoidolliset aiheet: - uudistaminen + - koivu- ja sekametsän kasvatus (-) - ennakkoarvaus (--) - ylispuuhakkuut (--) - kulutus +/- - tuhkalannoitus +/- - metsätien rakentaminen --	Muut kuin metsänhoidolliset aiheet: - puutuotetoimiala ++ - metsäpalvelu- ja konealayrittäminen +/- - puunkäytön mahdollisuudet - - puuenergian käyttö + - luonto- ja maatala- matkailu -- - virkistyskäyttö -

Myönteistä on, että suurin osa usein esillä olevista aiheista on niitä, jotka ovat metsäohjelmakautena erityisesti painotettavia aiheita. Osaa aiheista ei taas voinut täysin arvioida, sillä niille ei ollut omia aihealuokkia. Monikäyttö on jäänyt kokonaisuutta noudattaen vuosina 1998–2000 vähälle huomiolle. Huomattavaa kuitenkin on, että useimmin esiintyvinä aihealuokkina ylipäättään on paljon aiheita, jotka eivät liity metsäohjelman tavoitteisiin ja niistä johdettuihin aiheisiin. Esimerkiksi aiheluokat *sertifiointi/laatutarkastukset* ja *puukauppa* ovat useammin ensisijaisena aiheena kuin esimerkiksi erikoispuun kasvatus (ks. liite 5). Toissijaisena aiheena taas on usein esimerkiksi *metsäalan toimijoiden yhteistyö, nuoren metsän hoito* sekä *rahoitustuet*.

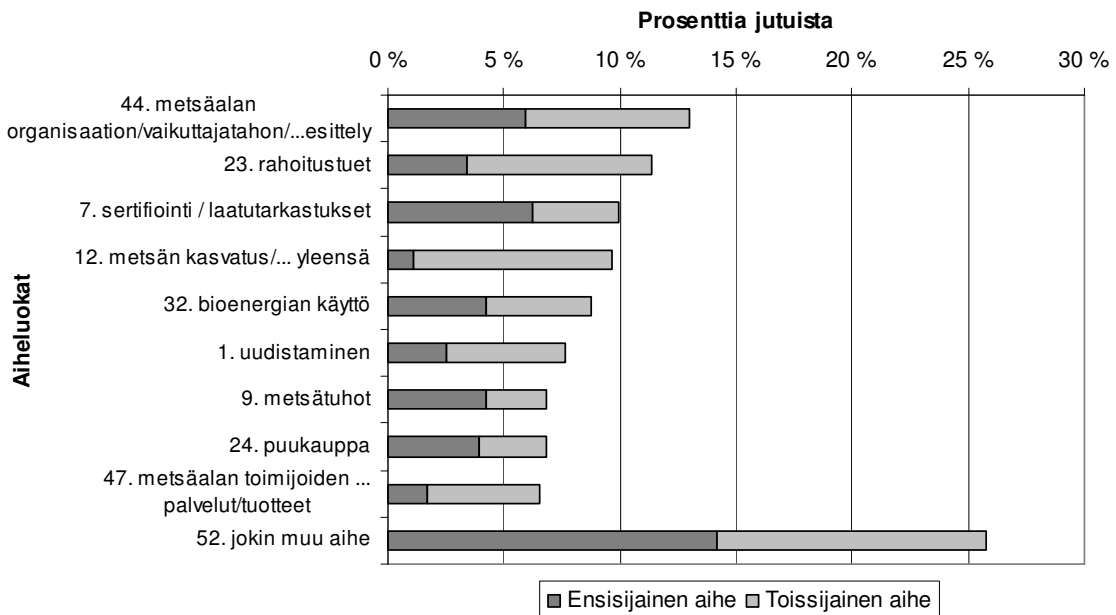
Se, että vuosina 1998–2002 on kirjoitettu joistakin muista aiheista enemmän kuin metsäohjelman mukaisista aiheista, tukee sitä, että toimituspolitiikka ei ole mikään tarkka toimintaohje eikä sen asema ohjeistuksena ole välttämättä selvä (ks. luku 3.1). Ensimmäisillä Metsäneuvojilla vuosina 1996 ja 1997 oli selvä tavoite esitellä uutta metsälakia. Vuosina 1998–2002, kun tämä tehtävä oli jo täytetty, lehden tehtävä ei ole välttämättä ollut niin selvä kaikille tekijöille. Aiheiden kirjo on voinut lisääntyä kun ei ole ollut enää mitään selvää, laajempaa tiedotusaihetta. Tosin vuosina 1998–2002 oli käytössä ensimmäinen metsäohjelma, jonka tavoitteita nimenomaisesti olisi tullut toimituspolitiikan mukaan tukea. Toimituspolitiikka ei siis ole ollut kaikille selvä. Tähän taas voi olla syynä se, että kirjoittajina ei ole ammattikirjoittajia vaan ammatistaan kirjoittavia. Täl-

laiset kirjoittajat eivät välttämättä hallitse toimituspolitiikan kaltaisten ohjeistusten käyttöä samaan tapaan kuin ammattikirjoittajat (ks. luku 3.3.1 ja 3.3.2).

4.2.4 Aiheet vuosina 2001–2005

Vuosille 2001–2005 kirjatussa metsäohjelmassa tavoitteet on jaettu kolmeen ryhmään, metsien käytön taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyys (ks. Keski-Suomen metsäohjelma 2001–2005). Myös näistä tavoitteista johdetut aiheet, joiden tulisi näkyä vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa, olen ryhmitellyt samoin (ks. luku 3.2.3). Näinä vuosina julkaistiin kaikkiaan 13 lehteä ja analysoituja juttuja niissä on kaikkiaan 353.

Olen koonnut liitteeseen 6 taulukot, joista käy ilmi, kuinka monta kertaa ja kuinka suuressa osassa jutuista kukin aiheluokka esiintyy ensisijaisena ja toissijaisena aiheena. Kaaviosta 3 nähdään ne kymmenen aiheluokkaa, jotka esiintyvät jutuissa useimmin, kun tarkastellaan aiheluokan esiintymistä sekä ensisijaisena että toissijaisena aiheena.

Kaavio 3. Kymmenen useimmin esiintyvää aiheluokkaa vuosien 2001–2005 jutuissa.

Kymmenen useimmin esiintyvän aiheluokan joukossa on vain kaksi aiheluokkaa, *sertifointi- ja laatu- ja tarkastukset* ja *bioenergian käyttö*, joissa näkyvät metsäohjelmasta johdetut aiheet (ks. luku 3.2.3). Metsäohjelmasta johdettuja aiheita liittyy myös aiheluokkiin *metsätuhot* ja *puukauppa*.

Aiheluokka *jokin muu aihe* on tämän tarkastelujakson jutuissa aiheena poikkeuksellisen usein. Esimerkiksi vuosien 1998–2000 lehdissä *jokin muu aihe* on aiheena noin 16 %:ssa jutuista kun vuosien 2001–2005 lehdistä aiheluokka on joko ensisijaisena tai toissijaisena aiheena kaikkiaan 26 %:ssa jutuista. Aiheiden kirjo näyttää siis laventuneen. Selityksenä voi olla vuosien 2001–2005 tapahtuneet päätoimittajamuutokset. Toisaalta Metsäneuvoja oli vuoteen 2001 mennessä ilmestynyt jo viiden vuoden ajan ja vakiinnuttanut paikkansa metsäalan lehtenä. Vakiintumisen myötä voitiin käsitellä muitakin aiheita kuin suoranaisesti metsätalouteen liittyviä aiheita. Tästä on esimerkkinä juttu *Sammallahden vastaisku* (ks. Metsäneuvoja 2/2001), joka kertoo yritteliästä kyläyhteisöstä. Syynä voi olla myös se, että samoja metsään liittyviä aiheita oli käsitelty jo useassa lehdessä ja nyt asioita voitiin käsitellä eri näkökulmista. Esimerkiksi jutussa *Hyvin suunniteltu – puoliksi tehty* (ks. Metsäneuvoja 3/2004) käsitellään lämmitysjärjestelmän uusimisen suunnittelua. Aihe liittyy bioenergiaan mutta sen ensisijaista aihetta en voinut kuvata millään käytettävissä olevista aiheluokista. Toisaalta uudet, hieman erilaiset aiheet ja näkökulmat pitävät lukijan kiinnostusta yllä.

Metsäohjelmasta johdettuja metsien käytön taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita ovat taimikonhoito, ensiharvennus, hakkuut, juurikäävän torjunta, kunnostusojitus, metsäteiden peruseränparannus, metsäsuunnittelu sekä maakunnalliset metsänhoitosuosituksukset. Olen koonnut näitä aiheita kuvaavat aiheluokat taulukkoon 15, josta käy ilmi kuinka usein kyseinen aiheluokka jutuissa esiintyy.

Taimikonhoidosta on kirjoitettu melko usein, sillä varhaistaimikonhoitoa tai tavallista taimikonhoitoa käsitellään ensi- tai toissijaisena aiheena lähes 5 %:ssa jutuista. Tätä huonommin on esillä ensiharvennus, joka on ainoastaan kerran ensisijaisena ja kerran toissijaisena aiheena niissä jutuissa, jotka olen merkinnyt aiheluokkaan *harvennushakkuut*. Metsäohjelmassa asetetaan tavoitteeksi lisätä hakkuita (Keski-Suomen metsäohjel-

Taulukko 15. Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheLUOKKien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
2. varhaistaimikonhoito	2	4	1,70 %
3. taimikonhoito	1	10	3,12 %
5. harvennushakkuu	2	12	3,97 %
6. päätehakkuu	0	10	2,83 %
24. puukauppa	14	10	6,80 %
9. metsätuhot	15	9	6,80 %
14. kunnostusojitus	4	14	5,10 %
59. turvemaiden hoito	1	4	1,42 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	4	7	3,12 %
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	8	7	4,25 %

ma 2001–2005: 23). Aiheluokka *päätehakkuu* on esillä vain toissijaisena aiheena. Yhdessä näistä jutuista ei kuitenkaan viitata hakkuiden lisäämiseen. Hakkuisiin liittyy kuitenkin puukauppa, joka aiheLUOKkana esiintyy kuudenneksi useimmin ensisijaisena aiheena. Monessa jutussa, jotka on merkitty aiheLUOKkaan *puukauppa*, käsitellään puukauppatilannetta ostajan näkökulmasta. Tällaiset jutut voivat innostaa metsänomistajia tekemään kauppvoja ja siten lisäämään hakkuita. Juurikäävän torjunta taas liittyy metsätuhoihin. Kyseiseen aiheLUOKkaan merkittyjen juttujen lähempi tarkastelu osoittaa, että nimenomaan juurikäävän torjuntaa käsitellään yhdessä jutussa ensisijaisena ja viidessä jutussa toissijaisena aiheena.

Loput taloudelliseen kestävyYTEEN liittyvistä aiheista on Metsäneuvojassa esillä, osa jopa usein. Aiheluokat *kunnostusojitus* tai *turvemaiden hoito*, johon kunnostusojitus liittyy, ovat aiheena kaikkiaan 6,5 %:ssa jutuista. Vuoden 2002 ensimmäisessä Metsäneuvojassa aihetta käsitellään jopa kolmella perättäisellä sivulla. Aivan yhtä hyvin esillä ei ole metsäteiden perusparannus. Niistä jutuista, jotka olen merkinnyt aiheLUOKkaan *metsätien rakennus ja perusparannus*, ainoastaan kahdessa käsitellään perusparannusta ensisijaisena ja kahdessa toissijaisena aiheena.

Metsäsuunnitteluun liittyen metsäohjelmassa on asetettu tavoitteeksi muun muassa metsänomistajien neuvonta (ks. Keski-Suomen metsäohjelma 2001–2005: 29). Vuoden 2004 Metsäneuvojissa onkin juttusarja *Luetaan metsäsuunnitelmaa*, jossa metsänomistajia neuvotaan metsäsuunnitelman käytössä ja tulkinnassa. Kaikkiaan metsäsuunnittelu on paljon esillä vuosien 2001–2005 lehdissä. Metsäsuunnitelman käytön neuvonnalla pyritään ennen kaikkea siihen, että metsänomistaja pystyisi hyödyntämään suunnitelmaa mahdollisimman hyvin mutta myös siihen, että asiointi metsäalan organisaatioiden kanssa olisi helpompaa metsäsuunnitelman avulla. Tällöin metsäsuunnitelman käytön neuvonnassa on kyse neuvonnasta, jota julkisen organisaation tulisi ylipäättään viestinnällään toteuttaa (ks. luku 2.3). Toisaalta samaisilla jutuilla voidaan lujittaa myös asiakassuhdetta, mikäli lukijalla on käytössä metsäkeskuksen tekemä metsäsuunnitelma. Juttu ensinnäkin muistuttaa tuotteesta sekä antaa eväät hyödyntää sitä. (Ks. luku 2.1.)

Se, miten maakunnalliset metsänhoitosuositukset ovat lehdissä esillä, selvitin tarkastelemalla tiettyihin aihealueisiin merkittyjä juttuja. Esimerkiksi säästöpuita koskevia suosituksia käsitellään joissakin niissä jutuissa, jotka olin merkinnyt aihealueeseen *säästöpuut*. Näin selvisi, että uusia metsänhoitosuosituksia esitellään yleisellä tasolla Metsäneuvojan numerossa 1/2001 kuudessa jutussa ja maakunnallisia tarkennuksia kaikkiaan kymmenessä jutussa vuosien 2001–2005 lehdissä. Metsänhoitosuositukset ovat metsäalan ammattilaisten yhteistyössä laatimat suositukset metsänhoitoon. Suosituksilla pyritään parhaisiin ja kannattavimpiin metsänhoidon toimenpiteisiin. Uusista suosituksista kirjoittamalla pyritään siis ainakin metsänomistajien toimintatapojen muuttamiseen ja joissakin tapauksissa jopa vaikuttamaan asenteisiin. Tämän tyyppinen viestintä on tyyppillistä organisaatiolle, jonka tavoitteet ovat yhteiskunnallisia (ks. luku 2.3).

Metsäohjelmasta johdettuja, metsän käytön ekologiseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita ovat ympäristön suojelu, arvokkaiden elinympäristöjen käsittely, säästöpuut, tietyt lajit huomioiva metsänkäsittely, sekametsän kasvatusta, sertifiointi ja luonnonhoitoon liittyvä koulutus ja neuvonta. Kaikki nämä aiheet sekametsänkasvatusta ja luonnonhoitoon liittyvää koulutusta ja neuvontaa lukuun ottamatta ovat esillä usein tai melko usein. Näitä aiheita kuvaavat aihealueet ja tiedot niiden esiintymisestä jutuissa olen koonnut taulukoon 16.

Taulukko 16. Ekologiseen kestävyysen liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
16. luonnonhoito yleensä	5	14	5,38 %
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	4	16	5,67 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	6	1	1,98 %
19. säästöpuut	2	7	2,55 %
12. metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä	4	30	9,63 %
17. tietyn lajin suojelu	2	4	1,70 %
29. metsästäys / erätalous / riistanhoito	9	2	3,12 %
7. sertifiointi / laatutarkastukset	22	13	9,92 %
39. metsäalan koulutus	7	3	2,83 %
38. metsänomistajien koulutus	3	3	1,70 %
60. metsänomistajien neuvonta	2	3	1,42 %

Aiheluokan *luonnonhoito yleensä* esiintyminen kertoo siitä, miten ympäristön suojelu on Metsäneuvojassa esillä. Vuosina 2001–2005 tämä aiheluokka on aiheena reilussa 5 %:ssa jutuista, joten ympäristön suojelusta on kirjoitettu paljon. Metsäohjelman mukaan vuosien 2001–2005 aikana tavoitteena on tehdä arvokkaiden elinympäristöjen käsitteilyyn ohjeet (Keski-Suomen metsäohjelma 2001–2005: 33). Käsittelyohjeita esitelläänkin aiheluokkaan *metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt* merkityistä jutuista ensisijaisesti kahdessa ja toissijaisesti viidessä jutussa. Tärkeisiin elinympäristöihin liittyviä suojavyöhykkeitä käsitellään niissä jutuissa, jotka olen merkinnyt aiheluokkaan *pienvesikohteet ja niiden käsittely*. Myös säästöpuista on annettu käsittelyohjeet ja ne ovatkin melko usein esillä, sillä aiheluokka *säästöpuut* esiintyy kaikkiaan 2,5 %:ssa jutuista. Sekametsän kasvatusta taas käsitellään vain yhdessä jutussa. Tämä selviää tarkastelemalla lähemmin aiheluokkaan *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä* kirjattuja juttuja. Sen sijaan tietyn lajin huomioonvasta metsänhoidosta kirjoitetaan kaikkiaan kuudessa jutussa ensisijaisena ja neljässä jutussa toissijaisena aiheena. Kuusi näistä olen merkinnyt aiheluokkaan *tietyn lajin suojelu* ja neljä, metso-lintua koskevat jutut, olen merkinnyt aiheluokkaan *metsästäys/erätalous/riistanhoito*.

Osa edellä kuvatuista luonnonhoitoon liittyvistä aiheista liittyy maakunnallisiin metsänhoitosuosituksiin, mikä lisää suositusten näkyvyyttä lehdessä. Metsänhoitosuosituksia käsittelevien juttujen tapaan luonnonhoidon ohjeista kirjoittaminen tähtää toimintatapojen muutokseen ja jopa asenteisiin vaikuttamiseen.

Luonnonhoitoasioihin liittyy myös sertifiointi. Aiheluokka *sertifiointi/laatutarkastukset* sisältää nimensä mukaisesti metsäkeskuksen tekemät laatutarkastukset. Tähän aiheluokkaan merkityt jutut onkin käytävä yksitellen läpi, jotta selviää, monessako jutussa käsitellään todella sertifiointia. Sertifiointi on ensisijaisena aiheena kaikkiaan 11 jutussa ja toissijaisena aiheena kahdeksassa jutussa. Sertifiointia käsitellään siis reilussa 5 %:ssa jutuista, joten se on esillä usein. Yksi metsäohjelmasta johdetuista aiheista luonnonhoitoon liittyen on vielä koulutus ja neuvonta. Aiheluokkiin *metsäalan koulutus*, *metsänomistajien koulutus* ja *metsänomistajien neuvonta* merkittyjen juttujen tarkastelu osoittaa, että nimenomaan luonnonhoitoon liittyvä koulutus tai neuvonta on aiheena ainoastaan neljässä jutussa ja tällöinkin toissijaisena aiheena. Esimerkiksi jutussa *Neuvonta vaikuttaa suojeluun myönteisesti* (ks. Metsäneuvoja 1/2003) neuvonnan vaikutus metsänomistajien aktiivisuuteen suojeluasioissa on otsikosta huolimatta toissijaisena aiheena. Koulutuksesta saattaa kuitenkin olla tietoja ilmoituksissa, jotka jätin analyysin ulkopuolelle (ks. luku 1.2). Toisaalta Metsäneuvoja-lehti itsessään toteuttaa tätä neuvontaa esimerkiksi kertomalla luontokohteiden käsittelyohjeista.

Loput metsäohjelmasta johdetut aiheet koskevat metsien käytön sosiaalista kestävyyttä. Tämän mukaisesti Metsäneuvojassa tulisi olla esillä metsäalan yrittäjyys ja puutuoteteollisuuden puunhankinta, puuenergian käyttö ja siihen liittyvä yrittäjyys sekä metsien monikäyttö ja maisemasuunnittelu. Taulukossa 17 olen esittänyt näitä aiheita vastaavien aiheluokkien esiintymisen ensi- ja toissijaisena aiheena.

Metsäalaan liittyvää yrittäjyyttä käsitellään jutuissa usein, sillä aiheluokka *yrittäjyys* on aiheena reilussa 3 %:ssa jutuista ja suurimmaksi osaksi se on juttujen pääaiheena. Aiheelle tuo huomioarvoa myös se, että vuoden 2003 ensimmäisessä Metsäneuvojassa yrittäjyyttä käsitellään kokonaisella keskiaukeamalla. Yhtä näkyvästi ei ole esillä puutuoteteollisuuden puunhankinta. Aiheryhmä *puunhankinta* esiintyy vain kerran ensisijai-

Taulukko 17. Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuosien 2001–2005 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	% :ssa jutuista yhteensä
45. yrittäjyys	8	4	3,40 %
37. puunhankinta	1	7	2,27 %
32. bioenergian käyttö	15	16	8,78 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjyys	1	2	0,85 %
29. metsästys / erätalous / riistanhoito	9	2	3,12 %
30. monikäyttö	1	6	1,98 %
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	9	3	3,40 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	6	0	1,70 %
21. maisemanhoito	0	0	0,00 %

sena aiheena. Tyypillisempää on kirjoittaa tästä aiheesta toissijaisesti. Esimerkiksi jutussa *Haapatukin ostajalle kelpaa pienetkin erät* (ks. Metsäneuvoja 3/2003) esitellään erikoispuun käyttäjää ja jatkojalostajaa mutta puunhankinta esitellään vain toiminnan yhtenä osana. Puunhankintaan liittyvät asiat tuodaankin näin Metsäneuvojassa hieman piiloisesti esiin. Kuten edellisessä alaluvussa totesin, aiheen näkyvyyttä voi vähentää se, että puunhankinta ei suoranaisesti kosketa Metsäneuvojan pääkohderyhmää, metsänomistajia.

Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyvistä aiheista puun energiakäytöstä kirjoitetaan paljon. Aiheluokka *bioenergian käyttö* onkin viidenneksi useimmin juttujen ensisijainen aihe ja se esiintyy kaksi kertaa useammin kuin edellisellä, vuodet 1998–2000 käsittävällä tarkastelujaksolla. Näkyvyyttä aiheelle tuo myös se, että puun energiakäyttöä käsitellään peräti kahdessa lehdessä (Metsäneuvoja 1/2004 ja 1/2005) kokonaisella aukeamalla. Puun energiakäyttöön liittyvä yrittäjyys sen sijaan on juuri ja juuri esillä, vain alle prosentissa jutuista.

Edellisiin tarkastelujaksoihin verrattuna metsän monikäyttö näyttäisi olevan vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa paljon esillä. Aiheluokkaan *metsästys/erätalous/riistanhoito* merkityissä jutuissa kirjoitetaan edelleen hirvi- ja metsokannoista ja hirtijahdistista

mutta kertoopa juttu *Hyvä Zimi* (ks. Metsäneuvoja 3/2005) myös aidosti metsästyksestä, vaikkakin koiran silmin. Suoranaisesti virkistyskäyttöön liittyvä aihealue *monikäyttö* ei kuitenkaan ole esillä kovinkaan paljoa. Aihealueeseen *ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä* merkityistä jutuista taas kahdessa tuodaan esiin metsä virkistäytymisen paikkana. Isoin tekijä metsän monikäytön paremmassa näkyvyydessä on se, että vuosien 2001–2005 lehdissä esitellään puusta saatavia muita kuin teollisuustuotteita tuotteita. *Innoittajana metsä* -juttusarjan jutuissa esitellään esimerkiksi puusta tehtyä taidetta (ks. Metsäneuvoja 2/2004), käyttöesineitä (ks. Metsäneuvoja 1/2005) ja herkkuja (ks. Metsäneuvoja 2/2005). Kuitenkaan yhdessäkään monikäyttöä koskevassa jutussa ei kirjoiteta siitä, miten metsänhoidolla voidaan edistää monikäyttöä. Tämän näkyy myös siinä, että monikäyttöön liitetty maisemasuunnittelu ei ole aiheena yhdessäkään jutussa.

Olen koonnut taulukkoon 18 yhteenvedon siitä, miten metsäohjelmasta johdetut aiheet ovat esillä vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa. Tuona aikana ilmestyi useampi lehti kuin aikaisempien tarkastelujaksojen aikana, joten lehdessä on ollut enemmän mahdollisuuksiakin käsitellä metsäohjelman tavoitteisiin liittyviä aiheita kuin aikaisempien tarkastelujaksojen aikana. Tästäkin huolimatta se, että vain osa aiheista on esillä lehdissä, kertoo siitä, että toimituspolitiikka on vain kehys aihevalinnoille (ks. luku 3.1).

Taulukko 18. Aiheiden näkyminen vuosien 2001–2005 Metsäneuvoja-lehdissä.

Aiheet		
Taloudelliseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - taimikonhoito + - ensiharvennukset -- - hakkuut ++ - juurikäävän torjunta +/- - kunnostusojitus ++ - metsäteiden perusparan- nus - - metsäsuunnittelu ++ - maakunnalliset metsän- hoitosuosituksukset ++	Ekologiseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - ympäristön suojelu ++ - arvokkaiden elinympä- ristöjen käsittely (sis. suojavyöhykkeet) ++ - säästöpuut + - tietyt lajit huomioiva metsänkäsittely + - sekametsän kasvatus -- - sertifiointi ++ - koulutus ja neuvonta --	Sosiaaliseen kestävyys- teen liittyvät aiheet: - metsäalan yrittäjyys ++ - puutuoteteollisuuden puunhankinta +/- - puuenergian käyttö ++ - puuenergiaan liittyvä yrittäjyys -- - monikäyttö ++ - maisemasuunnittelu --

Ensiharvennusta, sekametsän kasvatusta, luonnonhoitoon liittyvää koulutusta ja neuvontaa, puuenergiaan liittyvää yrittäjyyttä ja maisemasuunnittelua lukuun ottamatta metsäohjelmasta johdettuja aiheita käsitellään vuosina 2001–2005 vähintään tyydyttävän paljon. Valtaosaa aiheista käsitellään kuitenkin paljon tai erittäin paljon. Sen sijaan juurikäävän torjunta, metsäteiden perusparannus ja puunhankinta olivat kyllä lehdissä esillä mutta ei kovin usein.

Toimituspolitiikka näyttää siis ainakin vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa toteutuvan aiheiden osalta hyvin. Poikkeuksellista näiden vuosien lehdissä on se, että metsän muu kuin talouskäyttö on paremmin esillä kuin aikaisemmin. Näiden vuosien lehdissä esitellään myös paljon selkeitä käsittelyohjeita, jotka ovat tulkittavissa neuvonnaksi, jota julkisen organisaation tulee toteuttaa. Käsittelyohjeita ja suosituksia noudattamalla metsänomistaja hoitaa metsiään julkisen organisaation antamien suositusten mukaisesti.

4.2.5 Aiheet vuonna 2006

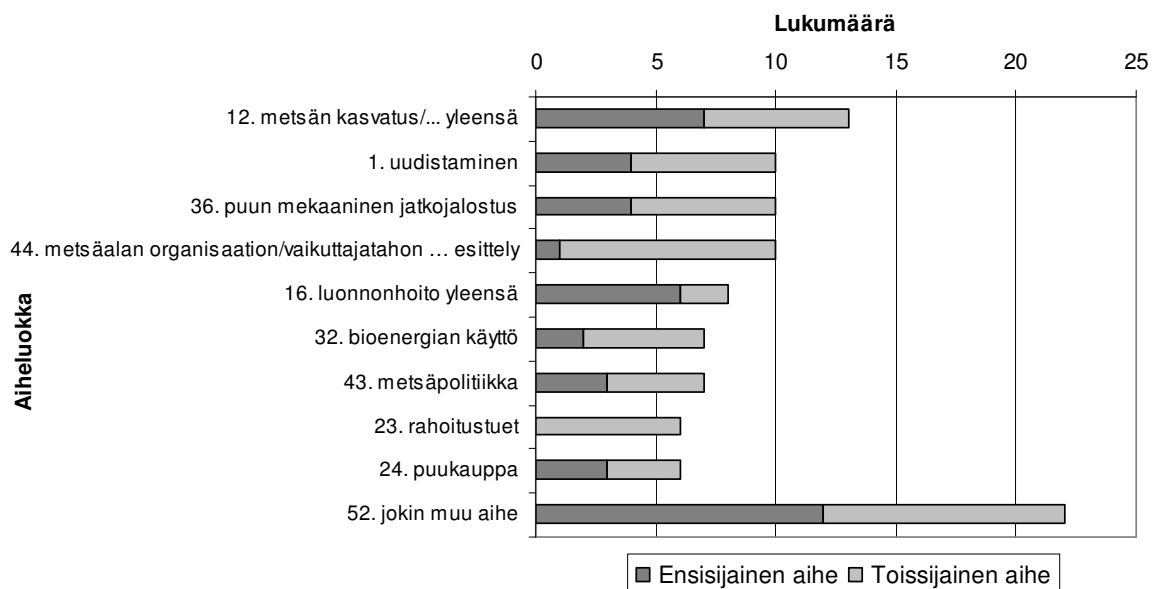
Viimeisin alueellinen metsäohjelma on laadittu vuosille 2006–2010. Tältä ajanjaksolta tutkimuksessani on mukana vain vuoden 2006 Metsäneuvoja-lehdet. Lehtiä ilmestyi vuonna 2006 kaikkiaan kolme ja niissä on analysoituja juttuja yhteensä 70. Koska juttujen määrä on näin vähäinen, en laske prosenttiosuuksia.

Viimeisimmässä alueellisessa metsäohjelmassa tavoitteet on jaettu edellisen alueellisen metsäohjelman tapaan metsien käytön taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyysalueeseen. Näiden lisäksi on asetettu myös muita kehittämistavoitteita. Näin ollen aiheet, jotka olen tavoitteista johtanut ja joiden näkymistä Metsäneuvojassa tutkin, olen myös jaotellut taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyysalueen aiheisiin sekä muihin kehittämiseen liittyviin aiheisiin.

Olen koonnut liitteeseen 7 taulukot, joista selviää, kuinka monessa jutussa (kpl) mikäkin aihealue esiintyy ensisijaisena ja toissijaisena aiheena. Kaiken kaikkiaan lehtiä ja analysoituja juttuja on tässä tarkastelujaksossa vähän, joten eri aihealueiden esiintymisen määrässä on vain vähän eroja. Aihealue *jokin muu aihe* näyttäisi olevan vuoden 2006

lehdissä useimmin esiintyvä aihealuokka. Tämä noudattaa edellisen tarkastelujakson linjaa. Vuoden 2006 Metsäneuvojissakin esiintyy kuitenkin aiheita, kuten tykkylumi, metsäsäätien keräys, mielikuvat, yksittäisen tiehankkeen esittely, jotka eivät sovi mihinkään valmiiseen aihealuokkaan.

Olen koonnut kaavioon 4 kymmenen useimmin esiintyvää aihealuokkaa. Näistä puolet on aihealokkia, jotka ovat tai jotka sisältävät alueellisesta metsäohjelmasta johdettuja aiheita. Nämä viisi aihealokkaa ovat *metsän kasvatusta yleensä, puun mekaaninen jatkojalostus, bioenergian käyttö sekä uudistaminen ja puukauppa*.

Kaavio 4. Kymmenen useimmin esiintyvää aihealokkaa vuoden 2006 jutuissa.

Taloudelliseen kestävyys liittyviä aiheita, joiden tulisi vuoden 2006 Metsäneuvojissa näkyä, ovat metsänhoito, kuusen uudistaminen, ensiharvennukset, hakkuut, turvemaiden kunnostus ja kunnostusohjelma, tuhkalanhoito, puuenergian korjuu ja käyttö sekä metsänomistajuus ja tilarakenne. Olen koonnut taulukkoon 19 näitä aiheita kuvaavat aihealokat sekä niiden esiintymismäärät ensi- ja toissijaisena aiheena.

Taulukko 19. Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aiheLUOKKien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	Yhteensä
12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	7	6	13
1. uudistaminen	4	6	10
5. harvennushakkuu	0	2	2
6. päätehakkuu	0	0	0
24. puukauppa	3	3	6
14. kunnostusojitus	0	0	0
59. turvemaiden hoito	0	0	0
13. lannoitus	1	1	2
32. bioenergian käyttö	2	5	7
61. metsäenergian korjuu	0	2	2

Metsänhoito on aiheena laaja ja se voi käsittää monenlaisia asioita. Käytännössä kaikki aiheLUOKAT, jotka kuuluvat aiheRYHMään *metsänhoito ja -kasvatus* edustavat tätä aihetta. Kyseiseen aiheRYHMään kuuluu kaikkiaan 13 eri aiheLUOKKaa ja ne ovat ensisijaisena aiheena 16 jutussa ja toissijaisena aiheena 18 jutussa. Yksittäisistä aiheLUOKista voidaan tarkastella erikseen aiheLUOKKaa *metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä*, jonka olen merkinnyt jutulle aiheeksi, jos jutussa käsitellään esimerkiksi useaa metsänkäsittelyn toimenpidettä tai metsänhoidon kannattavuutta. Esimerkiksi pääkirjoituksessa *Metsän kasvu vai sijoitetun pääoman korko* (ks. Metsäneuvoja 1/2006) metsästä kirjoitetaan sijoituksena, jota kannattaa hoitaa. Koska tämä yksittäinenkin aiheLUOKKA esiintyy varsin monen jutun aiheena, voidaan sanoa, että aihe metsänhoito kaikessa laajuudessaan on paljon esillä vuoden 2006 Metsäneuvojissa.

Muista taloudellisen kestävyYDEN aiheista kuusen uudistaminen ja ensiharvennus näyttäisivät olevan juuri ja juuri esillä. Näiden aiheiden esiintymisen selvittämiseksi minun piti tarkastella aiheLUOKKIIN *uudistaminen* ja *harvennushakkuut* merkittyjä juttuja tarkemmin. Kuusen uudistaminen on ensisijaisena aiheena yhdessä ja toissijaisena aiheena kahdessa jutussa. Ensiharvennus taas on vain toissijaisena aiheena kahdessa jutussa. Muista aiheista hakkuut on esillä vain puukaupan muodossa, sillä aiheLUOKKA *päätehakkuu* ei ole aiheena yhdessäkään jutussa. Puukauppaa sen sijaan käsitellään kaikkiaan

kuudessa jutussa. Metsäohjelmassa asetetaan tavoitteeksi edistää puun markkinoille tuloa (Keski-Suomen metsäohjelma 2006–2010: 27). Puukauppajutuissa aihetta käsitellään ostajan ja puun käyttäjän näkökulmasta ja tällä tuodaan esiin, miksi puuta markkinoille tarvitaan.

Loput taloudelliseen kestävyysliittävistä aiheista on esillä vaihtelevasti. Esimerkiksi turvemaiden käsittely ja kunnostusohjelma eivät ole vuoden 2006 lehdissä lainkaan esillä. Tuhkalannoitustakin sivutaan vain toisessa niistä jutussa, jolle olen merkinnyt aihealueen *lannoitus*. Puuenergian käyttö ja korjuu taas on esillä useassa jutussa. Aiheluokka *bioenergian käyttö* on aiheena kaikkiaan seitsemässä jutussa. *Metsäenergian korjuu* taas on esillä vain toissijaisena aiheena. Korjuusta kirjoitetaan siis lähinnä ohimennen. Tätä aihetta käsittelevissä jutuissa esitellään muun muassa puuenergian käyttäjää, kuten jutussa *Kokon puutarha lämmittää puulla ja säästää 20 000 euroa vuodessa* (ks. Metsäneuvoja 2/2006), mutta myös eri puuenergiavaihtoehtoja, kuten jutussa *Bioenergiasta vaihtoehtoja lämmitykseen* (ks. Metsäneuvoja 3/2006).

Metsänomistajuus ja tilarakenne ovat aiheita, jotka ovat todennäköisesti esillä silloin kun jutun aiheiksi on merkitty aihealueeseen *metsänomistaminen* kuuluvia aiheluokkia. Aiheluokat *metsänomistaminen*, *sukupolven-lomistajanvaihdos* ja *metsänomistajakunta* esiintyvät yhteensä viisi kertaa toissijaisena aiheena. Metsänomistajuus ei siis ole minäkään jutun pääaiheena mutta esiintyy lehdissä muiden aiheiden sisällä. Esimerkiksi jutussa *Uhan alainen vai uhanalainen – metsäneuvonnan uudet haasteet* (ks. Metsäneuvoja 1/2006) kirjoittaja pohtii metsänomistajarakenteen muutoksen vaikutusta neuvontatyöhön.

Metsäohjelmasta johdettuja aiheita, jotka liittyvät ekologiseen kestävyysliittävään, ovat arvokkaat elinympäristöt, sekametsän kasvatusta, säästö- ja lahoppuut, palanut puu sekä metsäsointi ja vesienhoito. Olen koonnut näihin aiheisiin liittyvät aiheluokat ja tiedot luokkien esiintymisestä taulukkoon 20.

Taulukko 20. Ekologiseen kestävyysliittymiä aiheita kuvaavien aihealuokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdistössä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	Yhteensä
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	0	0	0
19. säästöpuut	1	1	2
57. kulutus	0	2	2
20. vesiensuojelu	0	0	0
29. metsästys / erätalous / riistanhoito	2	2	4

Ekologiseen kestävyysliittymiä aiheista aihealuokka *metsälain (erityisen) arvokkaat elinympäristöt* ei ole aiheena yhdessäkään jutussa. Tähän voi olla syynä se, että arvokkaat elinympäristöt ovat metsänomistajille jo tuttu asia eikä ne ole niin sanotusti pinnalla kuten esimerkiksi vuonna 1996 ja 1997 oli, kun uusi metsälaki tuli voimaan. Tämä vahvistaa sitä, että uudesta asiasta on tiedotettava ja neuvottava aktiivisesti. Arvokkaiden elinympäristöjen tapaan myös sekametsän kasvatusta ei ole aiheena yhdessäkään jutussa. Tämä selviää tarkastelemalla lähemmin aihealuokkaan *metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä* merkittyjä juttuja. Aiheluokka *säästöpuut* taas on esillä kahdessa jutussa. Säästöpuut liittyvät läheisesti lahoppuuhun, sillä säästöpuita jättämällä saadaan lisätyä metsässä olevan lahon puun määrää. Näin ollen voidaan katsoa, että säästöpuista puhuttaessa puhutaan myös lahoppuusta. Palanutta puuta taas saadaan aikaan kulottamalla ja aihealuokka *kulutus* esiintyykin vain toissijaisena aiheena. Näin ollen säästö- ja lahoppuut sekä palanut puu ovat kyllä lehdistössä esillä mutta varsin vähän.

Näiden perusteella voisi ajatella, että luonnonhoitoa käsitellään vuoden 2006 Metsäneuvajissa varsin vähän. Kuitenkin aihealuokka *luonnonhoito yleensä* on kuudessa jutussa ensisijaisena ja kahdessa jutussa toissijaisena aiheena. Luonnonhoito on siis kyllä esillä, mutta sitä käsitellään hieman yleisemmällä tasolla kuin aikaisempina vuosina. Esimerkiksi kaikkiaan neljässä niistä jutuista, joissa *luonnonhoito yleensä* on ensisijaisena aiheena, kirjoitetaan siitä, millaisin metsänhoidosta erillisin toimenpitein metsänomistaja voi luontoarvoja vaalia ja suojella.

Muista ekologiseen kestävyYTEEN liittyvistä aiheista vesiensuojelua ei käsitellä yhdessäkään jutussa. Tämä voi johtua siitä, että yhdessäkään lehdessä ei ole myöskään juttua kunnostusojituksesta, johon vesiensuojelu oleellisesti liittyy. Metso-lintu taas näkyy lehdessä siten, että aihealuokkaan *metsästys/erätalous/riistanhoito* merkityistä jutuista kahdessa kirjoitetaan kanalinnuista yleisemmin sekä metson hyväksi tehtävästä työstä. Toisaalta metson huomioivaa metsänkäsittelyä taas ei tarkastelujakson lehdissä käsitellä lainkaan.

Metsäohjelman mukaan esillä tulisi olla sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyen metsäalan toimijoiden yhteistyö ja metsäalan yrittäjäyys, nuorten kiinnostuksen lisääminen alaa kohtaan, puutuoteteollisuus ja sen tuotteet sekä metsänomistajien neuvonta ja koulutus. Taulukosta 21 nähdään, miten näitä aiheita kuvaavat aihealuokat ovat vuoden 2006 lehdissä esillä.

Taulukko 21. Sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyviä aiheita kuvaavien aihealuokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	Yhteensä
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	0	1	1
45. yrittäjäyys	0	0	0
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	2	1	3
39. metsäalankoulutus	1	3	4
36. puun mekaaninen jatkojalostus	4	6	10
38. metsänomistajien koulutus	2	4	6
60. metsänomistajien neuvonta	1	1	2
56. metsätaitokilpailut	1	0	1

Metsäalan toimijoiden yhteistyö tai yrittäjäyys ei ole käytännössä esillä lainkaan vuoden 2006 lehdissä. Metsäohjelmassa asetetaan tavoitteeksi muun muassa yhteistyön lisääminen ja yhteisen tahtotilan löytäminen sekä yrittäjäyden edellytysten parantaminen (Keski-Suomen metsäohjelma 2006–2010: 36). Toimet, joilla nämä tavoitteet saavutetaan, eivät välttämättä edellytäkään tiedottamista metsänomistajille suunnatussa lehdessä.

Se, miten Metsäneuvojassa on esillä nuorten kiinnostuksen lisääminen metsäalaa, selviää tarkastelemalla aiheuokan *nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa* esiintymistä. Myös aiheuokkaan *metsäalan koulutus* merkityissä jutuissa voidaan käsitellä nuorten alalle kouluttautumista. Aiheluokkaan *nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa* merkityissä muutamassa jutussa käsitellään muun muassa suomalaislasten ja -nuorten metsäkäsitystä sekä yläkoululaisille järjestettyä Metsävisaa (ks. Metsäneuvoja 2/2006). Aiheluokkaan *metsäalan koulutus* merkityistä jutuista taas yhdessäkään ei käsitellä nuorille, vaan metsäalan ammattilaisille, suunnattua koulutusta. Nuoriin kytköksissä olevat jutut eivät ehkä suoranaisesti lisää kiinnostusta alaa kohtaan mutta jutut kuitenkin kertovat tilanteesta sekä metsästä kiinnostuneista nuorista.

Puutuoteteollisuus on lehdissä esillä silloin kun aiheuokka *puun mekaaninen jatkojalostus* esiintyy juttujen aiheena. Tätä aihetta käsitelläänkin varsin monessa jutussa. Kaikissa niissä jutuissa, joissa puun mekaaninen jatkojalostus on ensisijaisena aiheena, käsitellään toissijaisena aiheena jatkojalostukseen liittyviä tuotteita. Puutuoteteollisuus on siis vuoden 2006 lehdissä paljon esillä. Osa syy aiheen näkyvyyteen lienee se, että jokaisen lehden takasivulla esitellään jokin puun jatkojalostaja. Takasivu onkin toiminut vuoden 2005 ensimmäisestä numerosta juttusarjan *Keskisuomalaisia puualan yrityksiä* paikkana.

Paljon on kirjoitettu myös metsänomistajien koulutuksesta ja neuvonnasta. Aiheluokat *metsänomistajien koulutus, metsänomistajien neuvonta* tai *metsätaitokilpailut* ovat ensisijaisena aiheena kaikkiaan neljässä jutussa ja toissijaisena aiheena viidessä jutussa. Lisäksi lehdissä on ilmoituksia erilaisista koulutustilaisuuksista, mutta näitä ilmoituksia ei ole otettu mukaan analyysiin. Koulutusta, neuvontaa tai metsätaitokilpailuja ensisijaisesti käsittelevien juttujen joukossa on esimerkiksi juttu *Vapaaehtoisella koulutuksella metsäasioihin ymmärrystä* (ks. Metsäneuvoja 3/2006), joka kannustaa esimerkin kautta metsänomistajia kouluttautumaan. Metsäkeskus on yksi metsänomistajien kouluttajista, joten nämä jutut saattavat sisältää piiloisia markkinointiviestejä, jotka välitetään jutussa muun tiedon lomassa (ks. luku 2.1). Kokonaisuudessaan sosiaalisen kestävyiden teemat ovat paljon vuoden 2006 kolmessa lehdessä esillä.

Metsäohjelmasta johdettuja muihin kehittämistavoitteisiin liittyviä aiheita ovat maisemanhoito sekä monikäyttö ja siihen liittyvä luontomatkailu. Näitä kuvaavat aiheluokat olen koonnut taulukkoon 22. Kuten taulukosta käy ilmi aiheluokista *monikäyttö*, *luontomatkailu* ja *maisemanhoito* ainoastaan *monikäyttö* esiintyy jutuissa ja tuolloinkin vain toissijaisena aiheena. Käytännössä siis muihin kehittämistavoitteisiin liittyvistä aiheista ei kirjoiteta vuoden 2006 Metsäneuvojissa lainkaan. Näiden aiheiden vähäiseen esillä oloon saattaa vaikuttaa se, että ne on määritelty jo metsäohjelmassa muiksi, metsänhoidon ydinaiheista erillisiksi aiheiksi. Nämä aiheet ovat kyllä metsäalan sisällä mutta ne tuntuvat sijoittuvan erikoisalan eli metsäalan reuna-alueille. Ehkä tämän vuoksi monikäytön aiheisiin ei ole tartuttu juurikaan koko lehden historian aikana.

Taulukko 22. Muihin kehittämistavoitteisiin liittyviä aiheita kuvaavien aiheluokkien esiintyminen ensi- ja toissijaisena aiheena vuoden 2006 lehdissä.

Aiheluokka	Ensisijaisena aiheena	Toissijaisena aiheena	Yhteensä
30. monikäyttö	0	2	2
31. luontomatkailu	0	0	0
21. maisemanhoito	0	0	0

Olen koonnut taulukkoon 23 yhteenvedon siitä, miten Keski-Suomen metsäohjelmasta 2006–2010 johdetut aiheet näkyvät vuoden 2006 lehdissä. Koska tarkastelujaksolla ilmestyi vain kolme lehteä, on aiheen vähäinenkin näkyvyys myönteistä.

Eniten näkyvillä ovat taloudelliseen kestävyYTEEN sekä sosiaaliseen kestävyYTEEN liittyvät aiheet. Taloudelliseen kestävyYTEEN liittyvien aiheiden näkymistä selittää ehkä se, että vuonna 2006 tulivat voimaan uudet metsänhoitosuosituKset, joilla metsän hoitoa ohjataan. Luonnollista on, että Metsäneuvojassa esitellään näitä uusia suosituksia metsänomistajille. Eri kestävyYDEN teemojen näkymisessä näkyy myös se, että normaalin työn tekemisen myötä on ehkä urauduttu tekemään juttuja enemmän juuri taloudelliseen kestävyYTEEN liittyvistä aiheista (ks. luku 3.1 ja 3.3.1).

Taulukko 23. Aiheiden näkyminen vuoden 2006 Metsäneuvoja-lehdissä.

Aiheet	
Taloudelliseen kestäväyyteen liittyvät aiheet: - metsänhoito ++ - kuusen uudistaminen + - ensiharvennukset - - hakkuut + - turvemaiden kunnostus -- - kunnostusojitus -- - tuhkalannoitus - - puuenergian korjuu ja käyttö ++ - metsänomistajuus ja tilarakenne +/-	Ekologiseen kestäväyyteen liittyvät aiheet: - arvokkaat elinympäristöt -- - sekametsän kasvatus -- - säästöpuut ja lahopuu + - palanut puu - - vesiensuojelu -- - metso +/-
Sosiaaliseen kestäväyyteen liittyvät aiheet: - metsäalan toimijoiden yhteistyö - - metsäalan yrittäjyys -- - nuorten kiinnostuksen lisääminen + - puutuoteteollisuus ja sen tuotteet ++ - metsänomistajien neuvonta ja koulutus ++	Muut kehittämiseen liittyvät aiheet: - luontomatkailu -- - maisemanhoito -- - monikäyttö -

On huomioitava, että tämän metsäohjelmakauden ajalta tutkimuksessa on tarkastelussa vain yhden vuoden aikana ilmestyneet kolme lehteä. Koska palstatilaa on lehdissä vain rajallinen määrä, ei kaikkia toiminnan painopisteisiin liittyviä aiheita voidakaan käsitellä yhden vuoden aikana. Tosin esimerkiksi yhdeksän useimmin esiintyvän ensisijaisen aiheen joukossa ovat aiheluokat *metsätuhot*, *verotus* ja *metsäpolitiikka*, jotka lehdissä toistuvina aiheina vie tilaa metsäohjelman mukaisilta aiheilta. Toisaalta metsäohjelmassa on esitetty varsin eriytyneitä tavoitteita kuten kuusen uudistaminen, metso-lintu ja palanut puut. Täten aiheet rajautuisivat lehdessä varsin kapea-alaisiksi.

Tämän metsäohjelman osalta tavoitteita tukevia juttuja on aikaa kirjoittaa aina vuoteen 2010 asti. Näin ollen siis myöhemmissä lehdissä voi hyvinkin olla esillä esimerkiksi vesiensuojelu ja metsäalan yrittäjyys. Nämä asiat on huomioitava, kun arvioidaan toimintapolitiikan toteutumista vuoden 2006 Metsäneuvojissa.

4.3 Metsäneuvojan juttujen puhujarakenne

Metsäneuvojan puhujarakennetta tarkastelen tutkimalla juttujen puhujia eli kirjoittajia ja jutuissa käytettyjä lähteitä. Tarkastelen ensin kirjoittajia, sitten henkilölähteitä ja dokumentti-, henkilöryhmä- ja organisaatiolähteitä. Tarkastelen sekä kirjoittajia että lähteitä kaikista lehdistä kokonaisuutena enkä ajanjaksoittain kuten aiheita tarkastelin.

4.3.1 Juttujen kirjoittajat

Kaikkiaan analysoituja juttuja vuosien 1996–2006 Metsäneuvojissa on siis 641. Näistä jutuista kirjoittajan nimi ilmoitetaan 487 jutussa ja 154 jutussa ei ole tietoa kirjoittajasta. Niistä jutuista, joissa kirjoittaja on ilmoitettu, on yksi kirjoittaja 456 jutussa, kaksi kirjoittajaa 29 jutussa ja useampi kuin kaksi kirjoittajaa kahdessa jutussa. Tämä aiheuttaa sen, että kirjoittajia on eri määrä kuin niitä juttuja, joissa kirjoittajan tiedot on ilmoitettu. Olen koonnut nämä tiedot taulukkoon 24.

Taulukko 24. Kirjoittajien määrä.

	Juttujen määrä	Kirjoittajien määrä /juttu	Juttujen määrä	Kirjoittajia mainittu
Kirjoittaja on mainittu	487	Yksi	456	456
Kirjoittajaa ei ole mainittu	154	Kaksi	29	58
Juttuja yhteensä	641	Enemmän kuin kaksi	2	19
				Yhteensä 533

Kaikkiaan juttujen yhteydestä löytyy siis tieto 533 kirjoittajasta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että juttuja olisi kirjoittanut näin monta eri henkilöä. Kun listasin juttuja kirjoittaneiden henkilöiden nimet, selvisi, että juttuja on kirjoittanut kaikkiaan sata eri henkilöä. Yhden jutun kirjoittaneita on 57 ja hieman alle puolet henkilöistä on kirjoittanut useamman kuin yhden jutun. Muutamat henkilöt ovat kirjoittaneet useamman kymmentä juttua ja eniten juttuja kirjoittanut henkilö on kirjoittanut 101 juttua.

Merkitsin jokaiselle kirjoittajalle toimijaluokan koodausrunгон toimijaluokituksesta. Toimijaluokka kuvaa sitä, minkä tahon edustaja kirjoittaja on. Kun tarkastellaan kirjoittajien toimijaluokkia, on huomioitava, että kahdeksan henkilöä on kirjoittanut juttuja eri tahojen edustajana. Siten heille on merkitty useampia toimijaluokkia. Sadasta eri kirjoittajasta kolmekymmentä on metsäkeskuksen toimihenkilöä ja kaksi metsäkeskuksen johtokunnan edustajaa. Yksitoista eniten juttuja kirjoittanutta henkilöä on metsäkeskuksen toimihenkilöitä. Tämä näkyy siinä, että 533 kirjoittajamaininnasta 428 on metsäkeskuksen toimihenkilöitä tai johtokunnan edustajia. Tämä tarkoittaa, että kaikista mainituista kirjoittajista Keski-Suomen metsäkeskuksen edustajia on 80 % ja loput 20 % muita toimijoita. Olen koonnut liitteeseen 8 taulukon, josta selviää juttujen kirjoittajien toimijaluokat sekä kuinka monta kertaa kyseiseen toimijaluokkaan kuuluva henkilö mainitaan kirjoittajana sekä kuinka monta eri henkilöä kyseisestä toimijaluokasta on juttuja kirjoittanut.

Voidaan olettaa, että myös ne jutut, joissa kirjoittajaa ei mainita ovat metsäkeskuksen edustajan kirjoittamia. Kuuluuhan hyviin tapoihin mainita kirjoittaja, jos se on joku lehteä julkaisevan organisaation ulkopuolelta. Kirjoittaja tulisi mainita myös siksi, että kirjoittaja on vastuussa kirjoittamastaan (ks. esim. Uudet journalistin ohjeet 2005). Oletettavaa on, että niistä 154 jutuista, joissa ei kirjoittajaa mainita, vastaa joku metsäkeskuksen toimihenkilö. Tällöin arviolta 90 % jutuista on metsäkeskuksen edustajan kirjoittamia. Luku on arvio, sillä vaikka mainintoja metsäkeskuslaisesta kirjoittajasta on 428, ei tämä tarkoita aivan tarkalleen sitä, että metsäkeskuksen edustajan kirjoittamia juttuja on 428. Yhden jutun kirjoittajana kun voi olla kaksikin metsäkeskuslaista.

Metsäneuvojassa hallitsee siis kokonaisuutena metsäkeskuksen ääni (ks. luku 3.3.1). Voidaan puhua myös valtion äänestä, sillä metsäkeskuslaiset edustavat valtion näkemystä metsäasioissa. Se, että suurimmassa osassa jutuista kirjoittajana on metsäkeskuksen edustaja, kertoo myös siitä, että lehteä tehdään pääosin metsäkeskuksen omin voimin. Tämä on linjassa sen kanssa, mitä toimituspolitiikassa sanotaan lehden tekemisestä ja siihen käytettävistä resursseista. Toimituspolitiikassa sanotaan, että jutut tehdään pääosin metsäkeskuksen henkilöstön voimin (Järvinen 2002). Toimituspolitiikkahan voi toimia myös hallinnollisena välineenä silloin kun siinä on määritetty, millä resurssein

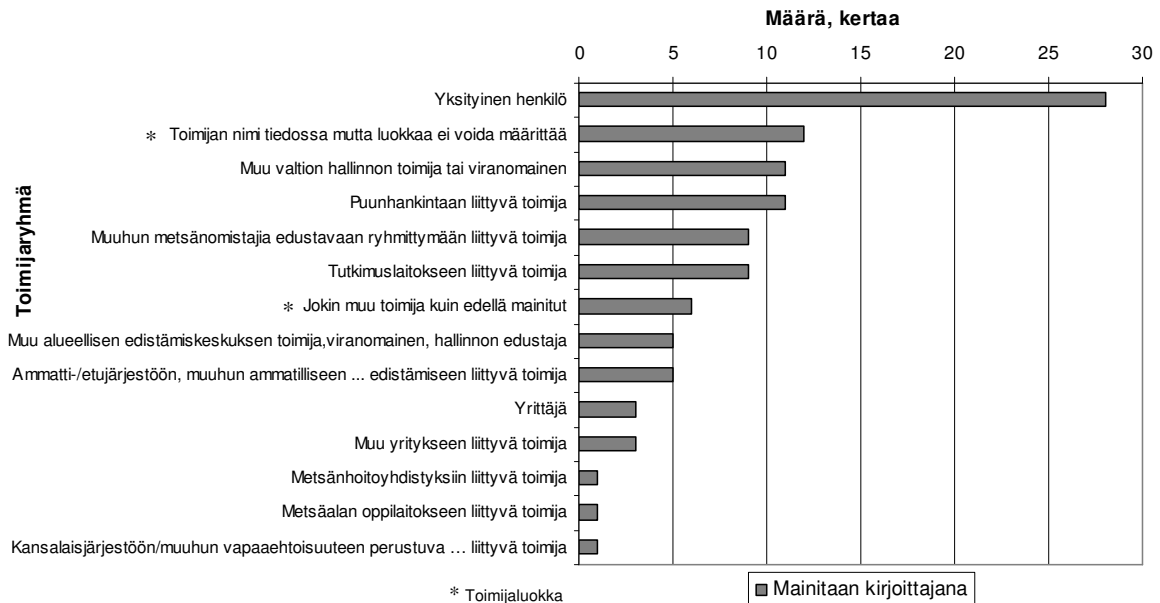
lehteä tehdään (ks. luku 3.1). Lehden tekeminen omin voimin on luonnollista, sillä onhan kyse juuri metsäkeskuksen omasta asiakaslehdestä. Tällä on kahdenlaisia vaikutuksia puolueettomuutta ja tasapuolisuutta ajatellen.

Vaatimus julkisen organisaation lehtenä puolueettomuudesta ja tasapuolisuudesta (ks. luku 2.3) on Metsäneuvojassa ylipäättään helpompi saavuttaa, kun kirjoittajina ovat metsäkeskuksen edustajat. Suurimmassa osassa jutuista valta valita lähteet ja heidän sanomiset on ollut metsäkeskuksen edustajilla. Valta on toisinaan sanoen ollut henkilöillä jotka ovat tai ainakin pitäisi olla puolueettomia ja tasapuolisia, sillä heidän taustalla on julkinen organisaatio. Samalla myös vastuu siitä, että puolueettomuus ja tasapuolisuus toteutuvat, on pääosin metsäkeskuksen edustajilla. Tämän tasapuolisuuden ja puolueettomuuden toteutumista tarkastelen luvussa 4.3.2, jossa selvitän jutuissa esiintyviä lähteitä. Kun taas arvioidaan kirjoittajien käyttöön liittyvää puolueettomuutta ja tasapuolisuutta, voidaan tarkastella vain sitä, ovatko ne harvat kirjoittamismahdollisuudet, jotka metsäkeskuksen ulkopuolisille on annettu, jakautuneet tasaisesti eri toimijoille.

Muita kuin metsäkeskusta edustavia kirjoittajia on 33 muusta toimijaluokasta. Yksi näistä toimijaluokista (*toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää*) on sellainen, johon olen merkinnyt ne henkilöt, joiden nimi on kirjoittajana mainittu, mutta joiden toimijaluokkaa en pystynyt määrittelemään. Tällaisia kirjoittajia mainitaan kaikkiaan 12 kertaa. Toinen monenlaisia toimijoita sisältävä toimijaluokka on luokka *jokin muu toimija kuin edellä mainitut*. Tähän olen merkinnyt henkilöt, joille ei löytynyt toimijaluokituksesta heidän edustamaansa tahoja kuvaavaa luokkaa. Toimijaluokat olen ryhmitellyt laajempien otsikoiden alle toimijaryhmiksi samaan tapaan kuin aihealueet aiheryhmiä. Toimijaluokat ja -ryhmät selviävät liitteessä 1 olevasta toimijaluokituksesta. Kahta edellä mainittua toimijaluokkaa ei ole kuitenkaan ryhmitelty.

Muita kuin metsäkeskuslaisia kirjoittajia mainitaan kaikkiaan 105 kertaa. Kirjoittajina on kaikkiaan 79 eri henkilöä. Muiden kuin metsäkeskuksen edustajan kirjoittamia juttuja on siis vähän ja erot eri toimijaluokkien esiintymisten välillä ovat pieniä. Tämän vuoksi tarkastelen muita kirjoittajia toimijaryhmittäin. Kaavio 5 havainnollistaa, miten

monta kertaa eri toimijaryhmä mainitaan kirjoittajana. Kaaviossa ei ole mukana metsäkeskukseen liittyvien toimijoiden ryhmää, joka siis mainitaan kirjoittajana 428 kertaa.

Kaavio 5. Eri toimijaryhmien esiintyminen kirjoittajana.

Muista kuin metsäkeskusta edustavista kirjoittajista useimmin (28 mainintaa) kirjoittajana on *yksityinen henkilö*. Kirjoittajien määrän tässä ryhmässä selittää se, että ryhmään on sisällytetty kansanedustajat. He ovat lehdessä esillä yksityishenkilöinä eivätkä varsinaisesti kansanedustajina. Kaikkiaan 15 eri kansanedustajaa on kirjoittanut Metsäneuvojaan yhteensä 23 kertaa. Määrän nostaa näin suureksi se, että kahdessa lehdessä (ks. Metsäneuvoja 1/1998 ja 2/2003) on sivun kokoinen juttu, jossa esitetään henkilöittäin kansanedustajien vastaukset tiettyihin kysymyksiin. En tulkinnut kansanedustajia näissä jutuissa lähteiksi. Tulkintani mukaan lainauksia tai siteerauksia ei ole tehty, sillä tekstissä ei esiinny Metsäneuvojan jutuille tyypillistä replikointiviivaa. Näin ollen kansanedustajat itse ovat tulkintani mukaan kirjoittaneet lehdessä julkaistut vastaukset. Yksittäisten kansanedustajien kirjoitukset eivät olleet myöskään omia juttujaan, sillä heidän kirjoituksillaan ei ole omaa otsikkoa. Näissä kahdessa sivun kokoisessa jutussa kansanedustajien vastaukset kokonaisuutena muodostavat siis yhden jutun, jolle on annettu oma ot-

sikko. Näissä kahdessa sivun kokoisessa jutussa kansanedustajia esiintyy kaikkiaan 18 kertaa kirjoittajana. Muita juttuja kansanedustajat ovat kirjoittaneet kaikkiaan viisi.

Toiseksi useimmin (12 mainintaa) kirjoittajana esiintyvän ryhmän muodostavat ne kirjoittajat, joiden nimi on kerrottu, mutta joille ei voitu määritellä mitään toimijaluokkaa. Nämä kirjoittajat eivät muodosta yhtenäistä ryhmää eikä niiden esiintymistä näin ollen voida verrata muihin toimijaryhmiin. Näiden jälkeen useimmin kirjoittajia on muusta valtion hallinnon alaisesta organisaatiosta ja puunhankintaorganisaatiosta (11 mainintaa) sekä metsänomistajia edustavista ryhmittymistä ja tutkimuslaitoksista (9 mainintaa). Tarkemmat tiedot kirjoittajina esiintyvistä toimijaluokista näissä ryhmissä on liitteessä 8.

Se, että kirjoittaja on monesti edellä kuvatuista ryhmistä, kertoo myös pyrkimyksestä puolueettomuuteen. Muiden valtion hallinnon alaisuudessa toimivien organisaatioiden edustajia koskee sama puolueettomuus ja riippumattomuus vaatimus kuin metsäkeskusten toimihenkilöitä. Tutkimuslaitoksista kirjoittajia on eniten Metsäntutkimuslaitoksesta, joka toimii maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Tällöin sekin on verrattavissa puolueettomaan toimijaan. Kun kirjoittajana on puolueeton henkilö, on todennäköisempää saavuttaa puolueeton ja tasapuolinen sisältö kuin silloin jos kirjoittaja edustaa selvästi jotain omaksi edukseen toimivaa tahoa. Useimmin juttuja kirjoittaneiden joukossa on myös metsänomistajia edustavien tahojen edustajia ja puun ostajia. Metsänomistajia edustavista tahoista useimmin on esillä Keski-Suomen metsänomistajien (nyk. Järvi-Suomen metsänomistajien) liiton edustaja. Sekin on tahona tasapuolisempi kuin esimerkiksi yksittäinen metsänhoitoyhdistys.

Vaikka metsänomistajia edustava taho esiintyy jutuissa kirjoittajana, itse metsänomistajat eivät ole kuitenkaan kirjoittaneet kuin kaksi juttua. Tasapuolisuus ei toteudu myöskään siinä, että puun hankinnan edustajista kirjoittajaksi on päässyt vain kaksi suurinta sekä yksi maakunnallinen puun ostaja. Kolmannen suuren ostajan, Stora Enson edustajan kirjoittamaa juttua ei Metsäneuvossa ole yhtään. Toisaalta myöskään metsäalalla toimiva yrittäjäkään ei ole kirjoittanut jutun kuin vain kolmesti. Näin ollen kaikki metsäalan osapuolet eivät ole päässeet yhtä usein kirjoittamaan juttua Metsäneuvojaan.

Kirjoittajana mainitaan ainoastaan kahdesti freelancer-toimittaja, joten lähes kaikki Metsäneuvojan juttujen kirjoittajat ovat muita kuin ammatikseen kirjoittavia toimittajia. Lähes kaikki tekstit ovatkin erikoisalan tekstejä eli tekstejä, jotka on kirjoittanut metsäalan asiantuntija (ks. luku 2.2). Samalla on kyse ammatistaan kirjoittavista kirjoittajista eli kirjoittajista, joiden varsinaiseen työhön kirjoittaminen ei kuulu. Kirjoittaminen on vain osa heidän työtään. Kuten luvussa 3.3.1 totesin, on oletettavaa, että he kirjoittavat juttuja ja toimivat juttua kirjoittaessaan hieman eri tavalla kuin ammatikseen kirjoittavat. Asia on hyvä muistaa, sillä asiakaslehdeltäkin vaaditaan, että sen sisältönä on toimittuksellista aineistoa, joka on tuotettu journalistisin perustein (ks. luku 2.1). Metsäneuvonjankin sisällössä on pyrkimys journalistiseen keskitasoon (ks. luku 2.4). Tässä tutkimuksessa en tutki sitä, miten ammatistaan kirjoittavien kirjoittaminen eroaa ammatikseen kirjoittavien kirjoittamisesta mutta luvussa 4.3.2 voi käydä ilmi seikkoja, jotka paljastavat, millaisia lähteiden käyttöön liittyviä rutiineja on näillä ammatistaan kirjoittavilla metsäalan ammattilaisilla (ks. luku 3.3.2).

Tässä vaiheessa on hyvä tarkastella, ketkä ovat saaneet kirjoittaa mielipiteellisiä tekstejä Metsäneuvojassa. Mielipiteellisiä kirjoituksia (pääkirjoitus, kolumni, pakina, mielipide, kommentti) on tutkituissa lehdissä kaikkiaan 63. Hieman yli puolet näistä on metsäkeskuksen toimihenkilön tai johtokunnan edustajan kirjoittamia. Olen merkannut liitteessä 8 olevaan taulukkoon kaikki ne toimijaluokat, jossa on mielipiteellisen jutun kirjoittaja. Mielipiteellisissä jutuissa ei ole suosittu mitään tiettyä toimijaryhmää. Metsänomistajia edustavia toimijoita ja metsänhoitoyhdistysten edustajia lukuun ottamatta kaikkien niiden toimijaryhmän edustaja on kirjoittanut mielipiteellisen jutun, joiden kirjoituksia Metsäneuvojassa ylipäättään on. Metsäkeskusta edustavien kirjoittajien osuus mielipiteellisissä jutuissa on kuitenkin melko suuri.

Kun tarkastellaan, mistä aiheista eri toimijaluokkiin kuuluvat kirjoittajat ovat juttunsa kirjoittaneet, voidaan arvioida asiantuntijuuden toteutumista Metsäneuvojassa. Olen koonnut liitteeseen 9 taulukon, josta käy ilmi, mistä aiheiden ryhmien aiheista kunkin toimijaluokan kirjoittajat ovat kirjoittaneet. Olen tarkastellut jutuista pelkästään ensisijaisia aiheita. Taulukossa ovat mukana vain ne toimijaluokat, joiden edustajat ylipäättään ovat juttuja kirjoittaneet.

Metsäkeskuksen toimihenkilöt ovat kirjoittaneet paljon juttuja, joten heidän kirjoittamiensa juttujen aiheiden kirjokin on laaja. Seuraavassa tarkastelen kirjoittajia aieryhmittäin. Metsänhoitoon liittyvistä aiheista on kirjoittanut metsäkeskuksen toimihenkilöt, Keski-Suomen riistanhoitopiirin edustaja, puun hankintaan liittyvät toimijat sekä Metsätutkimuslaitoksen toimijat. Näistä varsinaisia metsänhoidon asiantuntijoita ovat ensiksi ja viimeiseksi mainittu. Myös puun hankintaan liittyvät toimijat ovat läheisesti tekemisissä metsänhoidon kanssa vaikka heidän varsinainen erityisasiantuntemus koskee puukauppaa. Riistanhoitopiirin edustaja voidaan tulkita olevan lähialan edustaja.

Metsänparannusaiheista on juttuja kirjoittanut metsäkeskuksen toimihenkilöiden lisäksi esimerkiksi tiepalveluyrittäjä, joka on metsäteiden rakentamisen ja perusparannusten asiantuntija. Metsäluonnonhoidon aiheista on kirjoittanut muun muassa Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin edustaja. Nämä tahot ovat ympäristö- ja luontoalan asiantuntijoita. Metsäomaisuuden hoidosta taas on kirjoittanut metsänomistajia edustavat tahot kuten metsänhoitoyhdistyksen ja metsänomistajaliiton edustajat. Tämän aieryhmän jutuissa on erikoista kuitenkin se, että aieryhmään kuuluvasta puukaupasta ovat kirjoittaneet pääasiassa metsäkeskuksen toimihenkilöt eivätkä lainkaan esimerkiksi puunhankintaan liittyvät toimijat.

Myöskään aieryhmän *metsäteollisuus* juttuja ei ole kirjoittanut teollisuuteen liittyvä puun hankkija kuin kerran. Muut aieryhmän *metsäteollisuus* jutut on kirjoittanut joko metsäkeskuksen edustaja tai joku muu. Metsäalan edistämisen ja politiikan aieryhmiin kuuluvista aiheista taas on kirjoittanut edistämiseen ja politiikkaan liittyvät toimijat kuten metsäkeskuksen johtokunnan edustaja, muu viranomainen, Keski-Suomen liiton edustaja, metsänomistajien liiton edustaja sekä Puumiesten liiton edustaja. Kansanedustajat eivät ole ensisijaisesti kirjoittaneet politiikasta vaan juttujen ensisijainen aihe on ihmisen suhde metsään. Tämä kertoo siitä, että he ovat olleet jutuissa esillä nimenomaan yksityishenkilöinä. Poliittikka esiintyy näissä jutuissa vain toissijaisena aiheena (ks. esim. Metsäneuvoja 1/1998 ja 2/2003). Aieryhmä *metsäalan toimijat* on ollut aiheena niin metsäkeskuksen edustajien, Metsähallituksen ja Metsäliiton edustajien sekä metsäalan yrittäjien kirjoittamissa jutuissa.

Pääsääntöisesti näyttää siis siltä, että jutuissa aihe ja asiantuntemus kohtaavat. Oman alansa asiantuntijat kirjoittavat erikoistietämyksestään kuten erikoisalan lehdelle on tyyppillistä (ks. luku 2.2). Parannettavaakin kuitenkin on. Esimerkiksi puukaupan erikoisosaajat eivät kirjoita puukaupasta. Metsänhoidollisista asiantuntemusta taas löytyy muualtakin kuin metsäkeskuksesta tai Metsäntutkimuslaitokselta. Esimerkiksi metsänhoitoyhdistyksistä löytyisi varmasti asiantuntevia kirjoittajia. Joka tapauksessa Metsäneuvojassa näyttäisi toteutuvan se, että metsäalan ammattilainen kirjoittaa metsäalan aiheista. Myös eri painotuksilla olevissa aiheissa on hyödynnetty näiden aiheiden erityisosaajia. Metsäneuvoja on siis asiantuntemusta edustava lehti ja se sisältää erikoisalan tekstejä (ks. luku 2.2)

Kaiken kaikkiaan muita kuin metsäkeskuksen edustajia esiintyy kirjoittajina niin vähän, että ei voida sanoa kirjoittajaksi pääsyn keskittyneen metsäkeskuksen ulkopuolisista toimijoista tietyille tahoille. Ei voida esimerkiksi sanoa, että metsänhoitoyhdistyksistä kirjoittajana on aina Päijänteen metsänhoitoyhdistyksen edustaja, jos metsänhoitoyhdistyksen edustaja on lehden kymmenenvuotisessa historiassa saanut kirjoittaa yhden jutun. Metsäkeskuksen edustajien lisäksi kirjoittajista moni (11) edustaa jotain valtion hallinnon alaista organisaatiota, joten suurimman osan kirjoittajista tulisi olla puolueetomia ja riippumattomia toimijoita. Tämä ei kuitenkaan takaa, että kaikkia näkökohtia käsitellään jutuissa tasapuolisesti. Tasapuolisuus on kuitenkin tässä tilanteessa todennäköisemmin saavutettavissa kuin jos kirjoittajina olisi paljon esimerkiksi yritysten edustajia.

Kun juttuja ajatellaan asiantuntijuuden näkökulmasta, kirjoittajana voitaisiin käyttää enemmänkin ulkopuolisia asiantuntijoita, esimerkiksi metsänhoidollisissa aiheissa. Myös mielipiteellisissä kirjoituksissa muiden kuin metsäkeskuksen edustajien kirjoituksia voisi olla enemmän. Kun kirjoittajina on pääasiassa metsäkeskuksen edustajia, pysyy metsäkeskuksen omassa kontrollissa ja vastuulla kuitenkin paremmin juttuihin valittavien lähteiden eli puhujien pääsy ääneen sekä se, mitä näiden lähteiden sallitaan sanoa.

4.3.2 Jutuissa esiintyvät lähteet

Analysoidussa 641 jutussa on lähteitä eli siteerattuja tai referoituja henkilöitä, dokumentteja, ihmisryhmiä tai organisaatioita kaikkiaan 340 jutussa. Oman näkökulmansa lisäksi kirjoittaja tuo siis esille muitakin näkökulmia kaikkiaan reilussa puolessa Metsäneuvojan analysoiduista jutuista. Toisessa puolessa jutuista kirjoittaja kirjoittaa pelkästään omiin tietoihinsa ja asiantuntemukseensa perustuen tai näin kirjoittaja antaa ainakin ymmärtää, sillä hän ei muodollisesti siteeraa tai referoi ketään. Tällöin kirjoittaja kirjoittaa vain omasta näkökulmastansa eikä tekstissä esiinny muita näkökulmia (ks. luku 3.3.2).

Lähteinä esiintyy kaikkiaan 399 henkilöpuhujaa ja 113 muuta puhujaa eli kirjallista lähdettä, henkilöryhmää tai organisaatiota. Kaikkiaan lähteitä esiintyy siis 512, jotka eivät kuitenkaan ole kaikki eri lähteitä. Lähteitä esiintyy keskimäärin 1,5 niissä jutuissa, joissa lähde ylipäättään on. Olen koonnut edellä esittämäni luvut taulukkoon 25.

Taulukko 25. Lähteet Metsäneuvojassa.

Lähde/lähteitä jutussa	Juttujen määrä	Lähteen tyyppi		Lähteitä/juttu	Juttujen määrä	Lähteitä yht.
On	340	Henkilöpuhujaa	399	1	228	228
		Kirjallinen	96	2	73	146
		Henkilöryhmä	8	3	24	72
		Organisaatio	9	4	9	36
Ei ole	301			5	6	30
Yhteensä	641	Yhteensä	512	Yhteensä	340	512

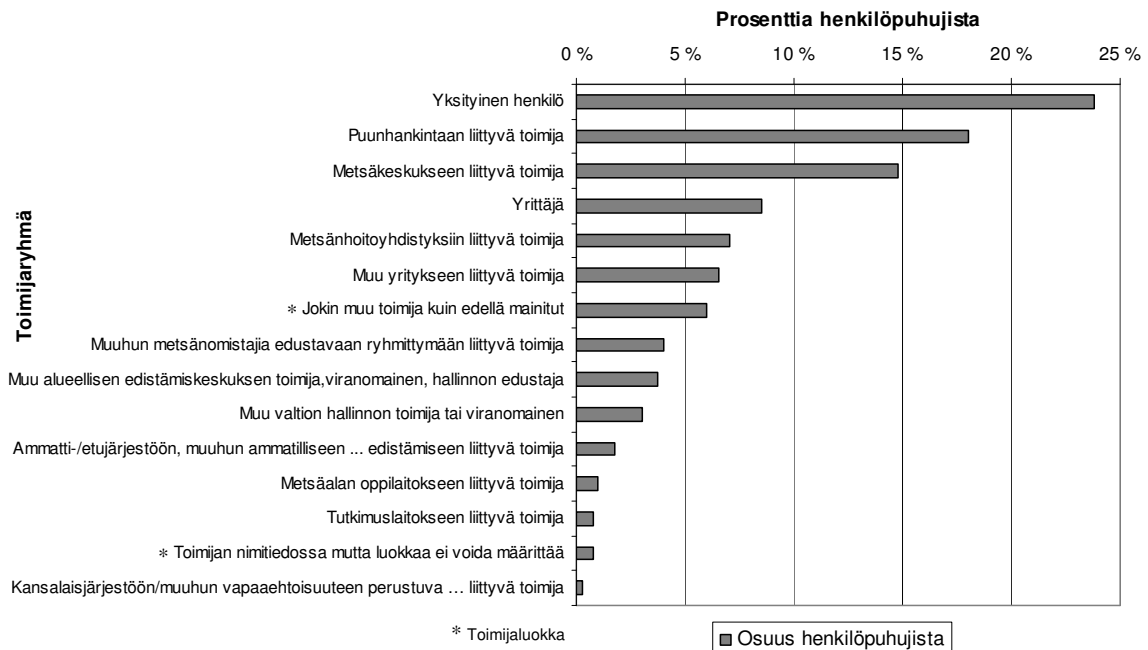
Niistä jutuista, joissa lähde on, suurimmassa osassa on yksi lähde. Yhdessä jutussa saattaa kuitenkin esiintyä useampikin lähde ja enimmillään eri lähteitä jutussa on viisi. Tällaisista jutuista neljässä käsitellään puukauppaa. Esimerkiksi jutussa *Puulla on hyvä kysyntä – teollisuus toivoo lisää vauhtia puukauppoihin* (ks. Metsäneuvoja 3/2005) lähteenä on neljä puun ostajaa (UPM Metsän, Metsäliiton, Stora Enson sekä Keitele Fores-

tin edustaja) sekä yksi Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja. Tämä kertoo siitä, että puukauppajutuissa on monta eri näkökulmaa esillä.

Henkilöpuhujia on kaikkiaan 399 ja näistä eri henkilöitä on 299. He edustavat 60 eri toimijaluokkaa. Joukossa on yhdeksän sellaista henkilöä, jotka ovat lähteenä edustaneet kahta eri toimijaluokkaa. Henkilöpuhujista 264 esiintyy lähteenä vain kerran ja 35 useammin kuin kerran. Yksittäisistä henkilöistä useimmin esillä oleva on lähteenä kaikkiaan yhdeksän kertaa ja edustaa Keski-Suomen metsänomistajien liittoa. Toiseksi useimmin yksittäisistä henkilöistä on lähteenä Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö, kahdeksan kertaa, ja kolmanneksi useimmin eli seitsemän kertaa lähteenä on kaksi puunhankintaan liittyvää toimijaa.

Parempi kuva eri toimijoiden esiintymisestä lähteenä saadaan, kun tarkastellaan henkilöpuhujia toimijaryhmittäin. Puolueettomuutta ja tasapuolisuutta voidaan arvioida siten, että tarkastellaan, miten samaan toimijaryhmään kuuluvat eri toimijaluokkien edustajat ovat esillä jutuissa. Kaaviosta 6 käy ilmi, kuinka suuri osuus henkilöpuhujista edustaa mitään toimijaryhmää. Kaaviossa 6 kaikki muut ovat toimijaryhmiä paitsi *jokin muu toimija kuin edellä mainitut ja toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää* ovat toimijaluokkia. Tarkempi taulukko toimijaryhmien ja niihin kuuluvien toimijaluokkien esiintymisestä lähteenä on liitteessä 10.

Toimijaryhmittäin tarkasteltuna, Metsäneuvojan jutuissa esiintyy henkilöpuhujana useimmin yksityinen henkilö. Tämän ryhmän toimijaluokkia tarkastelemalla selviää, että yksityisistä henkilöistä useimmin lähteenä on toimijaluokan *metsän- ja/tai maanomistaja* edustaja, joka on useimmin lähteenä esiintyvä toimija ylipäätään. Tämän toimijaluokan edustaja esiintyy lähteenä 68 kertaa, joka on 17 % kaikista henkilöpuhujista. Muita yksityisiä henkilöitä lähteenä ovat tieosakas, metsäalan opiskelija, koululainen, kansanedustaja sekä yksityishenkilöt, joille ei ole toimijaluokituksessa sopivaa luokkaa. Näissä on kyse muun muassa kylän ja maaseudun asukkaasta ja jutussa haastateltavana olevan perheen tyttärestä ja pojasta.

Kaavio 6. Eri toimijaryhmien osuus kaikista henkilöpuhujista.

Metsän- tai maanomistaja on sikäli neutraali lähde, että hän edustaa vain itseään eikä mitään organisaatiota. Kun käytetään lähteenä metsänomistajia, ei tulla suosineeksi mitään organisaatiota. Kun katsotaan, kuinka monta eri henkilöä metsänomistajista on ollut lähteenä, huomataan, että vain kolme metsänomistajaa on päässyt puhujaksi kaksi kertaa. Metsäneuvojassa ei siis ole myöskään suosittu ketään yksittäistä metsänomistajaa.

Metsänomistajat edustavat Metsäneuvojan sivuilla tavallista kansalaista, jotka kuitenkin toimivat tämän lehden yhteydessä samalla erikoisalalla kuin juttujen kirjoittajat. Näin ollen metsänomistaja voi olla jutussa jonkinlaisena metsäalan asiantuntijana mutta myös kokijan roolissa kuten perinteisesti joukkoviestimissä on totuttu. (Ks. luku 3.3.2.) Metsäneuvojassa metsänomistajat näyttävät esiintyvän molemmissa rooleissa. Esimerkiksi jutussa *Aaro Hakkarainen pitää metsämaat puutuotannossa* (ks. Metsäneuvoja 2/2003) metsänomistaja puhuu uudistamisen kustannuksista ja niiden kattamisesta sekä taimikonhoidon tärkeydestä kuin ammatilainen tai asiantuntija ja jutussa *Lyhytkiertokasvatusta kokeillaan Keuruulla* (ks. Metsäneuvoja 1/2004) metsänomistaja selvittää, miten puusto saadaan kasvamaan tukiksi mahdollisimman nopeasti. Sen sijaan esimerkiksi

jutussa *Nopea ympäristötukipäätös yllätti Martin* (ks. Metsäneuvoja 1/1999) metsänomistaja kertoo, miten ympäristötuen haku eteni ja miten hän kokee metsän rauhoittamisen tuen avulla. Metsänomistajat esiintyvät Metsäneuvojassa siis sekä asiantuntijoina että kokijoina (ks. luku 3.3.2).

Toiseksi useimmin eli kaikkiaan 72 kertaa lähteenä esiintyy joku puun hankintaan liittyvä toimija. Tähän ryhmään kuuluvista useimmin lähteenä ovat Metsäliiton tai Metsämantujen edustaja (26 kertaa) ja UPM:n edustaja (27 kertaa). Nämä ovat suuria puun ostajia Keski-Suomen alueella. Kolmannen suuren puun ostajan, Stora Enson, edustaja on päässyt lähteeksi huomattavasti harvemmin, vain kymmenen kertaa. Lisäksi maakunnallisista tai maakunnan lähetyvillä toimivista puun hankkijoista selvästi useimmin lähteeksi on päässyt Keitele Forestin edustaja, kaikkiaan kuusi kertaa. Näyttää siltä, että puun hankintaa edustavia toimijoita ei ole kohdeltu aivan tasaveroisesti. Lähteeksi on selvästi muita useammin päässyt kaksi suurinta puun ostajaa sekä maakunnallisista vain yksi ostaja. Selityksenä suurimpien ostajien osalta voi tietysti olla se, että niiden kanssa metsänomistajat tekevät paljon kauppaa ja ovat muutoinkin paljon tekemisissä. Jutun omaksuttavuuden kannalta on helppo käyttää sellaisia lähteitä, jotka metsänomistajat tuntevat. Erityisesti maakunnallisissa toimijoissa pitäisi kuitenkin pitäytyä tasapuolisena, sillä metsäkeskuksen tarkoituksena on edistää maakunnan metsätaloutta.

Kolmanneksi useimmin lähteenä on joku Keski-Suomen metsäkeskuksen edustaja. Johdokunnan edustaja on lähteenä vain kerran, joten metsäkeskuksen toimihenkilö on lähteenä kaikkiaan 58 kertaa. Metsäkeskuksen oman väen käyttäminen lähteenä on turvalista puolueettomuuden kannalta. Kun lähteenä käytetään omaa väkeä, ei syyllistytäkään toimijan suosimiseen. Toisaalta, mitä harvemmin käytetään muita toimijoita lähteinä, sitä harvemmin lähteeksi jokin toimija pääsee ja jos keskenään kilpailevia toimijoita on monta, eivät kaikki välttämättä pääse ääneen harvakseltaan ilmestyvässä lehdessä.

Neljänneksi useimmin lähteenä on joku yrittäjä. Tämän toimijaryhmän edustaja on lähteenä kaikkiaan 34 kertaa. Yrittäjistä useimmin lähteeksi pääsevät metsurit ja metsäkoneurakoitsijat, kummatkin yksitoista kertaa. Metsänhoidon kannalta nämä yrittäjät

ovat tärkeitä. Toisaalta metsänhoidon palveluja tarjoavat myös metsäpalveluyrittäjät, jotka voisivat olla useammin lähteenä, jotta olisivat tasavertaisesti esillä metsurien ja metsäkoneurakoitsijoiden kanssa. Kun tarkastellaan yksittäisiä lähteitä, huomataan, että lähteenä on yhtä lähde lukuun ottamatta eri henkilöitä. Näin ollen Metsäneuvojassa ei suosita lähteenä ketään yksittäistä yrittäjää.

Metsätalouden tärkeimmät toimijat, metsänomistajat ja puun ostajat ovat päässeet Metsäneuvojassa lähteiksi usein ja metsässä työtään tekevät melko usein. Metsätalouden neljäs tärkeä osapuoli, metsänhoitoyhdistys on lähteenä vasta viidenneksi useimmin ja kaikkiaan vain 28 kertaa. Keski-Suomen alueella toimivista ja toimineista metsänhoitoyhdistyksistä ei lähteiksi pääse läheskään kaikki. Useimmin lähteenä on Päijänteen metsänhoitoyhdistyksen edustaja (7 kertaa) ja Sumiaisten metsänhoitoyhdistyksen edustaja (5 kertaa). Tässä on nähtävissä se, että kun metsänhoitoyhdistyksiä on monta, on vaikea saada kaikkien edustaja lähteeksi harvakseltaan ilmestyvässä lehdessä. Tämän vuoksi tasapuolisuus ei toteudu metsänhoitoyhdistysten osalta. Tästä kertoo myös se, että puolet lähteiksi päässeistä yhdistysten edustajista on lähteenä vain kerran, kun taas yhden yhdistyksen edustaja on äänessä peräti seitsemän kertaa.

Muut metsänomistajia edustavat tahot ovat lähteenä kaikkiaan 16 kertaa. Lähteeksi pääsy on keskittynyt pääasiassa Keski-Suomen metsänomistajien liitolle, sillä vain kahdesti lähteenä on jokin muu tähän ryhmään kuuluvista toimijoista. Metsänomistajien liitto on alueellisesti neutraalimpi kuin esimerkiksi mikään metsänhoitoyhdistys, sillä se edustaa koko Keski-Suomea ja sen alueen metsänomistajia. Muut ryhmään sijoitetut toimijat ovat joko valtakunnallisia tai rajatumpia ryhmittymiä kun metsänomistajien liitto.

Muista toimijaryhmistä ja -luokista sanottakoon, että ryhmästä *muu yritykseen liittyvä toimija* useimmin lähteenä on jatkojalostuksessa toimivan yrityksen edustaja (14 kertaa). Näin ollen Metsäneuvojassa on jossain määrin päässyt ääneen myös puun käyttäjät. Näistä toimijoista lähteenä esiintyy 13 eri henkilöä, joten keskittymistä johonkin tiettyyn toimijaan ei ole tapahtunut.

Alueelliseen edistämistoimintaan ja hallintoon tai muuhun sellaiseen liittyvät toimijat, valtion hallinnon edustajat sekä tutkimuslaitosten edustajat ovat lähteenä selvästi pienemmässä roolissa kuin kirjoittajina. Nämä, niin sanotusti neutraalimmat toimijat ovat siis lähteenä harvemmin kuin metsänhoitoon kiinteämmin liittyvät toimijat. Kirjoittajia tarkasteltaessa suhde on juuri toisin päin.

Lähteenä esiintyy siis kaikkia metsätalouden toimijoita mutta hieman eri suhteessa. Useimmin lähteenä on melko neutraali taho, metsänomistaja. Tietynlaisena vinoumana (ks. luku 3.3.2) voidaan nähdä se, että tietyistä toimijaryhmistä, kuten esimerkiksi puun hankintaan liittyvistä toimijoista, on lähteeksi päässyt tietyt toimijat muita enemmän. Vinoumana lähteiden käytössä voidaan pitää myös sitä, että lähteenä käytetään paljon oman organisaation edustajia. Tähän jälkimmäiseen vinoumaan on saattanut johtaa juuri se, että metsäkeskuslaiset kirjoittajat hyödyntävät omassa organisaatiossa olevaa tietoutta eli muita asiantuntijoita. Näiden lähteiden käyttö on helppoa, sillä heidän kanssa on esimerkiksi helpompi sopia haastatteluajankohta.

Metsäneuvojan jutuissa käytetään lähteenä myös muita kuin yksittäisiä henkilöpuhujia, joita ovat dokumentti, kollektiivi ihmisryhmä ja organisaatio. Näitä esiintyy Metsäneuvojassa lähteenä 113 kertaa. Näistä suurin osa (96) on dokumentteja eli kirjallisia lähteitä. Useimmin dokumenttilähteenä ovat erilaiset tutkimukset, lait ja kirjat ja muut julkaisut. Tutkimuksista 24 kertaa viitataan Metsäntutkimuslaitoksen tekemiin tutkimuksiin, yhdeksän kertaa muihin tutkimuksiin ja kuusi kertaa tarkemmin määrittelemättömiin tutkimuksiin. Laeista useimmin eli yhdeksän kertaa viitataan metsälakiin, viisi kertaa muuhun lakiin ja kuusi kertaa muuhun lakiin liittyvään kuten asetukseen. Kirjoja, muita julkaisuja kuten erilaisia raportteja, ohjelmia ja katsauksia sekä lehtien artikkeleita on lähteenä kaikkiaan 24 kertaa. Henkilöryhmä on lähteenä kahdeksan kertaa. Henkilöryhmänä Metsäneuvojassa esiintyy muun muassa tiettyyn tapahtumaan osallistuneet, Metsäntutkimuslaitoksen tutkijat ja metsäkeskuksen luontokartoittajat. Organisaatio on lähteenä yhdeksän kertaa. Tällaisina lähteenä mainitaan Metsäntutkimuslaitos, maa- ja metsätalousministeriö, metsänomistajien liitto, Kemira sekä Jaakko Pöyry -yhtiö. Näissä puhujissa on paljon melko neutraaleja toimijoita kuten Metsäntutkimuslaitokseen liittyvät

ja lakiin liittyvät lähteet. Suuri osa näistäkin lähteistä näyttäisi sijoittuvan metsäalan sisälle ja siten edustavan Metsäneuvojan edustamaa erikoisalaa.

Kun tarkastellaan juttujen kirjoittajia ja jutuissa esiintyviä lähteitä, huomataan, että eniten lähteitä jutuissaan ovat käyttäneet Keski-Suomen metsäkeskuksen edustajat. Tosin metsäkeskuksen edustajat ovat ylipäättään kirjoittaneet eniten juttuja (ks. luku 4.3.1). Heidän jutuissaan esiintyy kaikkiaan 331 henkilöpuhujaa, joka on 83 % kaikista henkilöpuhujista. Lisäksi sellaisissa teksteissä, joissa kirjoittajaa ei ole ilmoitettu ja jotka oletettavasti ovat jonkun metsäkeskuslaisen kirjoittamia, esiintyy 48 henkilöpuhujaa. Näin ollen henkilöpuhujista vain 20 esiintyy jonkun muun kuin metsäkeskuksen edustajan kirjoittamassa jutussa. Tämän perusteella voidaan sanoa, että suurin osa henkilöpuhujista esiintyy metsäkeskuksen edustajan tekstissä ja tämän kirjoittajan kaitsemana. Metsäkeskuksen edustaja on siis suurimmalta osin päättänyt, kuka puhujaksi pääsee ja mitä sallii tämän sanoa (ks. luku 3.3.1). Asialla on myös kääntöpuoli. Jos puhujien käytössä on havaittavissa keskittymistä tai puolueettomuutta, on asiasta vastuussa metsäkeskuksen oma toimija.

Vaikka lähteitä esiintyy vain vähän muiden kirjoittajien jutuissa, voi heidän jutuistaan tehdä ainakin yhden puolueellisuudesta kertovan havainnon. Viisi kertaa kirjoittaja on käyttänyt jutussaan lähteenä henkilöä, joka on samasta toimijaluokasta kuin kirjoittaja itse. Myös yhden kirjoittajan kohdalla on havaittavissa keskittymistä tiettyyn toimijaryhmään. Nämä havainnot osoittavat osaltaan todeksi sen, että kun juttuja ei kirjoiteta metsäkeskuksen sisällä, ei voida kontrolloida, keitä tai mitä lähteitä kirjoittaja jutussaan käyttää. Kun jutut kirjoittaa metsäkeskuksen toimihenkilö, on hänellä valta ja vastuu valita juttunsa lähteet julkisen organisaation toiminnan edellyttämällä tavalla eli pyrkien tasapuolisuuteen ja puolueettomuuteen (ks. luku 2.3). Tämä tarkoittaisi lähteiden valitsemista eri toimijaryhmistä ja -luokista sekä henkilöitä vaihdellen.

Seuraavassa tarkastelen lähteiden ja juttujen aiheiden välisiä yhteyksiä. Olen koonnut liitteeseen 11 taulukon, josta käyvät ilmi ne aiheryhmät, joita käsittelevissä jutuissa kukin toimijaluokka on ollut lähteenä. Tasaisimmin eri aiheita käsittelevissä jutuissa läh-

teenä ovat olleet metsän- ja maanomistaja sekä metsäkeskuksen toimihenkilö, jotka esiintyvät ylipäättään useimmin lähteenä.

Metsänomistaja on ollut useimmin lähteenä jutuissa, joissa ensisijaisena aiheena on ihmisen suhde metsään. Tällaiset jutut näyttävätkin olevan metsänomistajalähtöisiä juttuja. Toisin sanoen, jutun teko on perustunut metsänomistajan haastatteluun, kuten esimerkiksi jutussa *Ensio elää metsälleen ja metsä Ensiolle* (ks. Metsäneuvoja 1/2003) ja jutussa *Matti Lillvis jättää puronvarren puut paikoilleen - ”Ihmisen elämässä olematon juttu”* (ks. Metsäneuvoja 2/2002). Molemmissa jutuissa haastatellut metsänomistajat puhuvat suhteestaan metsään ja ovat siten näissä jutuissa kokijan roolissa (ks. luku 3.3.2). Vaikuttaisi siltä, että tämän aiheen suhteen kirjoittajilla olisi jonkinlainen rutiini, sillä suhdettaan metsään ovat aina jutuissa miettineet nimenomaan metsänomistajat tai muut henkilöt, kuten koululaiset, mutta eivät koskaan metsäalan ammattilaiset. Kirjoittajat pitävät siis metsänomistajia vakiintuneina lähteinä ainakin silloin kun puhutaan metsästä pehmeämmillä arvoilla ja alan ammattilaisia taas muiden juttujen lähteinä. (Ks. luku 3.3.2.)

Kun metsänomistaja on ollut lähteenä muita aiheita käsittelevissä jutuissa, on jutuissa yleensä jokin toinen lähtökohta. Esimerkiksi jutussa *Säästöpuut pehmentävät metsää* (ks. Metsäneuvoja 1/2000) metsänomistaja vain kommentoi hakkuuaukealle jätettyjä säästöpuita ja jutussa *Keijo Mikkosen seurassa Pihtiputaan puumarkkinoilla* (ks. Metsäneuvoja 3/2006) metsänomistaja tuo juttuun oman näkökulmansa alueen puukaupasta. Toisaalta metsänomistaja ei ole lähteenä sellaisissa jutuissa, joissa käsitellään metsäteollisuutta tai metsälakia, metsälain seuraamuksia tai metsänomistajan velvollisuuksia. Ensimmäisessä metsänomistaja ei ehkä pystykään toimimaan lähteenä ellei hän itse toimi metsäteollisuudessa, kun taas jälkimmäiset aiheet vaikuttavat metsänomistajan näkökulmasta ylhäältä päin annetuilta asioilta.

Aiheryhmittäin tarkasteltuna aiheryhmän *metsänhoito ja -kasvatus* aiheita käsittelevissä jutuissa esiintyy paljon eri lähteitä. Useimmin näissä jutuissa esiintyy lähteenä metsäkeskuksen toimihenkilöitä, metsänhoitoyhdistyksen ja puunhankintaorganisaation edustajia, yrittäjiä sekä metsänomistajia. Metsäkeskuslaiset ovat erityisen paljon lähteinä

jutuissa, jotka käsittelevät metsätuhoja ja metsänuudistamista. Puunhankintaorganisaatioiden edustajat sekä yrittäjistä metsurit ja metsäkoneurakoitsijat ovat usein lähteinä jutuissa, joissa aiheena on jokin työläji tai työkone (aiheluokka *työ*). Lisäksi metsänhoidosta ja -kasvatuksesta kertovissa jutuissa on käytetty paljon kirjallisia lähteitä.

Jutuissa, joiden aihe liittyy metsänparannukseen, ei esiinny kovin monta lähdettä. Ne harvat, jotka lähteenä kuitenkin ovat, näyttävät olevan metsänparannuksen ammattilaisia, sillä lähteinä on niin metsäkeskuksen toimihenkilöitä, metsänhoitoyhdistyksen edustajia, tiepalveluyrittäjä kuin tieosakaskin. Luonnonhoitoon liittyviä aiheita käsittelevissä jutuissa taas on lähteinä metsäkeskuksen toimihenkilöiden lisäksi muun muassa muita valtion hallinnon alaisia toimijoita kuten ympäristökeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön edustajia sekä metsänomistajien liiton edustajia ja metsänomistajia. Näistä aiheista kertovissa jutuissa on käytetty paljon myös kirjallisia lähteitä.

Metsäomaisuudenhoitoon liittyvistä aiheista kirjoitetuissa jutuissa metsäkeskuksen toimihenkilöt esiintyvät usein sellaisissa jutuissa, joissa käsitellään metsien sertifiointia tai laatutarkastuksia. Metsänhoitoyhdistysten, metsänomistajien liiton ja puunhankkijaorganisaation edustajia taas esiintyy erityisesti jutuissa, joissa ensisijaisena aiheena on puukauppa. Koska näiden juttujen kirjoittajana on useimmin metsäkeskuksen toimihenkilö (ks. luku 4.3.1), kertoo lähteiden käyttö tasapuolisuuteen pyrkimisestä. Kirjoittaja pyrkii puukaupasta kirjoittaessaan tuomaan esiin eri toimijoiden näkökulmia. Jos puukaupasta olisi kirjoittanut puukaupan ammattilainen, on todennäköistä, että hän olisi kirjoittanut jutun vain edustamansa organisaation näkökulmasta. Myös kirjallisia lähteitä on käytetty kun on kirjoitettu puukaupasta. Kirjallisia lähteitä on käytetty erityisesti myös lainsäädäntöä ja metsänomistajien velvollisuuksia käsittelevissä jutuissa, jolloin lähteenä on monesti käytetty metsälakia tai jotain muuta lakia.

Metsänomistamiseen liittyvistä aiheista kirjoitetuissa jutuissa ei ole lähteinä muita kuin metsänomistajia ja sellaisia toimijoita, joille ei ole toimijaluokituksessa sopivaa luokkaa. Myös kirjallisia lähteitä ja henkilöryhmiä on lähteenä metsänomistajuutta käsittelevissä jutuissa. Metsänomistaja lieneekin paras puhumaan siitä, mitä metsänomistaminen on. Metsäalan ammattilaisia esiintyy vähän myös niissä jutuissa, jotka käsittelevät met-

sän muuta käyttöä. Toisaalta lähteitä ei näihin juttuihin voi kertyä monta, sillä monikäyttöä käsitteleviä juttuja ylipäättään on vähän (ks. 4.2.1.1).

Tarkastelun perusteella voidaan sanoa, että myös lähteiden käytössä toteutuu toimituspolitiikan vaatimus asiantuntijuudesta. Eri aiheista kertovissa jutuissa lähteenä on käytetty kyseessä olevien aiheiden asiantuntijoita. Tätä tukee lisäksi esimerkiksi se, että bioenergiaa käsittelevissä aiheissa lähteenä on muun muassa lämpöyrittäjiä, metsäteollisuutta käsittelevissä jutuissa puun hankintaorganisaation ja jatkojalostuksessa toimivien yritysten edustajia, metsäalan edistämistä ja politiikkaa käsittelevissä jutuissa taas on lähteenä alueellisen edistämisen ja valtion hallinnon alaisten organisaatioiden edustajia. Kyse voi olla myös rutiinista (ks. luku 3.3.2) eli siitä, että tiettyä aihetta käsittelevissä jutuissa käytetään tiettyjä lähteitä. Todennäköisempää kuitenkin on, että lähteiden valintaan vaikuttaa lähteen asiantuntijuus ja sen sopivuus aiheeseen. Aina näinkään ei ole, sillä esimerkiksi metsäalan koulutusta käsittelevissä aiheissa ei ole juurikaan hyödynnetty metsäalan oppilaitosten edustajia. Tällainen lähde esiintyy koulutusta käsittelevissä jutuissa vain kerran.

Eri asiantuntijoihin nojautuminen eri aiheita käsittelevissä jutuissa kertoo sekin puolueettomuudesta. Metsäneuvojan jutuissa ei tämän tarkastelun perusteella käytetä lähteinä aina samoja toimijoita aiheesta riippumatta. Kokonaisuutena katsottuna lähteiksi ovat päässeet Metsäneuvojassa metsätalouden eri osapuolet, toiset tosin hieman enemmän kuin toiset. Toimituspolitiikan vaatimus tasapuolisuudesta ja riippumattomuudesta on siis toteutunut ainakin osin. Eniten ääneen päässeet, metsänomistajat ja metsäkeskuksen toimihenkilöt, ovat kuitenkin melko neutraaleja toimijoita. Tiettyjen toimijaryhmien sisällä taas on selvästi keskitytty tiettyihin toimijoihin, mikä saattaa olla merkki tuttujen ja totuttujen lähteiden käytöstä eli rutiineista (ks. luku 3.3.2).

4.4 Toimituspolitiikan toteutuminen Metsäneuvojassa

Olen edeltävissä luvuissa käynyt läpi, miten Metsäneuvoja-lehdelle asetettu toimituspolitiikka toteutuu juttujen aiheiden, kirjoittajien ja ääneen pääsevien lähteiden osalta.

Toimituspolitiikka toteutuu lehdessä kokonaisuutena melko hyvin. Juttujen aiheina on pääosin niitä aiheita, joita toimituspolitiikan perusteella voidaan odottaa, ja kirjoittajia ja lähteitä käytetään riippumattomasti ja pääosin myös tasapuolisesti sekä asiantuntemuksen hyödyntämiseen pyrkien. Parannettavaakin kuitenkin on.

Lehdelle annettu tehtävä tiedottaa metsänhoidon asioista (ks. luku 3.2.1) on täyttynyt, sillä juttujen sisältö keskittyy nimenomaan metsänhoidollisiin aiheisiin. Vaikka monen jutun aihe on kuvattu aihealuokalla *jokin muu aihe*, liittyvät näidenkin juttujen aiheet aina jollain tavalla metsään. Metsänhoidon toimenpiteet ja metsäomaisuuden hoitoon liittyvät asiat ovat usein esillä, tarkasteltiinpa aiheita kokonaisuutena tai metsäohjelma-kausittain. Sitä sen sijaan on vaikea arvioida aiheiden määrällisen analyysin perusteella, kannustavatko jutut lukijoita metsien hoitoon tai lisäävätkö jutut vuorovaikutusta metsänomistajan ja metsäalan organisaatioiden välillä kuten olisi tarkoitus (ks. luku 3.2.1).

Yhtenä Metsäneuvojan tehtävänä on toteuttaa metsäkeskuksen lakisäateistä edistämistehtävää, johon kuuluu kestävän metsätalouden edistäminen (ks. luku 3.2.1 ja 3.2.2). Kuten olen jo todennut, lehden jutut tukevat metsänhoidon edistämistä. Edistämisestä kertoo myös se, että metsätaloutta tai -omaisuudenhoitoa on käsitelty lehdessä paljon. Esimerkiksi uusi metsälaki, sertifiointi ja myöhemmin sertifiointiin tulleet muutokset sekä uudet metsänhoitosuositukset näkyvät lehden juttujen aiheissa. Käsitteeseen *kestävä* liittyy kuitenkin myös metsäluonnon monimuotoisuus ja metsien sosiaalinen käyttö (ks. luku 3.2.2). Metsien monimuotoisuus onkin melko usein esillä erilaisten metsäluonnonhoitoon liittyvien aiheiden myötä. Sen sijaan metsien sosiaalinen käyttö on jäänyt Metsäneuvojassa vähälle huomiolle. Metsästä toimeentulonsa saavat yrittäjät ovat olleet esillä jonkin verran, mutta virkistyskäyttö ei esiinny aiheena juuri lainkaan. Tältä osin aiheet eivät vastaa lehdelle asetettua toimituspolitiikkaa.

Toisena Metsäneuvojan keskeisenä tehtävänä on toteuttaa tai tukea alueellisen metsäohjelman tavoitteita (ks. luku 3.2.1). Tutkimuksessani mukana olleet lehdet ajoittuvat kolmen eri metsäohjelman kaudelle. Osaa näiden metsäohjelmien tavoitteisiin liittyvistä aiheista käsitellään paljon, osaa jonkin verran mutta osaa ei lainkaan. Aivan täydellisesti siis ei tämän perusteella toimituspolitiikka toteudu. Täydellinen toteutuminen vaatisi

sitä, että kaikki tavoitteeksi asetetut asiat ja niihin liittyvät aiheet olisivat lehdessä edes jossain määrin esillä. Vuosien 1998–2000 lehdissä on kyseisen kauden metsäohjelman tavoitteista suunnilleen puolet esillä usein tai melko usein. Vuosina 2001–2005 on kyseisen kauden tavoitteista usein tai melko usein esillä suurin osa, reilusti yli puolet. Sen sijaan vuoden 2006 lehdessä on usein tai melko usein esillä vain kolmasosa viimeisimmän metsäohjelman tavoitteista. Tämän metsäohjelmakauden osalta on kuitenkin huomioitava, että kyseisen kauden tavoitteita on voitu tukea myöhemmin ilmestyneissä ja ilmestyvissä lehdissä, jotka eivät kuitenkaan ole tässä tutkimuksessa mukana.

Metsäneuvojan jutuissa on tuettu hyvin metsäohjelmien tavoitteita, jotka liittyvät metsänhoitoon yleisellä tasolla sekä tiettyihin metsänhoidollisiin toimenpiteisiin, kuten esimerkiksi uudistamiseen, taimikonhoitoon ja hakkuisiin. Metsäomaisuuden hoitoon liittyvistä tavoitteista usein on ollut esillä muun muassa metsäsuunnittelu ja -suunnitelma sekä sertifiointi. Metsänparannukseen liittyvistä tavoitteista taas on ollut näkyvillä paljon ojitus. Luonnonhoitoon liittyvistä tavoitteista on ollut paljon esillä luonnonhoito ja ympäristöasiat kokonaisuutena sekä muun muassa metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja säästöpuut. Muista aiheista lehdessä on näkynyt ja siten tuettu tavoitteita, jotka liittyvät muun muassa muuttuneeseen lainsäädäntöön, metsäalan yrittäjyyteen ja metsästä saatavaan bioenergiaan.

Osa usein esillä olleista ja hyvin tuetuista tavoitteista on sellaisia, että jollain metsäohjelmakaudella aihe on ollut usein esillä ja toisen aikana taas vähän. Yksi tällainen aihe on esimerkiksi kunnostusojitus ja turvemaiden hoito. Yleisesti ottaen jutuissa on ollut vähän esillä ja siten tuettu huonosti sellaisia tavoitteita, jotka liittyvät hyvin erityisiin asioihin kuten esimerkiksi ennakkoiraivaukseen, ylispuuhakkuisiin tai tiettömien alueiden inventointiin. Tällaiset erityiset aiheet eivät toki tulleet samalla tavalla analyysissä esiin kuin yleisemmän tason aiheet, kuten esimerkiksi harvennushakkuut, sillä näin erityisille aiheille ei ollut käytössä omia aihealuokkia. Selvitin näitä aiheita kuitenkin tarkastelemaan kaikkia mahdollisia yksittäisiä juttuja vähintään otsikkotasolla, jotta selviäisi, miten nämä erityiset aiheet ovat olleet esillä. Toinen selvä aiheryhmä, johon liittyviä tavoitteita ei juuri jutuilla tueta, on virkistyskäyttö. Ainoastaan yhden metsäohjelmakauden jutuissa virkistyskäyttöön liittyvä monikäyttö on edes jollain tavoin tyydyttä-

västi esillä. Tämä on linjassa sen kanssa, mitä lehden aiheista jo aiemmin tässä alaluvussa sanoin.

Kirjoittajien ja lähteiden osalta puolueettomuus, riippumattomuus, tasapuolisuus ja asiantuntijuus toteutuvat pääosin hyvin, mutta parannettavaakin on. Kirjoittajina ovat pääasiassa metsäkeskuksen omat toimihenkilöt. Muista, vähäisistä kirjoittajista osa edustaa metsäkeskuslaisten tavoin melko neutraalia tahoja, kuten esimerkiksi Metsäntutkimuslaitosta. Muista toimijoista kirjoittajaksi ei taas ole tasaisesti päässyt puun hankintaan liittyvien eri organisaatioiden edustajia eikä myöskään esimerkiksi metsänomistajia. Kirjoittajien asiantuntijuus ja aiheet kohtaavat pääsääntöisesti. Puukaupasta eivät kuitenkaan kirjoita puukaupan kanssa välittömästi tekemisissä olevat vaan metsäkeskuksen edustajat. Toisaalta myös metsänhoidollisista aiheista voisivat varmasti kirjoittaa muutkin kuin vain metsäkeskuksen toimihenkilöt.

Lähteinä esiintyy varsin monia eri henkilöitä eikä keskittymistä johonkin tiettyyn henkilöön tapahdu. Useimmin ääneen pääsevät yksityishenkilöt ja heistä erityisesti metsänomistajat. He ovat siinä mielessä neutraaleja ja puolueettomia tahoja, että he eivät edusta mitään metsäalan organisaatiota. Toiseksi useimmin lähteenä esiintyy metsäkeskuksen edustaja. Tämäkin osoittaa toki riippumattomuutta mutta samalla voisi kysyä, miksi näin usein lähteeksi on otettu oman organisaation edustaja. Eri metsäalan osapuolista on päässyt lähteenä ääneen kaikki, myös puun käyttäjät eli metsäteollisuuden edustajat. Sen sijaan eri toimijoiden kesken on havaittavissa jonkin verran epätasaisuutta. Esimerkiksi puunostajista ääneen eivät pääse kaikki suuret ostajat yhtä usein, ja toisaalta maakunnallisista ostajista ääneen pääsee vain yksi. Metsäalan yrittäjistä taas muita harvemmin lähteenä esiintyy metsäpalveluyrittäjä. Lievää keskittymistä on havaittavissa myös kahden metsänhoitoyhdistykseen samaan aikaan kun kaikki maakunnan metsänhoitoyhdistykset eivät edes pääse lähteiksi. Lähteinä on kuitenkin käytetty eri aiheissa kulloinkin kyseessä olevan aiheen asiantuntijaa. Metsäneuvojassa ei siis käytetä samoja lähteitä aiheesta riippumatta. Henkilölähteiden lisäksi Metsäneuvojassa on käytetty jonkin verran lähteenä myös dokumentteja, henkilöryhmiä ja organisaatioita, joista suurin osa edustaa metsäalaa.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten Keski-Suomen metsäkeskuksen asiakaslehden Metsäneuvojan toimituspolitiikka on toteutunut lehden juttujen aiheissa ja jutuissa esiintyvien puhujien osalta. Tarkoituksena oli selvittää, ovatko juttujen aiheet olleet niitä, mitä lehden toimituspolitiikan mukaan olisi pitänyt olla ja onko puhujana eli kirjoittajina ja lähteinä ollut tasapuolisesti, riippumattomasti ja puolueettomasti sekä puhujan asiantuntijuus huomioiden eri toimijoita.

Toimituspolitiikka on toteutunut Metsäneuvojassa kokonaisuutena katsoen melko hyvin mutta kuitenkin vain osittain. Parannettavaa siis on niin aiheiden kuin puhujien valinnassa. Aiheita kokonaisuutena katsoen metsänhoidosta ja luonnonhoidosta on kirjoitettu paljon tai melko paljon. Vähän taas on kirjoitettu metsien sosiaaliseen käyttöön liittyvästä virkistys- ja monikäytöstä. Jälkimmäistä ei olekaan suoranaisesti kirjattu toimituspolitiikkaan, vaan se nousee aiheeksi sen myötä, että lehden on tarkoitus edistää metsien kestäväää käyttöä. Kestävyyteen liittyy metsien käytön taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys.

Tulokset näyttäisivät kertovan ainakin siitä, että mitä selkeämmin halutut aiheet on toimituspolitiikassa esitetty, sen paremmin nämä aiheet ovat esillä lehden jutuissa. Esimerkiksi metsänhoito on selkeästi ilmaistu aiheeksi toimituspolitiikassa, kun taas monikäyttöön viitataan toimituspolitiikassa aiheena välillisesti. Vaikuttaisi myös siltä, että mitä kauempana aihe on organisaation varsinaisesta toiminnasta, sitä vähemmälle huomiolle aihe jää. Esimerkiksi metsien virkistyskäyttö sekä metsäteollisuus ja politiikka ovat Metsäneuvojassa vähemmän esillä mutta ne eivät ole myöskään sitä, mitä metsäkeskuksen tulee toiminnallaan ensisijaisesti edistää. Tämä havainto tukee sitä, että asiakaslehden on tarkoitus toteuttaa koko organisaation yleisiä tehtäviä ja tavoitteita.

Toimituspolitiikkansa mukaan Metsäneuvojan tulisi jutuillaan tukea myös alueellisten metsäohjelmien tavoitteita. Ohjelmakausittainen tarkastelu osoitti, että kaikkien kausien aikana lehdessä on käsitelty vain osaa metsäohjelman tavoitteista. Osaa tavoitteista käsitellään useassa jutussa, mutta osa tavoitteista ei näy jutuissa lainkaan. Kaikki tavoitteet

eivät toki ole olleetkaan sellaisia, että niitä olisi voitu edistää lehtijutuilla. Esimerkiksi vuosien 1998–2002 metsäohjelman yhtenä tavoitteena oli alan yrityskulttuurin ja yrittäjäverkoston luominen. Tämä työ on tehty muilla keinoin kuin Metsäneuvojan jutuilla. Metsäohjelmakausittainen tarkastelu osoitti myös sen, että mitä eriytyneempi aihe on, sitä vähemmän se näyttäisi olevan lehdessä esillä. Esimerkiksi Metsäneuvojassa saattoi olla usea juttu hakkuista yleensä mutta ei ylispuuhakkuusta, vaikka tämä olisikin ollut metsäohjelman perusteella yksi tärkeistä aiheista. Tämä tukeekin sitä, että toimituspolitiikka on lähinnä kehys aihevalinnalle eikä se välttämättä ohjaa kovin erityisiin aihevalintoihin.

Metsäneuvojassa käsitellään tämän tutkimuksen perusteella pääosin toimituspolitiikan mukaisia aiheita. Tutkimus ei kuitenkaan kerro, mitä näistä aiheista kirjoitetaan. Voihan nimittäin olla, että aiheista on kirjoitettu toimituspolitiikan vastaisesti. Esimerkiksi alueellisessa metsäohjelmassa on voitu asettaa tavoitteeksi kunnostusojitusten lisääminen. Lehdessä saattaa kyllä olla juttu kunnostusojituksesta mutta jutun sisältö voi olla sellainen, että se ei kannusta kunnostusojitusten tekoon. Tällaisten seikkojen selvittäminen vaatisikin juttujen sisällönanalyysiä.

Tarkastelin jutuista myös puhujia eli kirjoittajia ja lähteitä. Suurin osa juttujen kirjoittajista on metsäkeskuksen toimihenkilöitä. Muita kirjoittajia on melko vähän, ja siksi metsäalan toimijoiden tasapuolista kohtelua kirjoittajiksi pääsyssä on vaikea arvioida. Se, että muita kirjoittajia esiintyy Metsäneuvojassa vähän, saattaa johtua siitä, että erikoisalalla toimivana organisaationa metsäkeskuksen sisältä löytyy riittävästi asiantuntijoita kirjoittamaan sen erikoisalaan liittyviä juttuja. Toimituspolitiikka toteutuu kuitenkin siinä mielessä, että sen mukaisesti Metsäneuvojaa tuleekin tehdä nimenomaan oman talon voimin. Toisaalta tällöin myös valta ja vastuu valita lähteitä puolueettomasti ja tasapuolisesti on ollut suurimmassa osassa jutuista sellaisilla kirjoittajilla, jotka ovat tai ainakin tulisi olla puolueettomia ja riippumattomia. Se, että kirjoittajat ovat suurimmaksi osaksi organisaation omia asiantuntijoita, johtaa myös siihen, että juttuja ei ole kirjoittanut kirjoittamisen ammattilaiset vaan ammatistaan kirjoittavat.

Lähteinä Metsäneuvojan jutuissa esiintyy kaikkia metsäalan eri toimijaryhmiä. Tietyn toimijaryhmän edustajan valintaa lähteeksi näyttäisi tämän tutkimuksen perusteella ohjaavan ennen kaikkea jutun aihe. Metsäalan sisältä on valittu lähteeksi niiden asioiden erikoisasiantuntijat, joita jutuissa käsitellään. Toimijaryhmien sisällä taas eri toimijoiden keskinäisessä pääsyssä lähteiksi on jonkin verran nähtävissä keskittymistä. Kyse on jonkinlaisesta vinoumasta, joka syntyy rutiineista. Tätä selittää ehkä se, että juttuja tehdään oman työn ohella. Tällöin tieto ja haastateltavat haetaan todennäköisesti siltä, mistä ne helpoiten ja nopeimmin on saatavilla. Tutut toimijat ja oman organisaation edustajat saadaan helposti mukaan haastatteluun ja heiltä on nopea kysyä kommenttia. Tämä osoittaa, että niilläkin kirjoittajilla, jotka eivät ole kirjoittamisen ammattilaisia, on olemassa rutiineja lähteiden keräämisessä.

Tutkimuksen perusteella sillä ei näyttäisi olevan väliä, onko toimituspolitiikka kirjattu vai ei. Tutkimukseni mukaan toimituspolitiikka on toteutunut samaan tapaan silloin kun toimituspolitiikka oli vielä lehden tekijöiden suullista tietoa ja sen jälkeen kun se on kirjattu. Syynä on ehkä se, että nyt tutkitussa tapauksessa toimituspolitiikka on syntynyt organisaation sisällä, lehden tekijöiden keskuudessa yhteiseksi tiedoksi. Lehden tekemisen tavoitteet, tehtävät sekä sisällöt ja käsittelytapa ovat olleet selviä ilman, että esimerkiksi johdon on niitä tarvinnut määrittää. Tämä voi johtua siitä, että lehteä julkaisevan organisaation ydintoiminto on jokin muu kuin lehden tekeminen. Lehti on vain yksi osa koko toimintaa, ja organisaation toiminnan tavoitteet on helppo mieltää lehden tavoitteiksi.

Tutkimuksen tulokset toimituspolitiikan toteutumisesta koskevat vain nyt tutkittua Metsäneuvoja-lehteä eivätkä sinänsä ole yleistettävissä. Kokonaisuutena tämä tutkimus on esimerkki siitä, kuinka erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakaslehden toimituspolitiikka on toteutunut. Toimituspolitiikasta, sen määräytymisestä ja toteutumisesta on totuttu puhumaan perinteisen median, esimerkiksi sanomalehden, yhteydessä. Tässä tutkimuksessa toimituspolitiikka toimii kuitenkin asiakaslehden, erikoisalalehden ja julkisen organisaation viestinnän kontekstissa. Nämä kolme tekijää vaikuttavat toimituspolitiikkaan ja kun toimituspolitiikka toteutuu, todentuvat myös nämä eri tekijöiden piirteet.

Asiakaslehden, erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteet vaikuttavat ennen kaikkea siihen, millaisiksi muotoutuvat toimituspolitiikan lehdelle määrittämät tavoitteet ja tehtävät. Lehden tavoitteissa näkyy, että sen tulee asiakaslehtenä ja osana julkisen organisaation viestintää tukea organisaation yleisiä tavoitteita. Tutkimukseni tukee myös sitä, että tämän tosiasiallisen tavoitteen lisäksi lehdellä voi olla myös niin sanottuja pidettyjä tavoitteita, jotka ovat tosiasiallisiin tavoitteisiin piiloisesti pyrkiviä. Metsäneuvojan toimituspolitiikassa on näitä pidettyjä tavoitteita, mutta siinä ilmaistaan selvästi myös lehden tosiasiallinen tavoite edistää metsäkeskusorganisaation yleistä tavoitetta. Tällöin asiakaslehti on osa organisaation strategista toimintaa. Kun kyseessä on julkinen organisaatio, on sen tavoitteena kuitenkin yhteisen hyvän edistäminen. Tutkimukseni tukee sitä, että tähän voi liittyä myös pyrkimys vaikuttaa lukijoiden toimintatapoihin ja asenteisiin.

Osana julkisen organisaation viestintää lehden tehtävänä on informoida ja neuvoa lukijoita sekä edistää lukijoiden osallistumista heitä koskevaan keskusteluun. Tämän tutkimuksen esimerkin valossa julkisen organisaation asiakaslehdessä toteutuvat lähinnä informointi- ja neuvontatehtävät. Metsäneuvoja-lehdessä informoidaan metsänomistajalukijoita muun muassa siitä, miten metsälaki vaikuttaa heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa. Heidä neuvotaan siinä, mitä toimia metsälain mukaisesti toimiminen edellyttää. Toisaalta lehti jakaa informaatiota monesta muustakin metsäasiasta. Keskusteluun osallistumista asiakaslehdellä ei pystytä kovin paljoa edistämään, sillä asiakaslehti ei mahdollista välitöntä vuorovaikutusta. Runsaan ja monipuolisen tiedon välittäminen helpottaa kuitenkin lukijaa osallistumaan keskusteluun.

Siihen, miten toimituspolitiikka määrittää lehden sisältöä vaikuttavat niin asiakaslehden, erikoisalalehden kuin julkisen organisaation viestinnän piirteet. Erikoisalan lehden piirre näkyy toimituspolitiikassa siten, että se ohjaa valitsemaan lehteen aiheita tietystä aihepiiristä. Tätä tukee tutkimuksessani se, että vaikka Metsäneuvojassa on kirjoitettu aiheista, joita ei voitu kuvata millään ennalta määritellyistä aihealueista, käsiteltiin näissäkin jutuissa tavalla tai toisella metsää. Kun on kyse julkisen organisaation lehdestä, tulisi toimituspolitiikan ohjata valitsemaan aiheiksi lukijoiden tietotarpeita vastaavia aiheita. Asiakaslehtenä taas sisällön on palveltava myös organisaation tarpeita. Se, mi-

ten aiheet vastaavat lukijoiden tarpeita, ei selviä sisällön erittelyllä vaan vaatisi lukija-tutkimuksen. Organisaation tarpeita vastaavaa sisältöä voi kyllä lehdessä tämän tutkimuksen perusteella olla. Metsäneuvojassa esimerkiksi esitellään metsäkeskuksen toimintaa, lujitetaan asiakassuhdetta ja välitetään piiloisia markkinointiviestejä asiatiedon lomassa.

Toimituspolitiikan välittämään käsittelytapaohjeistukseen taas vaikuttavat erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteet. Erikoisalan lehden piirteet vaikuttavat toimituspolitiikkaan siten, että aiheiden käsittelyn tulee olla asiantuntevaa, sillä kirjoittajilla on asiantuntijatausta. Osana julkisen organisaation viestintää toimituspolitiikka ohjaa riippumattomaan, puolueettomaan, eri näkökohdat huomioivaan ja eettisesti luotettavaan aiheiden käsittelyyn. Tähän voidaan tutkimukseni perusteella pyrkiä lehdessä sillä, että juttuja kirjoittavat henkilöt, jotka ovat tai joiden tulisi olla itse puolueettomia ja riippumattomia. Kuvaan kuviolla 7 asiakaslehden, erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteiden vaikutusta toimituspolitiikkaan ja sen välityksellä lehteen.

Kuvio 7. Asiakaslehden, erikoisalan lehden ja julkisen organisaation viestinnän piirteiden vaikutus toimituspolitiikkaan ja lehteen.

Pystyin tämän tutkimuksen avulla selvittämään, miten Metsäneuvojan toimituspolitiikka on toteutunut, joten tutkimusta voidaan pitää onnistuneena. Määrällinen sisällön erittely sopi tutkimusmenetelmäksi hyvin, sillä analysoitavia juttuja oli paljon. Sisällön eritte-

lyllä sain luotua kokonaiskuvan aiheista, kirjoittajista sekä lähteistä. Laadullinen analyysi ja juttujen syvällisempi analysointi olisi ollut tutkimuskysymyksen selvittämiseen liian raskas menetelmä. Sisällön erittely on toki hieman mekaaninen ja hävittää jonkin verran informaatiota määrällistämisen taakse. Esimerkiksi en voinut käyttää kovin tarkkoja luokkia, sillä tällöin luokkien lukumäärä olisi ollut liian suuri. Nyt esimerkiksi käytössä oli luokka *harvennushakkuut*, jonka valitseminen jutun aiheeksi ei kerro kuitenkaan tarkemmin siitä, onko kyse ensiharvennuksesta vai jostain muusta harvennuksesta.

Tutkimuksen tarkkuuden ja toistettavuuden kannalta minun olisi tullut kehittää erityisesti aiheluokitusta vielä hieman pidemmälle. Tarkkuutta olisi saanut sillä, että esimerkiksi olisin erottanut aiheluokan *sertifiointi/laatutarkastukset* käsitteet omiksi luokikseen. Molemmat liittyvät kyllä metsien hoidon laatuun, mutta toimintana ne ovat erilaisia. Tarkkuutta olisin saanut myös sillä, että luokkia olisi porrastanut. Esimerkiksi yhtenä aiheluokkana olisi voinut olla *1. metsäteollisuus* ja tämän aiheen tarkempina luokkina *1.1 selluteollisuus*, *1.2 paperiteollisuus*, *1.3 puun mekaaninen jatkojalostus* ja *1.4 puunhankinta*. Näin niissä jutuissa, joissa puhuttiin metsäteollisuudesta yleensä, luokaksi olisi voinut valita *1. metsäteollisuus*. Nykyisellä luokituksella tällaisessa jutussa piti yleensä merkitä aiheeksi kaikki metsäteollisuuden osa-alueet. Tämä oli toki mahdollista vain jos määritettävänä oli toissijaisen aiheen luokka. Toistettavuutta lisäisi myös se, että luokkien nimitykset olisivat vieläkin yksiselitteisempiä. Esimerkiksi *bioenergia* käsittää muitakin energian muotoja kuin vain puuenergian vaikka halusin selvittää nimenomaan puuenergia-aiheen näkymistä.

Määrällinen sisällön erittely on sinällään melko objektiivinen tutkimusmenetelmä. Koodausrunko määrää sen, mitä tutkittavasta aineistosta etsitään. Tutkimukseni on kuitenkin aineistolähtöinen. En muodostanut koodausrunkoa tai aihe- ja toimijaluokitusta minkään teorian perusteella vaan aineiston alustavan tarkastelun perusteella. Tämä vaihe tutkimuksesta oli jossain määrin subjektiivinen. Tein tutkijana ne valinnat, mitä aineistosta tarkastelin ja mitä luokkia muodostin. Koodausrunko ja aiheluokitukset ovat kuitenkin kirjattu ja kaikkien käytettävissä eikä vain tutkijan mielessä.

Oma haasteensa tutkimuksessani oli se, että tutkimuksia esimerkiksi jonkin median toimituspolitiikan toteutumisesta ei ollut saatavilla. Myöskään pro gradu -tutkielmia laajempia asiakaslehteä koskevia tutkimuksia ei ollut paljon saatavilla. Molemmista aiheista löytyy lähinnä teoksia, joissa määritellään toimituspolitiikkaa ja asiakaslehteä. Tutkimustiedon vähäisyys näkyy väistämättä työni tulosten yleistettävyydessä. En voi esimerkiksi sanoa, tukevatko tulokseni aikaisempia havaintoja toimituspolitiikan toteutumisesta vai eivät.

Koska tutkimukseni koskee tiettyä lehteä, pystyn kuitenkin esittämään suosituksia ja kehittämis ehdotuksia tämän lehden tekemiseen. Metsäneuvojan toimituspolitiikka ei siis toteutunut kaikilta osiltaan. Tulosten perusteella voidaan esittää, että ainakin metsien monikäytön tulisi olla jatkossa paremmin lehdessä esillä, sillä metsäkeskuksen tehtävänä on edistää myös metsien käytön sosiaalista kestävyyttä. Jotta toimituspolitiikka toteutuisi, tulisi myös kaikkien metsäohjelman tavoitteiden olla jollain tapaa lehdessä näkyvillä ohjelmakauden aikana. Kaikkia tavoitteita lehti ei toki voi jutuilla edistää. Jatkossa tulee kiinnittää huomiota siihen, että saman toimijaryhmän eri edustajia käytetään tasapuolisesti lähteinä. Tutkimuksesta tehtyjen päätelmien perusteella myös toimituspolitiikkaa voitaisiin miettiä uudelleen. Sinne tulisi selvästi kirjoittaa auki ne asiat, joita todella halutaan lehdessä tuoda esiin. Esimerkiksi sosiaalinen kestävyys olisi kirjoitettava toimituspolitiikkaan auki, jos lehdellä halutaan edistää *kestävää* metsätaloutta.

Tässä tutkimuksessa jäi auki joitakin kysymyksiä, jotka liittyvät toimituspolitiikan toteutumiseen. Pelkän lehden sisällön perusteella ei voitu selvittää, vastaavatko jutut lukijoiden tiedon tarpeeseen ja onko jutut koettu hyödyllisinä. Tämä vaatisi lukijatutkimuksen tekemistä. Tällainen tutkimus voitaisiin tehdä minkä tahansa julkisen organisaation asiakaslehden lukijoille. Lukijatutkimuksella voitaisiin selvittää myös sitä, onko Metsäneuvoja edistänyt lukijoiden ja metsäalan eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta. Tätäkään ei voitu selvittää vain lehden sisältöä tutkimalla. Kiinnostavaa olisi tietää myös, toimivatko lukijat lehden innoittamana ja toteutuuko tässä toiminnassa organisaation tavoite. Laadullisella analyysillä taas saataisiin syvällisempää tietoa juttujen varsinaisesta sisällöstä. Metsäneuvojasta voitaisiin esimerkiksi selvittää, mitä eri aiheista on kirjoitettu ja onko kirjoitettu toimituspolitiikan mukaisesti. Syvällisempää tietoa saataisiin

myös asiantuntijuudesta, jos selvitetäisiin, millaisissa jutuissa kirjoittaja luottaa omaan asiantuntemukseensa eikä käytä lähteitä ja millaisissa jutuissa hän taas käyttää lähteitä.

Tutkimukseni myötä kävi selväksi, että tutkimuksia toimituspolitiikasta ja asiakaslehdistä ylipäätään saisi olla enemmän saatavilla. Uskon, että tutkimuksia esimerkiksi toimituspolitiikan toteutumisesta kyllä on, mutta nämä tehdään organisaatioiden sisäisinä tutkimuksina. Toimituspolitiikasta ylipäätään olisi tämän tutkimuksen perusteella kiinnostavaa tietää, miten toimituspolitiikka toimii välittävänä tekijänä lehden piirteiden ja sisällön välissä. Julkisten organisaatioiden asiakaslehtien sisällöstä taas voitaisiin tutkia, näkyykö ja miten näkyy organisaation pyrkimys yhteiseen hyvään. Tämä voisi selvittää esimerkiksi vertailemalla yksityisen ja julkisen organisaation asiakaslehtiä.

Vaikka tämä tutkimus koskee vain yhtä lehteä ja kertoo tuloksia vain sen toimituspolitiikan toteutumisesta, piirtää tutkimukseni samalla kuvaa erikoisalalla toimivan julkisen organisaation asiakasledestä. Tällaisen lehden sisällön tekeminen voi olla haastavaa, sillä sisältöön vaikuttavia tekijöitä on monia. Toisaalta lehden tekeminen voi olla helppoa, jos eri piirteet ja niiden vaikutukset toimituspolitiikkana on omaksuttu hyvin. Näin voi käydä, kun lehden tekeminen tukee organisaation muuta tekemistä. Lehden tekemistä ohjaavat tällöin samat asiat kuin muunkin työn tekemistä. Ajoittain on kuitenkin hyvä tarkastaa, onko lehden sisältö ollut sellaista kuin on haluttu. Metsäneuvojan kymmenen-vuotiselta taipaleelta tämä on nyt tarkastettu ja todettu, että pääosin sisältö on ollut sellaista kuin on haluttu.

LÄHTEET

- Asetus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 12.2.1996/93.
- Berelson, Bernard (1952). *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe: The Free Press.
- Breed, Warren (1960). Social Control in the News Room. Teoksessa: *Mass Communication*, 178–194. Second edition. Edited by Wilbur Schramm. Urbana: University of Illinois Press.
- Couture, Barbara & Jone Rymer (1993). Situational Exigence. Composing Processes on the Job by Writer's Role and Task Value. Teoksessa: *Writing in the Workplace. New Research Perspectives*, 4–20. Edited by Rachel Spilka. Carbondale and Edwardsville: Southern Illinois University Press.
- Fairclough, Norman (1997). *Miten media puhuu. (Media Discourse, kääntänyt Virpi Blom & Kaarina Hazard)*. Tampere: Vastapaino.
- Furhoff, Lars (1986). *Makten över journalistiken*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Genette, Gérard (1980). *Narrative Discourse. (Discours du récit, kääntänyt Jane E. Lewin)*. Oxford: Basil Blackwell Ltd.
- Gunnarsson, Britt-Louise (1987). Inledning. Teoksessa: *Facktext*, 9–15. Red Britt-Louise Gunnarsson. Ord och stil språkvårdssamfundets skrifter 18. Malmö: Liber.
- Heikkilä, Heikki & Risto Kunelius (1997). Julkisen journalismin äärellä. Ajatuskokeita pääsyn, keskustelun ja harkinnan käsitteillä. *Tiedotustutkimus* 20: 4, 4–21.
- Hellspång, Lennart & Per Ledin (1997). *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Hemánus, Pertti (1990). *Journalistiikan perusteet. Johdatusta tiedotusoppiin 2*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Högström, Anne (2002). *Yhteiskunnallinen viestintä. Tiedottamisesta tavoitteelliseen viestintään*. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Informoi, neuvo, keskustele ja osallistuu. Valtionhallinnon viestintä 2000-luvulla.* Työryhmän muistio. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2001/5. Helsinki.
- Juholin, Elisa (2001). *Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön*. Helsinki: Inforviestintä Oy.

- Järvi, Outi (2006). ”Informatiivinen graafi premillä”. *Johdatus sanomalehtigrafiikan kielioppiin*. Acta Wasaensia No 168. Kielitiede 31. Soveltava kielitiede. Vaasa: Universitas Wasaensis.
- Järvinen, Inkeri (2007). Metsäkeskus Keski-Suomen viestintäsihteeri. Jyväskylä. Puhe-
linhaastattelu, Nurmo 08.10.2007.
- Kivikuru, Ullamaija & Sinikka Sassi (1994). Aikakauslehdistö. Teoksessa: *Joukkoviestintä Suomessa*, 60–75. Kolmas, uudistettu laitos. Toim. Kaarle Nordenstreng & Osmo A. Wiio. Porvoo: Weilin+Göös.
- Kuutti, Heikki (2006). *Uusi mediasanasto*. Jyväskylä: Atena kustannus Oy.
- Laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 18.12.1995/1474.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2007). Hoidetut metsät kasvavat ja tuottavat. Lainattu 8.12.2007: <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/metsat/talousmetsat.html>
- Metsäkeskus (2007a). Metsäsanasto. Lainattu 8.12.2007: <http://www.metsakeskus.fi/web/fin/metsaneuvoja/metsasanasto/etusivu.htm>
- Metsäkeskus (2007b). Alueelliset metsäohjelmat. Lainattu 4.3.2007: http://www.metsakeskus.fi/web/fin/metsakeskukset/alueelliset_metsaohjelmat/etusivu.htm
- Miettinen, Jorma (1984). *Toimitustyö. Journalistiksi suuntautuvan oppikirja*. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.
- Moring, Inka (1998). Tee se itse -teoria. Grounded theory mediatutkijan työkaluna. Teoksessa: *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*, 229–258. Toim. Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliaverronen. Tampere: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Mykkänen, Päivi (1998). *Yhteisölehti. Tekijän opas*. Helsinki: Inforviesintä Oy.
- Männikkö, Tiina (2005). *Historikern som berättare i vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar*. Acta Wasaensia No 146. Språkvetenskap 28. Vasa: Universitas Wasaensis.
- Möra, Tuomo (1996). Journalistit rutiinien verkossa. Teoksessa: *Sopulisilppuri. Media-kritiikin näkökulmia*, 105–116. Toim. Heikki Luostarinen, Ullamaija Kivikuru & Merja Ukkola. Jyväskylä: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Möra, Tuomo (1999). *EU-journalismin anatomia. Mediasisältöjä muokanneet tekijät ennen kansanäänestystä 1994*. Helsingin yliopisto Viestinnän laitos Sarja 1A/2/1999.

- Nieminen, Hannu (2000). Julkisyhteisön viestintä. Kohti kansalaisnäkökulmaa. Teoksessa: *Kolmet kasvot. Näkökulmia organisaatioviestintään*, 109–130. Toim. Pekka Aula & Salli Hakala. Helsinki: Loki-Kirjat.
- Nieminen, Hannu & Kaarle Nordenstreng (2003). Sananvapaus ja viestintäpolitiikka. Teoksessa: *Suomen mediamaisema*, 248–262. 2. painos. Toim. Kaarle Nordenstreng & Osmo A. Wiio. Vantaa: WSOY.
- Nordenstreng, Kaarle & Michael Griffin (1999). Monitoring Media Performance. Teoksessa: *International Media Monitoring*, 1–2. Edited by Kaarle Nordenstreng & Michael Griffin. Cresskill, New Jersey: Hampton Press Inc.
- Painovapauslaki 4.1.1919/1.
- Pietilä, Veikko (1976). *Sisällön erittely*. Toinen korjattu painos. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.
- PS = *Suomen kielen perussanakirja* 1–3 (1990–1994). Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 55. Helsinki: Valtion painatuskeskus, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus & Painatuskeskus.
- Puranen, Tuula (2000). ”Mä vaan kirjoitan...”. Laadullinen tutkimus Aamulehden uutistoimittajien yleisösuhteesta. Teoksessa: *Kaksi katsetta journalismiin*, 1–78. Toim. Risto Kunelius & Seija Ridell. Julkaisuja Tampereen yliopisto, tiedotusopinlaitos Sarja A 94/2000. Tampere.
- Puuronen, Nina, Merja Koskela, Christer Laurén & Marianne Nordman (1993). Forskningsinformation – ett mångdimensionellt spektrum. Teoksessa: *Erikoiskielet ja käännösteoria. Vakki-symposiumi XIII*, 228–240. Toim. Detlef Wilske. Vaasan yliopiston käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmän julkaisut No 18. Vaasa.
- Raittila, Pentti (toim.) (2001). *Mediat ydinjätettä hautaamassa. Eri intressiryhmien julkisuuteen pääsy, dialogi ja argumentointi ydinjätteen loppusijoitusta koskevassa keskustelussa 1999–2001*. Julkaisuja Tampereen yliopisto, tiedotusopinlaitos Sarja C 34/2001. Tampere.
- Raittila, Pentti (toim.) (2002). *Etnisyys ja rasismi journalismissa*. Suomen Journalistiliitto Mediakriittinen julkaisusarja 6. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.
- Raittila, Pentti (2002). Etniset aiheet, vähemmistöt ja niiden suhteet suomalaisessa journalismissa vuonna 2000. Teoksessa: *Etnisyys ja rasismi journalismissa*, 31–108. Toim. Pentti Raittila. Suomen Journalistiliitto Mediakriittinen julkaisusarja 6. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

- Raittila, Pentti & Susanna Vehmas (2001). Ydinjätekeskustelu sanomalehdissä ja televisiossa 1999–2001. Teoksessa: *Mediat ydinjätettä hautaamassa. Eri intressiryhmien julkisuuteen pääsy, dialogi ja argumentointi ydinjätteen loppusijoitusta koskevassa keskustelussa 1999–2001*, 9–80. Toim. Pentti Raittila. Julkaisuja Tampereen yliopisto, tiedotusopinlaitos Sarja C 34/2001. Tampere.
- Reunanen, Esa (1991). *Merkitysympäristö ja uutisgenren säännöt*. Julkaisuja Tampereen yliopisto, tiedotusopinlaitos Sarja A 76/1991. Tampere.
- Reunanen, Esa (2003). *Budjettijournalismi julkisena keskusteluna. Tekstianalyttisiä näkökulmia suomalaiseen ja ruotsalaiseen budjettikirjoitteluun*. Tampere: Tampereen yliopistopaino.
- Shoemaker, Pamela J. & Stephen D. Reese (1996). *Mediating the message. Theories of Influences on Mass Media Content*. Second edition. New York: Longman Publishers USA.
- Uudet journalistin ohjeet (2005). Lainattu 18.05.2008: <https://www.journalistiliitto.fi/Resource.phx/sivut/sivut-journalistiliitto/pelisaannot/journalistinohteet/uudet.htx>
- Valtionhallinnon viestintäsuositus (2002). Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2002/6. Helsinki.
- Väliaverronen, Esa (1996). *Ympäristöuhkan anatomia. Tiede, mediat ja metsän sairaskertomus*. Jyväskylä: Vastapaino.
- Åberg, Leif (2005). Strategia I. Analyysi: Strateginen näkökulma viestintään ja sen arviointiin. Teoksessa: *VISA – valtionhallinnon viestinnän seuranta- ja arviointijärjestelmä. Valtionhallinnon viestintä 2007 -hanke. Osa II: Tutkimusraportit*, 32–39. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 4/2005. Helsinki.
- Åman, Iina (2003). *Asiakaslehti – sidosryhmälehti*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Viestintätieteiden laitos, Yhteisöviestintä. Lainattu 12.3.2007: http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/yviperust/artikkelit/asiakaslehti_sidosryhmalehti.html

TUTKIMUSAINEISTO

- Järvinen, Inkeri (2002). *Metsäneuvojan toimituspolitiikka*. Metsäkeskus Keski-Suomi.
- Keski-Suomen metsäohjelma 2001–2005* (2001). Julkaisu 4/2001. Jyväskylä: Metsäkeskus Keski-Suomi.
- Keski-Suomen metsäohjelma 2006–2010* (2006). Jyväskylä: Metsäkeskus Keski-Suomi.

Keski-Suomen metsätalouden tavoiteohjelma vuosiksi 1998–2002 (1998). Julkaisu 2/1998. Jyväskylä: Metsäkeskus Keski-Suomi.

Metsäkeskuksen vuosi 1996 (1997). Jyväskylä: Metsäkeskus Keski-Suomi.

Metsäkeskuksen vuosi 1997 (1998). Jyväskylä: Metsäkeskus Keski-Suomi.

Metsäneuvoja 1/1996

Metsäneuvoja 1/1997

Metsäneuvoja 1/1998, 2/1998

Metsäneuvoja 1/1999, 2/1999

Metsäneuvoja 1/2000, 2/2000

Metsäneuvoja 1/2001, 2/2001

Metsäneuvoja 1/2002, 2/2002

Metsäneuvoja 1/2003, 2/2003, 3/2003

Metsäneuvoja 1/2004, 2/2004, 3/2004

Metsäneuvoja 1/2005, 2/2005, 3/2005

Metsäneuvoja 1/2006, 2/2006, 3/2006

Liite 1. Koodausrunko ja -ohjeet

Koodausrunko ja -ohjeet

Luokitusyksikkö

Luokitusyksikkönä on juttu. Juttu on tekstikokonaisuus, jolla on oma otsikko. Kustakin aineistona olevasta Metsäneuvojasta käydään läpi ja analysoidaan juttuja.

Analyysissa on mukana jutun tekstiosuus, johon kuuluu otsikko, ingressi, väliotsikot, leipäteksti sekä tieto kirjoittajasta. Kuvat ja kuvatekstit sekä kaaviot, taulukot, piirrokset ja juttuihin liittyvät tekstilaatikot jätetään analyysin ulkopuolelle.

Kustakin jutusta merkitään tässä koodausrungossa ja -ohjeessa mainitut asiat.

Analysoitavat juttutyypit ovat:

Mielipiteelliset kirjoitukset

- pääkirjoitus
- kolumni
- pakina
- mielipide (sisältäen mielipidekirjoitukset esim. Korvissa soi -palstalla, Mielipide-palstan kirjoitukset ja Kiehiä-palstan kirjoitukset)
- kommentti

Uutiset ja muut asia-artikkelit

- uutinen
- uutismaisella otteella kirjoitettu juttu lehden ilmestymisajankohtaan nähden ajankohtaisesta asiasta (tähän sisältyy myös uutisen tukijutut kuten raportti, reportaasi, piirrejuttu, silminnäkijäjournalismi)
- haastattelu
- asiantuntija-artikkeli
- juttusarjaan kuuluvat jutut
- referaatti
- itsenäiset tietolaatikot (tietolaatikot, jotka eivät liity johonkin nimenomaiseen juttuun)

Analyysin ulkopuolelle jäävät seuraavat juttutyypit:

- selvästi markkinointihenkilöinen uutinen (kun jutussa esitellään metsäkeskuksen omia henkilöitä tai toimistoa tai tiedotetaan uudesta tuotteesta tai palvelusta)
- nimitysuutinen (sekä oman että muiden organisaatioiden)
- toimitukselta-palsta
- viihteellinen aineisto (esimerkiksi runot ja kirjoituskilpailun tekstit)
- ilmoitukset (sisältäen myös tekstimuotoiset ilmoitukset esimerkiksi koulutustarjonnasta sekä henkilöluettelot esimerkiksi kilpailujen voittajista)
- tietolaatikot, jotka liittyvät johonkin juttuun (ovat luonteeltaan luettelonomaisia tekstejä, joissa toistetaan jutussa olevia tietoja)
- premisivun juttuvinkki

Juttukohtaiset muuttujat

Jokaisesta jutusta merkitään muistiin seuraavat asiat:

- 1) Lehden ilmestymisvuosi ja numero (muodossa vuosi/numero)
- 2) Jutun numero (jutut numeroidaan juoksevasti analyysin edetessä muodossa 152)
Juttuun liittyvä kommentti katsotaan itsenäiseksi jutuksi (kommentti on itsenäinen tekstikokonaisuus, jolla on otsikko).
- 3) Jutun otsikko (sekä pää- että alaotsikko, jotka kirjoitetaan)
- 4) Jutun sijainti lehdessä (sivunumero)
- 5) Jutun koko
 1. pikku juttu (alle ¼ sivu)
 2. keskikokoinen juttu (¼–½ sivua)
 3. iso juttu (enemmän kuin ½ sivua)

Kokoon lasketaan kaikki juttuun liittyvät elementit eli tekstin lisäksi mm. kuvat, kuvatekstit, tietolaatikot ja tyhjätilet jutun yhteydessä.

- 6) Onko kyseessä
 1. mielipiteellinen kirjoitus
 2. ei-mielipiteellinen

Aihekohtaiset muuttujat

Jokaisesta analysoitavasta jutusta merkitään muistiin jutussa käsiteltävä aihe. Aihe on se mistä jutussa puhutaan, se mistä halutaan lukijalle kertoa.

Jutusta merkitään muistiin sen ensisijainen aihe sekä mahdollinen toissijainen aihe/aiheet. Esimerkiksi jutussa voi ensisijaisena aiheena olla bioenergian käyttö lämmön lähteenä ja toissijaisena aiheena lämpöyrittäjäyys.

- 7) Ensisijainen aihe

Ensisijaiseksi aiheeksi merkitään se, mihin otsikossa, ingressissä ja jutun alussa esiintyvä asia liittyy ja mitä juttu kokonaisuudessaan käsittelee. Ensisijaisen aiheen tunnistaa myös siitä, että se on se, minkä näkökulmasta toissijaisia aiheita tarkastellaan. Esimerkiksi jutussa voi ensisijaisena aiheena olla metsänuudistaminen ja toissijaisena aiheena Kestävän metsätalouden rahoitustuet (Kemera-tuki). Toisessa jutussa voi ensisijaisena aiheena olla metsäteiden perusrakennus ja toissijaisena aiheena niin ikään Kemera-tuki. Ensisijainen aihe kuitenkin määrää, mitä osaa Kemera-tuesta kyseisissä jutussa käsitellään.

Jutun ensisijainen aihe valitaan aiheluokituksesta, joka on tämän koodausrunгон ja -ohjeen lopussa.

8) Toissijainen aihe

Jutun toissijaiseksi aiheeksi/aiheiksi merkitään se aihe/ne aiheet, jota/joita jutussa käsitellään ensisijaisen aiheen sisällä. Toissijaiset aiheet esiintyvät jutussa muualla kuin otsikossa, ingressissä tai jutun alussa. Toissijaisiksi aiheeksi lasketaan aihe, josta jutussa kirjoitetaan useammassa virkkeessä.

Jutun toissijainen aihe/aiheet valitaan tämän koodausrunгон ja -ohjeen lopussa olevasta aiheluokituksesta. Juttu merkitään toissijaisen aiheen osalta niin moneen aiheluokkaan kuin on tarpeen.

Puhujakohtaiset muuttujat

Jokaisesta analysoitavasta jutusta merkitään muistiin jutussa esiintyvät varsinaiset puhujat. Yhtenä puhujana on jutun kirjoittaja, muina puhujina on tekstissä referoidut ja/tai siteeratut lähteet.

Jutun kirjoittaja

Kirjoittajaksi merkitään se, joka jutun yhteydessä on kirjoittajaksi ilmoitettu. Metsäneuvojan jutuissa tieto kirjoittajasta on erotettu tekstistä omaksi elementikseen. Jos sama kirjoittaja on kirjoittanut kaikki sivun jutut, on kirjoittaja mainittu yleensä vain kerran ja samalla selkeästi ilmaistu, että kirjoittaja on kirjoittanut kaikki sivun jutut.

Kirjoittajasta merkitään muistiin:

9) Nimi (muodossa: sukunimi, etunimi), jos on mainittu.

10) Toimijaluokka, joka valitaan tämän koodausrunгон ja -ohjeen lopussa olevasta toimijaluokituksesta.

Jos kirjoittajaa ei ole jutun yhteydessä tai sivulla mainittu, kohtaan 9) ei merkitä mitään ja kohtaan 10) kirjataan toimijaluokituksesta luokka 87. *Toimijaa ei ole.*

Muut puhujat eli lähteet

Muiksi puhujiksi merkitään se, jota / ne, joita jutussa siteerataan ja/tai referoidaan. Näitä ovat esimerkiksi haastatellut ja lausuntoja antaneet.

Siteerauksen tunnistaa lainausmerkeistä tai replikointiviivasta. Esimerkkejä siteerauksesta:

* – *Kunnostusojitustarve selviää myös helposti käymällä maastossa, Paananen lisää.*

* – *Metsä on nyt tosi siistin näköinen, Myllylä kehaisee.*

Referoinnin tunnistaa siitä, että lähteeltä lainatun osan yhteydessä on viittaus puhujan puhetekoon. Esimerkkejä referoinnista:

* *Juha kertoo, että lukuisat metsänomistajat ovat yllättyneet siitä, miten ...*

* *UPM:n Keski-Suomen aluejohtaja Pekka Ropposen mukaan kauppa on käynyt ...*

Puhujaksi henkilöä ei tee se, jos kirjoittaja kuvaa henkilön ajatuksia. Esimerkiksi

* *Keski-Suomen metsäkeskuksen viranomaispäällikkö Jukka Taipale on erittäin huolestunut tilanteesta.*

Henkilöä ei tämän ilmaisun perusteella voida laskea puhujaksi jutussa, sillä kirjoittaja ei ilmaise henkilön itse puhuneen.

Kukin puhuja kirjataan jutusta vain kerran vaikka referointeja ja siteerauksia olisi jutussa useampia. Myöskään puhujasta käytettyjä eri nimityksiä ei kirjata erikseen.

Henkilöpuhujasta merkitään muistiin:

11) Nimi (muodossa: sukunimi, etunimi), jos on mainittu.

12) Toimijaluokka, joka valitaan tämän koodausrungon ja -ohjeen lopussa olevasta toimijaluokituksesta.

Jos puhuja voidaan katsoa kuuluvaksi useampaan toimijaluokkaan, valitaan toimijaluokka sen mukaan, miksi toimija jutussa ensisijaisesti esitellään. Esimerkiksi jos henkilön mainitaan olevan sekä metsänomistaja että metsäneuvoston jäsen mutta jutussa hänestä puhutaan metsänomistajana, valitaan hänen toimijaluokaksi 78. Metsän- ja/tai maanomistaja.

Jutusta merkitään muistiin kaikki muut puhujat.

Muut kuin henkilöpuhujat

Jutuissa voi lähteinä olla muitakin kuin yksittäisiä henkilöitä. Lähteenä voi olla dokumentti, ihmisryhmä tai organisaatio. Ihmisryhmä ja organisaatio eroavat toisistaan siten, että ihmisryhmällä on todellisuudessa tietyt vastineet eli yksilöidyt henkilöt, organisaatiolla taas ei. Esimerkiksi *valtakunnan metsien inventoijat* on henkilöitävissä tiettyihin ihmisiin kun taas *ministeriötä* ei voida täsmällisesti henkilöidä. Lähteenä voi olla myös dokumentti, jollaiseksi katsotaan esimerkiksi kirjalliset lähteet kuten tutkimukset, met-sänhoitosuositukset ja metsälaki.

Näistä muista kuin henkilöpuhujista merkitään muistiin

13) Mistä puhujasta on kyse

1. dokumentti
2. kollektiivi ihmisryhmä
3. organisaatio

14) Kuvataan mistä dokumentista, kollektiivista ihmisryhmästä tai organisaatiosta on kyse.

Jos jutussa ei ole muita puhujia eli lähteitä kohtiin 11), 13) ja 14) ei merkitä mitään ja kohtaan 12) kirjataan toimijaluokituksesta luokka 87. *Toimijaa ei ole.*

Aiheluokat

Metsänhoito ja -kasvatus

1. uudistaminen (kun puhutaan esimerkiksi maanmuokkauksesta, metsänviljelystä)
2. varhaistaimikonhoito (esimerkiksi heinätorjunta)
3. taimikonhoito (esimerkiksi ne hoitotyöt, jotka koskevat yli heinärajan kasvanutta taimikkoa ja ne taimikonhoitotyöt, joiden tekemiseen/teettämiseen saa Kestävän metsätalouden rahoitustukea)
4. nuoren metsän hoito (esimerkiksi pystykarsinta)
5. harvennushakkuu
6. päätehakkuu
66. korjuu (myös erikoiskorjuu)
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot
9. metsätuhot (esimerkiksi kun puhutaan metsätuhojen aiheuttajista ja tuhojen torjumisesta. Kun puhtaan tuhojen korjaamiseen saatavista tuista merkitään aihe kohtaan 23 tai 41)
10. erikoispuun kasvatus (sis. myös laatupuun kasvatus)
11. työ (esitellään jotain työlajia tai uutta työkonetta/laitetta)
12. metsän kasvatus / hoito / käsittely yleensä (esimerkiksi kun jutussa puhutaan useammasta edellä mainitusta yhtä paljon siten, ettei mikään niistä nouse muita aiheita suurempaan osaan tai kun puhutaan esimerkiksi metsänhoidon kannattavuudesta)
59. turvemaiden hoito

Metsänparannus

13. lannoitus
14. kunnostusojitus
15. metsätien rakennus ja perusparannus (sis. tiekunnan perustamisen ja tieyksiöinnin, tietoimituksen ja tieoikeuden)
64. tienpito
57. kulotus

Metsäluonnonhoito ja ympäristö (monimuotoisuus)

16. luonnonhoito yleensä (sis. ympäristön-/luonnon-/metsiensuojelu yleensä)
17. tietyn lajin suojelu
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely
19. säästöpuut
20. vesiensuojelu
21. maisemanhoito

Metsäomaisuuden hoito

22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu
7. sertifiointi / laatutarkastukset (viranomaistarkastukset)
23. rahoitustuet (metsäomaisuuden hoitoon saatavat tuet ja korvaukset, esimerkiksi Kestävän metsätalouden rahoitustuki eli Kemera; kun puhutaan yleensä, mihin ja milloin niitä saa ja miten niitä voi hakea)

- 24. puukauppa (esimerkiksi puukauppa tapahtumana, puukauppatilanne lehden julkaisuajankohtana, puun hinnoittelu)
- 25. verotus
- 26. lainsäädäntö
- 54. metsälain seuraamukset
- 55. metsänomistajien velvollisuudet
- 69. metsätilan rajat

Metsänomistaminen

- 27. metsänomistaminen (yleensä, metsänomistamisen muodot, tilakauppa)
- 28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos
- 68. metsänomistajakunta

Metsän muu käyttö

- 29. metsästys / erätalous / riistanhoito (jälkimmäiseen sisältyen riistakannat)
- 30. monikäyttö (esimerkiksi ulkoilu, marjastus, sienestys, muu virkistyskäyttö)
- 31. luontomatkailu (eroaa edeltävästä luokasta siten, että edellisessä luokassa on kyse ihmisen omatoimisesta metsien virkistyskäytöstä kun tässä luokassa on kyse virkistytymisestä jonkun toisen järjestämissä puitteissa)
- 62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)

Bioenergia

- 32. bioenergian käyttö (sis. esimerkiksi raaka-aineet ja raaka-aineen hankinta)
- 33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys
- 61. metsäenergian korjuu

Metsäteollisuus

- 34. massateollisuus
- 35. paperiteollisuus
- 36. puun mekaaninen jatkojalostus
- 37. puunhankinta

Koulutus

- 38. metsänomistajien koulutus
- 39. metsäalankoulutus
- 56. metsätaitokilpailut
- 60. metsänomistajien neuvonta

Yhteiskunnallinen/valtakunnallinen/maakunnallinen edistäminen

- 40. projektit/hankkeet (esimerkiksi projektien, hankkeiden, ohjelmien, kampanjoiden tai muiden määräaikaisten edistämistoimien esittely)
- 41. tuet (muu kuin metsäomaisuuden hoitoon saatava tuki, esimerkiksi investointituki)

Politiikka

- 42. aluepolitiikka
- 43. metsäpolitiikka (kun puhutaan esimerkiksi metsäohjelmasta tai siitä millainen

merkitys metsällä on kansantaloudellisesti tai siitä, miten metsäalaa tulisi kehittää)

Metsälliset toimijat

44. metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely (myös toiminnan esittely)
yritysesittelyt
45. yrittäjäyys (huom! bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys erikseen)
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet (ei metsäkeskuksen omat palvelut eikä tuotteet)
70. sertifioinnin merkitys metsäteollisuudelle

Muut aiheet

48. metsävarat
49. yleinen metsällinen tietous (esimerkiksi puulajiesittely)
50. metsäntutkimus (kun esimerkiksi esitellään tutkimustyötä; tutkimustuloksista kertovat jutut taas luokitellaan sen mukaan mitä tutkittiin ja mistä tulokset kertovat)
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä
58. puiden siemensato
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa
67. tapahtumat
52. jokin muu aihe (kirjoitetaan lyhyt kuvaus)

Luokat 54–70 on lisätty koodauksen jälkeen luokkaan 52 kertyneiden aihekuvausten perusteella. Uusien luokkien lisäyksen jälkeen luokkaan 52 merkittyjä juttuja on siirretty niiden aiheita vastaaviin uusiin luokkiin.

Toimijaluokat

Metsäkeskukseen liittyvä toimija

1. Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö
2. Keski-Suomen metsäkeskuksen johtokunnan edustaja
3. Keski-Suomen metsäneuvoston edustaja
4. Muun metsäkeskuksen toimihenkilö, johtokunnan edustaja tai metsäneuvoston edustaja

Muu valtion hallinnon alaisuuteen kuuluva toimija tai viranomainen (merkitään myös henkilön titteli)

5. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion edustaja
6. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen (TE-keskuksen) edustaja
7. Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja
8. Keski-Suomen maanmittaustoimiston edustaja
9. Metsähallituksen edustaja
10. Maa- ja metsätalousministeri tai ministeriön edustaja

11. Verohallinnon edustaja
12. Muu vastaava/muu viranomainen (kirjataan myös nimi/taho)

Muu alueellisen edistämiskeskuksen toimija, alueellinen viranomainen, hallinnon edustaja tai lakiin perustuvan organisaation toimija (merkitään myös henkilön titteli)

13. Keski-Suomen liiton edustaja
14. Keski-Suomen Maaseutukeskuksen/Proagrian edustaja
15. Jonkin alueen kehittämisyrityksen edustaja (kirjataan myös kehittämisyrityksen nimi)
16. Keski-Suomen alueen kunnan tai kaupungin edustaja
17. Keski-Suomen Riistanhoitopiirin edustaja

Metsänomistajia edustavat ryhmittymät

Metsänhoitoyhdistyksiin (mhy) liittyvä toimija

18. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen edustaja
19. Pihtiputaan mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)
20. Ääneseudun mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)
21. Viitasaaressen mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)
22. Kivijärven seudun mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)
23. Päijänteen mhy:n edustaja
24. Hankasalmi-Laukaan mhy:n edustaja (nyk. Päijänteen mhy)
25. Mhy Metso:n edustaja
26. Keuruun-Multian mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)
27. Saarijärven mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)
28. Petäjäveden mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)
29. Sumiaisten mhy:n edustaja
30. Karstulan mhy:n edustaja
31. Kyyjärven mhy:n edustaja
32. Kuhmoisten mhy:n edustaja
33. Suonteen mhy:n edustaja (Joutsa)
34. Mhy Pohjois-Pirkan edustaja
88. Muu Keski-Suomen alueen mhy:n edustaja (*luokka lisätty koodauksen jälkeen)
35. Muun kuin Keski-Suomen alueella toimivan mhy:n edustaja (kirjataan myös mhy:n nimi)

Muuhun metsänomistajia edustavaan ryhmittymään ja metsänomistajien ryhmittymään liittyvä toimija

36. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustaja (MTK) (sis. myös metsävaltuuskunta)
37. Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja (ent. Keski-Suomen metsänhoitoyhdistysten liitto, nyk. Järvi-Suomen metsänomistajien liitto)
38. Jyvässeudun metsänomistajat ry:n edustaja
39. Suomen metsätilanomistajien liitto ry
40. Muu (kirjataan myös nimi)

Yritykset (kirjataan myös yrityksen nimi, jos se ei ole mainittu toimijaluokituksessa, sekä henkilön titteli)

Puunhankintaan liittyvä toimija

41. Metsäliiton/Metsämantujen edustaja
42. UPM:n edustaja (UPM Metsä, UPM Kymmene)
43. Stora Enson edustaja
44. Vapon edustaja (Vapo Timber Oy)
45. Keitele Forestin edustaja
46. Metsäkolmion edustaja
47. Muu (esimerkiksi saha) (kirjataan myös nimi)

Yrittäjä (kirjataan myös nimi)

48. Metsäpalveluyrittäjä
49. Metsuri
50. Metsäkoneurakoitsija
51. Puutavara-autoilija
52. Koneyrittäjä (esim. kaivinkoneyrittäjä)
53. Tiepalveluyrittäjä
54. Lämpöyrittäjä
55. Erikoispuun kasvattaja
56. Luontoalan yrittäjä (luonnon antimiin ja elämyksiin liittyvää yrittäjyyttä, esimerkiksi luonto- ja eräoppaat, luonnontuotteiden valmistaja)
57. Muu (kirjataan myös nimi ja toimiala)

Muu yritykseen liittyvä toimija

58. Jatkojalostuksessa toimivan yrityksen edustaja (kirjataan myös nimi) (esimerkiksi Tammijärven Perinneovet Oy, MacPine Oy, Kannonpuu Oy, Hirspek Oy, Siparila Oy, Suolahden höyläämö, Finnforest, Honkarakenne Oy)
59. Metsänhoitamiseen tarvittavien tuotteiden valmistajan edustaja (kirjataan myös nimi) (esimerkiksi: Taimitarha Forelia, Kemira GrowHow)
60. Metsäkonevalmistajan edustaja (kirjataan myös nimi) (esimerkiksi Ponsse, Valtra)
61. Muu yrityksen edustaja (kirjataan myös nimi) (esimerkiksi DNV Det Norske Veritas Certification Oy, Jyväskylän teknologiakeskus Oy)

Ammatti- ja etujärjestöön, muuhun ammatilliseen ryhmittymään tai alan edistämiseen liittyvä toimija

62. Koneyrittäjien liiton edustaja
63. Puu- ja erityisalojen liiton edustaja
64. Puumiesten liiton edustaja
65. Muu edustaja (kirjataan myös nimi)

Metsäalan oppilaitokseen liittyvä toimija

66. Saarijärven metsäoppilaitoksen edustaja (nyk. osa Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskusta ks. toimijaluokka 67.)
67. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen edustaja
68. Jämsänkosken metsäoppilaitoksen edustaja (Jämsän seudun koulutuslaitos)

- 69. Jyväskylän ammattikorkeakoulun (luonnonvarainstituutin) edustaja
- 70. Joensuun yliopiston edustaja
- 71. Muu edustaja (kirjataan myös nimi)

Kansalaisjärjestöön, muuhun vapaaehtoisuuteen perustuvaan ryhmittymään liittyvä toimija

- 72. Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin edustaja
- 73. Keski-Suomen 4H-piirin edustaja
- 74. Muu edustaja (kirjataan myös nimi)

Tutkimuslaitokseen liittyvä toimija

- 75. Metsäntutkimuslaitoksen eli Metlan edustaja
- 76. VTT:n edustaja
- 77. Muu edustaja (kirjataan myös nimi)

Yksityinen henkilö

- 78. Metsän- ja/tai maanomistaja
- 79. Tieosakas
- 80. Metsästäjä
- 81. Metsäalan opiskelija
- 82. Koululainen
- 83. Kansanedustaja
- 84. Muu yksityinen henkilö (kirjataan myös nimitys)

Jokin muu kuin toimijaluokituksessa mainittu

- 85. Jokin muu toimija kuin edellä mainitut (kirjataan myös nimi ja kirjoitetaan lyhyt kuvaus)
- 86. Toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää
- 87. Toimijaa ei ole

Liite 2. Aiheluokkien esiintyminen ensisijaisena aiheena Metsäneuvojan jutuissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Aiheluokka	kpl	% :ssa jutuista
7. sertifiointi / laatutarkastukset	35	5,46 %
44. metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	32	4,99 %
24. puukauppa	29	4,52 %
9. metsätuhot	22	3,43 %
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	22	3,43 %
32. bioenergian käyttö	21	3,28 %
16. luonnonhoito yleensä	20	3,12 %
1. uudistaminen	18	2,81 %
23. rahoitustuet	18	2,81 %
43. metsäpolitiikka	18	2,81 %
12. metsän kasvatusta/hoito/käsittely yleensä	15	2,34 %
36. puun mekaaninen jatkojalostus	15	2,34 %
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	14	2,18 %
39. metsäalan koulutus	14	2,18 %
29. metsästäys / erätalous / riistanhoito	13	2,03 %
10. erikoispuun kasvatusta	11	1,72 %
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	11	1,72 %
55. metsänomistajien velvollisuudet	11	1,72 %
45. yrittäjäyys	11	1,72 %
25. verotus	10	1,56 %
40. projektit/hankkeet	10	1,56 %
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	10	1,56 %
11. työ	9	1,40 %
14. kunnostusohjelma	9	1,40 %
26. lainsäädäntö	9	1,40 %
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	9	1,40 %
49. yleinen metsällinen tietous	9	1,40 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	8	1,25 %
5. harvennushakkuu	7	1,09 %
13. lannoitus	7	1,09 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	7	1,09 %
38. metsänomistajien koulutus	7	1,09 %
56. metsätaitokilpailut	7	1,09 %
4. nuoren metsän hoito	6	0,94 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	6	0,94 %
58. puiden siemensato	6	0,94 %
67. tapahtumat	5	0,78 %
3. taimikonhoito	4	0,62 %
59. turvemaiden hoito	4	0,62 %
64. tienpito	4	0,62 %
20. vesiensuojelu	4	0,62 %
54. metsälain seuraamukset	4	0,62 %

Aiheluokka	kpl	% :ssa jutuista
69. metsätilan rajat	4	0,62 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	4	0,62 %
66. korjuu	3	0,47 %
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	3	0,47 %
57. kulutus	3	0,47 %
19. säästöpuut	3	0,47 %
27. metsänomistaminen	3	0,47 %
61. metsäenergian korjuu	3	0,47 %
37. puunhankinta	3	0,47 %
60. metsänomistajien neuvonta	3	0,47 %
41. tuet	3	0,47 %
70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	3	0,47 %
48. metsävarat	3	0,47 %
2. varhaistaimikonhoito	2	0,31 %
17. tietyn lajin suojelu	2	0,31 %
21. maisemanhoito	2	0,31 %
34. massateollisuus	2	0,31 %
50. metsäntutkimus	2	0,31 %
6. päätehakkuu	1	0,16 %
28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	1	0,16 %
68. metsänomistajakunta	1	0,16 %
30. monikäyttö	1	0,16 %
42. aluepolitiikka	1	0,16 %
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	1	0,16 %
31. luontomatkailu	0	0 %
35. paperiteollisuus	0	0 %
52. jokin muu aihe	73	11,39 %
YHTEENSÄ	641	100 %

Liite 3. Aiheluokkien esiintyminen toissijaisena aiheena Metsäneuvojan jutuissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Aiheluokat	kpl	% toissijaisista aiheista	% :ssa jutuista
12. metsän kasvat/hoito/käsittely yleensä	57	5,51 %	8,89 %
23. rahoitustuet	52	5,03 %	8,11 %
44. metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	52	5,03 %	8,11 %
1. uudistaminen	38	3,68 %	5,93 %
16. luonnonhoito yleensä	38	3,68 %	5,93 %
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	38	3,68 %	5,93 %
32. bioenergian käyttö	34	3,29 %	5,30 %
5. harvennushakkuu	30	2,90 %	4,68 %
40. projektit/hankkeet	29	2,80 %	4,52 %
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	28	2,71 %	4,37 %
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	26	2,51 %	4,06 %
36. puun mekaaninen jatkojalostus	25	2,42 %	3,90 %
4. nuoren metsän hoito	24	2,32 %	3,74 %
26. lainsäädäntö	24	2,32 %	3,74 %
14. kunnostusojitus	23	2,22 %	3,59 %
37. puunhankinta	21	2,03 %	3,28 %
43. metsäpolitiikka	21	2,03 %	3,28 %
3. taimikonhoito	20	1,93 %	3,12 %
7. sertifiointi / laatutarkastukset	20	1,93 %	3,12 %
20. vesiensuojelu	20	1,93 %	3,12 %
24. puukauppa	20	1,93 %	3,12 %
6. päätehakkuu	15	1,45 %	2,34 %
9. metsätuhot	15	1,45 %	2,34 %
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	15	1,45 %	2,34 %
34. massateollisuus	15	1,45 %	2,34 %
48. metsävarat	14	1,35 %	2,18 %
13. lannoitus	13	1,26 %	2,03 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	13	1,26 %	2,03 %
19. säästöpuut	13	1,26 %	2,03 %
25. verotus	13	1,26 %	2,03 %
27. metsänomistaminen	12	1,16 %	1,87 %
30. monikäyttö	11	1,06 %	1,72 %
60. metsänomistajien neuvonta	11	1,06 %	1,72 %
38. metsänomistajien koulutus	10	0,97 %	1,56 %
45. yrittäjyys	10	0,97 %	1,56 %
17. tietyn lajin suojelu	9	0,87 %	1,40 %
35. paperiteollisuus	9	0,87 %	1,40 %
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	8	0,77 %	1,25 %
39. metsäalan koulutus	8	0,77 %	1,25 %
2. varhaistaimikonhoito	7	0,68 %	1,09 %
11. työ	7	0,68 %	1,09 %
55. metsänomistajien velvollisuudet	7	0,68 %	1,09 %

Aiheluokat	kpl	% toissijaisista aiheista	%:ssa jutuista
61. metsäenergian korjuu	7	0,68 %	1,09 %
66. korjuu	6	0,58 %	0,94 %
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	6	0,58 %	0,94 %
10. erikoispuun kasvatusta	5	0,48 %	0,78 %
59. turvemaiden hoito	5	0,48 %	0,78 %
54. metsälain seuraamukset	5	0,48 %	0,78 %
29. metsästäys / erätalous / riistanhoito	5	0,48 %	0,78 %
41. tuet	5	0,48 %	0,78 %
49. yleinen metsällinen tietous	5	0,48 %	0,78 %
57. kulutus	4	0,39 %	0,62 %
50. metsäntutkimus	4	0,39 %	0,62 %
64. tienpito	3	0,29 %	0,47 %
21. maisemanhoito	3	0,29 %	0,47 %
28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	3	0,29 %	0,47 %
68. metsänomistajakunta	3	0,29 %	0,47 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjyys	3	0,29 %	0,47 %
42. aluepolitiikka	3	0,29 %	0,47 %
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	3	0,29 %	0,47 %
69. metsätilan rajat	2	0,19 %	0,31 %
56. metsätaitokilpailut	2	0,19 %	0,31 %
70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	2	0,19 %	0,31 %
67. tapahtumat	2	0,19 %	0,31 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	1	0,10 %	0,16 %
31. luontomatkailu	1	0,10 %	0,16 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	0	0 %	0,00 %
58. puiden siemensato	0	0 %	0,00 %
52. jokin muu aihe	71	6,87 %	11,08 %
YHTEENSÄ	1 034	100 %	161,31 %

Liite 4. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 1996–1997 Metsäneuvojissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Ensisijaiset aiheet		Toissijaiset aiheet	
Aiheluokka	Kpl	Aiheluokka	Kpl
16. luonnonhoito yleensä	5	26. lainsäädäntö	11
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	4	12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	6
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	3	54. metsälain seuraamukset	5
24. puukauppa	3	47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	5
26. lainsäädäntö	3	1. uudistaminen	4
55. metsänomistajien velvollisuudet	3	16. luonnonhoito yleensä	4
15. metsätien rakennus ja perusparannus	2	44. metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	4
23. rahoitustuet	2	52. jokin muu aihe	4
54. metsälain seuraamukset	2	5. harvennushakkuu	3
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	2	15. metsätien rakennus ja perusparannus	3
38. metsänomistajien koulutus	2	18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	3
44. metsäalan organisaation/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	2	22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	3
1. uudistaminen	1	32. bioenergian käyttö	3
5. harvennushakkuu	1	11. työ	2
6. päätehakkuu	1	13. lannoitus	2
66. korjuu	1	23. rahoitustuet	2
7. sertifiointi / laatutarkastukset	1	37. puunhankinta	2
10. erikoispuun kasvatus	1	43. metsäpolitiikka	2
14. kunnostusojitus	1	3. taimikonhoito	1
64. tienpito	1	4. nuoren metsän hoito	1
21. maisemanhoito	1	6. päätehakkuu	1
61. metsäenergian korjuu	1	8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	1
34. massateollisuus	1	14. kunnostusojitus	1
37. puunhankinta	1	17. tietyn lajin suojelu	1
40. projektit/hankkeet	1	19. säästöpuut	1
45. yrittäjäyys	1	20. vesiensuojelu	1
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	1	21. maisemanhoito	1
YHTEENSÄ	48	24. puukauppa	1
		34. massateollisuus	1
		35. paperiteollisuus	1
		38. metsänomistajien koulutus	1
		56. metsätaitokilpailut	1
		41. tuet	1
		48. metsävarat	1
		50. metsäntutkimus	1
		YHTEENSÄ	85

Liite 5. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 1998–2000 Metsäneuvojissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Ensisijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista	Toissijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	13	7,65 %	46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	19	11,18 %
52. jokin muu aihe	11	6,47 %	16. luonnonhoito yleensä	18	10,59 %
7. sertifiointi / laatutarkastukset	11	6,47 %	4. nuoren metsän hoito	17	10,00 %
24. puukauppa	9	5,29 %	23. rahoitustuet	16	9,41 %
10. erikoispuun kasvatus	8	4,71 %	52. jokin muu aihe	16	9,41 %
44. metsäalan organisaation/vai- kuttajatahon/yrityksen/muun met- sällisen ryhmittymän esittely	8	4,71 %	12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	15	8,82 %
39. metsäalan koulutus	6	3,53 %	44. metsäalan organisaation/vai- kuttajatahon/yrityksen/muun met- sällisen ryhmittymän esittely	14	8,24 %
4. nuoren metsän hoito	5	2,94 %	5. harvennushakkuu	13	7,65 %
55. metsänomistajien velvollisuudet	5	2,94 %	40. projektit/hankkeet	13	7,65 %
1. uudistaminen	4	2,35 %	36. puun mekaaninen jatkojalostus	12	7,06 %
5. harvennushakkuu	4	2,35 %	1. uudistaminen	10	5,88 %
9. metsätuhot	4	2,35 %	32. bioenergian käyttö	10	5,88 %
12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	4	2,35 %	47. metsäalan toimijoiden ja met- säteollisuuden palvelut/tuotteet	10	5,88 %
14. kunnostusojitus	4	2,35 %	3. taimikonhoito	9	5,29 %
16. luonnonhoito yleensä	4	2,35 %	14. kunnostusojitus	8	4,71 %
23. rahoitustuet	4	2,35 %	37. puunhankinta	8	4,71 %
32. bioenergian käyttö	4	2,35 %	7. sertifiointi / laatutarkastukset	7	4,12 %
43. metsäpolitiikka	4	2,35 %	18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	7	4,12 %
49. yleinen metsällinen tietous	4	2,35 %	27. metsänomistaminen	7	4,12 %
3. taimikonhoito	3	1,76 %	34. massateollisuus	7	4,12 %
11. työ	3	1,76 %	60. metsänomistajien neuvonta	7	4,12 %
59. turvemaiden hoito	3	1,76 %	43. metsäpolitiikka	7	4,12 %
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	3	1,76 %	9. metsätuhot	6	3,53 %
36. puun mekaaninen jatkojalostus	3	1,76 %	24. puukauppa	6	3,53 %
40. projektit/hankkeet	3	1,76 %	26. lainsäädäntö	6	3,53 %
13. lannoitus	2	1,18 %	45. yrittäjäyys	6	3,53 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	2	1,18 %	13. lannoitus	5	2,94 %
57. kulutus	2	1,18 %	22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	5	2,94 %
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	2	1,18 %	6. päätehakkuu	4	2,35 %
27. metsänomistaminen	2	1,18 %	11. työ	4	2,35 %
29. metsästy / erätalous / riistan- hoito	2	1,18 %	19. säästöpuut	4	2,35 %
41. tuet	2	1,18 %	20. vesiensuojelu	4	2,35 %
45. yrittäjäyys	2	1,18 %	25. verotus	4	2,35 %
47. metsäalan toimijoiden ja met- säteollisuuden palvelut/tuotteet	2	1,18 %	48. metsävarat	4	2,35 %
48. metsävarat	2	1,18 %	30. monikäyttö	3	1,76 %
58. puiden siemensato	2	1,18 %	35. paperiteollisuus	3	1,76 %
			51. ihmisen suhde metsään ja miet- teitä metsästä	3	1,76 %

Ensisijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista	Toissijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista
67. tapahtumat	2	1,18 %	10. erikoispuun kasvatus	2	1,18 %
66. korjuu	1	0,59 %	21. maisemanhoito	2	1,18 %
20. vesiensuojelu	1	0,59 %	38. metsänomistajien koulutus	2	1,18 %
21. maisemanhoito	1	0,59 %	39. metsäalan koulutus	2	1,18 %
25. verotus	1	0,59 %	41. tuet	2	1,18 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	1	0,59 %	70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	2	1,18 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	1	0,59 %	65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	2	1,18 %
61. metsäenergian korjuu	1	0,59 %	2. varhaistaimikonhoito	1	0,59 %
37. puunhankinta	1	0,59 %	66. korjuu	1	0,59 %
56. metsätaitokilpailut	1	0,59 %	8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	1	0,59 %
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	1	0,59 %	59. turvemaiden hoito	1	0,59 %
70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	1	0,59 %	15. metsätien rakennus ja perusparannus	1	0,59 %
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	1	0,59 %	17. tietyn lajin suojelu	1	0,59 %
2. varhaistaimikonhoito	0	0,00 %	28. sukupolvenvaihi- dos/omistajanvaihdos	1	0,59 %
6. päätehakkuu	0	0,00 %	68. metsänomistajakunta	1	0,59 %
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	0	0,00 %	29. metsästys / erätalous / riistan- hoito	1	0,59 %
64. tienpito	0	0,00 %	61. metsäenergian korjuu	1	0,59 %
17. tietyn lajin suojelu	0	0,00 %	42. aluepolitiikka	1	0,59 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	0	0,00 %	49. yleinen metsällinen tietous	1	0,59 %
19. säästöpuut	0	0,00 %	67. tapahtumat	1	0,59 %
26. lainsäädäntö	0	0,00 %	64. tienpito	0	0,00 %
54. metsälain seuraamukset	0	0,00 %	57. kulutus	0	0,00 %
69. metsätilan rajat	0	0,00 %	63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	0	0,00 %
28. sukupolvenvaihi- dos/omistajanvaihdos	0	0,00 %	54. metsälain seuraamukset	0	0,00 %
68. metsänomistajakunta	0	0,00 %	55. metsänomistajien velvollisuudet	0	0,00 %
30. monikäyttö	0	0,00 %	69. metsätilan rajat	0	0,00 %
31. luontomatkailu	0	0,00 %	31. luontomatkailu	0	0,00 %
34. massateollisuus	0	0,00 %	62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	0	0,00 %
35. paperiteollisuus	0	0,00 %	33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	0	0,00 %
38. metsänomistajien koulutus	0	0,00 %	56. metsätaitokilpailut	0	0,00 %
60. metsänomistajien neuvonta	0	0,00 %	50. metsäntutkimus	0	0,00 %
42. aluepolitiikka	0	0,00 %	58. puiden siemensato	0	0,00 %
50. metsäntutkimus	0	0,00 %	YHTEENSÄ	344	202,35 %
YHTEENSÄ	170	100,00 %			

Liite 6. Aiheluokkien esiintyminen vuosien 2001–2005 Metsäneuvojissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Ensisijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista	Toissijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista
52. jokin muu aihe	50	14,16 %	52. jokin muu aihe	41	11,61 %
7. sertifiointi / laatutarkastukset	22	6,23 %	12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	30	8,50 %
44. metsäalan organisaati-on/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	21	5,95 %	23. rahoitustuet	28	7,93 %
9. metsätuhot	15	4,25 %	44. metsäalan organisaati-on/vaikuttajatahon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	25	7,08 %
32. bioenergian käyttö	15	4,25 %	1. uudistaminen	18	5,10 %
24. puukauppa	14	3,97 %	47. metsäalan toimijoiden ja met-säteollisuuden palvelut/tuotteet	17	4,82 %
23. rahoitustuet	12	3,40 %	18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	16	4,53 %
43. metsäpolitiikka	11	3,12 %	32. bioenergian käyttö	16	4,53 %
1. uudistaminen	9	2,55 %	20. vesiensuojelu	15	4,25 %
29. metsästy / erätalous / riistan-hoito	9	2,55 %	14. kunnostusojitus	14	3,97 %
51. ihmisen suhde metsään ja miet-teitä metsästä	9	2,55 %	16. luonnonhoito yleensä	14	3,97 %
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	8	2,27 %	40. projektit/hankkeet	14	3,97 %
36. puun mekaaninen jatkojalostus	8	2,27 %	7. sertifiointi / laatutarkastukset	13	3,68 %
45. yrittäjyys	8	2,27 %	5. harvennushakkuu	12	3,40 %
39. metsäalan koulutus	7	1,98 %	3. taimikonhoito	10	2,83 %
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	7	1,98 %	6. päätehakkuu	10	2,83 %
11. työ	6	1,70 %	24. puukauppa	10	2,83 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	6	1,70 %	9. metsätuhot	9	2,55 %
25. verotus	6	1,70 %	25. verotus	9	2,55 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	6	1,70 %	43. metsäpolitiikka	8	2,27 %
40. projektit/hankkeet	6	1,70 %	46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	8	2,27 %
47. metsäalan toimijoiden ja met-säteollisuuden palvelut/tuotteet	6	1,70 %	15. metsätien rakennus ja perusparannus	7	1,98 %
16. luonnonhoito yleensä	5	1,42 %	19. säästöpuut	7	1,98 %
26. lainsäädäntö	5	1,42 %	22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	7	1,98 %
56. metsätaitokilpailut	5	1,42 %	36. puun mekaaninen jatkojalostus	7	1,98 %
12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	4	1,13 %	37. puunhankinta	7	1,98 %
13. lannoitus	4	1,13 %	48. metsävarat	7	1,98 %
14. kunnostusojitus	4	1,13 %	4. nuoren metsän hoito	6	1,70 %
15. metsätien rakennus ja perusparannus	4	1,13 %	26. lainsäädäntö	6	1,70 %
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	4	1,13 %	55. metsänomistajien velvollisuudet	6	1,70 %
49. yleinen metsällinen tietous	4	1,13 %	30. monikäyttö	6	1,70 %
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	3	0,85 %	66. korjuu	5	1,42 %
20. vesiensuojelu	3	0,85 %	13. lannoitus	5	1,42 %
			2. varhaisaimikonhoito	4	1,13 %
			8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	4	1,13 %

Ensisijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista
55. metsänomistajien velvollisuudet	3	0,85 %
38. metsänomistajien koulutus	3	0,85 %
58. puiden siemensato	3	0,85 %
67. tapahtumat	3	0,85 %
2. varhaistaimikonhoito	2	0,57 %
5. harvennushakkuu	2	0,57 %
64. tienpito	2	0,57 %
17. tietyn lajin suojelu	2	0,57 %
19. säästöpuut	2	0,57 %
54. metsälain seuraamukset	2	0,57 %
69. metsätilan rajat	2	0,57 %
60. metsänomistajien neuvonta	2	0,57 %
70. sertifioinnin merkitys metsätaloudelle	2	0,57 %
50. metsäntutkimus	2	0,57 %
3. taimikonhoito	1	0,28 %
4. nuoren metsän hoito	1	0,28 %
66. korjuu	1	0,28 %
59. turvemaiden hoito	1	0,28 %
57. kulotus	1	0,28 %
27. metsänomistaminen	1	0,28 %
28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	1	0,28 %
68. metsänomistajakunta	1	0,28 %
30. monikäyttö	1	0,28 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	1	0,28 %
61. metsäenergian korjuu	1	0,28 %
37. puunhankinta	1	0,28 %
41. tuet	1	0,28 %
42. aluepolitiikka	1	0,28 %
48. metsävarat	1	0,28 %
6. päätehakkuu	0	0,00 %
10. erikoispuun kasvatus	0	0,00 %
21. maisemanhoito	0	0,00 %
31. luontomatkailu	0	0,00 %
34. massateollisuus	0	0,00 %
35. paperiteollisuus	0	0,00 %
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	0	0,00 %
YHTEENSÄ	353	100,00 %

Toissijainen aihe	Kpl	%:ssa jutuista
59. turvemaiden hoito	4	1,13 %
17. tietyn lajin suojelu	4	1,13 %
61. metsäenergian korjuu	4	1,13 %
34. massateollisuus	4	1,13 %
45. yrittäjäyys	4	1,13 %
10. erikoispuun kasvatus	3	0,85 %
64. tienpito	3	0,85 %
27. metsänomistaminen	3	0,85 %
35. paperiteollisuus	3	0,85 %
38. metsänomistajien koulutus	3	0,85 %
39. metsäalan koulutus	3	0,85 %
60. metsänomistajien neuvonta	3	0,85 %
51. ihmisen suhde metsään ja miet- teitä metsästä	3	0,85 %
57. kulotus	2	0,57 %
29. metsästy / erätalous / riistan- hoito	2	0,57 %
33. bioenergiaan liittyvä yrittäjäyys	2	0,57 %
41. tuet	2	0,57 %
49. yleinen metsällinen tietous	2	0,57 %
50. metsäntutkimus	2	0,57 %
11. työ	1	0,28 %
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	1	0,28 %
69. metsätilan rajat	1	0,28 %
28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	1	0,28 %
31. luontomatkailu	1	0,28 %
56. metsätaitokilpailut	1	0,28 %
42. aluepolitiikka	1	0,28 %
67. tapahtumat	1	0,28 %
21. maisemanhoito	0	0,00 %
54. metsälain seuraamukset	0	0,00 %
68. metsänomistajakunta	0	0,00 %
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	0	0,00 %
70. sertifioinnin merkitys metsäta- loudelle	0	0,00 %
58. puiden siemensato	0	0,00 %
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	0	0,00 %
YHTEENSÄ	485	137,39 %

Liite 7. Aiheluokkien esiintyminen vuoden 2006 Metsäneuvojissa

Kpl = juttujen määrä, joissa aiheluokka esiintyy

Ensisijainen aihe	kpl	Toissijainen aihe	kpl
52. jokin muu aihe	12	52. jokin muu aihe	10
12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	7	44. metsäalan organisaation/ vaikuttajata- hon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	9
16. luonnonhoito yleensä	6	1. uudistaminen	6
1. uudistaminen	4	12. metsän kasvatus/hoito/käsittely yleensä	6
36. puun mekaaninen jatkojalostus	4	23. rahoitustuet	6
9. metsätuhot	3	36. puun mekaaninen jatkojalostus	6
24. puukauppa	3	47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuu- den palvelut/tuotteet	6
25. verotus	3	32. bioenergian käyttö	5
43. metsäpolitiikka	3	37. puunhankinta	4
10. erikoispuun kasvatus	2	38. metsänomistajien koulutus	4
69. metsätilan rajat	2	43. metsäpolitiikka	4
29. metsästys / erätalous / riistanhoito	2	17. tietyn lajin suojelu	3
32. bioenergian käyttö	2	24. puukauppa	3
38. metsänomistajien koulutus	2	34. massateollisuus	3
65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	2	39. metsäalan koulutus	3
13. lannoitus	1	2. varhaistaimikonhoito	2
64. tienpito	1	5. harvennushakkuu	2
19. säästöpuut	1	8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	2
22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	1	15. metsätien rakennus ja perusparannus	2
26. lainsäädäntö	1	57. kulotus	2
7. sertifiointi / laatutarkastukset	1	16. luonnonhoito yleensä	2
34. massateollisuus	1	27. metsänomistaminen	2
39. metsäalan koulutus	1	68. metsänomistajakunta	2
56. metsätaitokilpailut	1	29. metsästys / erätalous / riistanhoito	2
60. metsänomistajien neuvonta	1	30. monikäyttö	2
44. metsäalan organisaation/ vaikuttajata- hon/yrityksen/muun metsällisen ryhmittymän esittely	1	61. metsäenergian korjuu	2
49. yleinen metsällinen tietous	1	35. paperiteollisuus	2
58. puiden siemensato	1	40. projektit/hankkeet	2
2. varhaistaimikonhoito	0	48. metsävarat	2
3. taimikonhoito	0	49. yleinen metsällinen tietous	2
4. nuoren metsän hoito	0	13. lannoitus	1
5. harvennushakkuu	0	19. säästöpuut	1
6. päätehakkuu	0	26. lainsäädäntö	1
66. korjuu	0	55. metsänomistajien velvollisuudet	1
8. metsien terveys, ravinnetalous ja vauriot	0	69. metsätilan rajat	1
11. työ	0	28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	1
59. turvemaiden hoito	0	33. yrittäjyys	1
14. kunnostusojitus	0	60. metsänomistajien neuvonta	1
15. metsätien rakennus ja perusparannus	0	42. aluepolitiikka	1
57. kulotus	0	46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	1
17. tietyn lajin suojelu	0	50. metsäntutkimus	1

Ensisijainen aihe	kpl	Toissijainen aihe	kpl
18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	0	65. nuoret ja metsä, metsällinen toiminta nuorten parissa	1
63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	0	3. taimikonhoito	0
20. vesiensuojelu	0	4. nuoren metsän hoito	0
21. maisemanhoito	0	6. päätehakkuu	0
23. rahoitustuet	0	66. korjuu	0
54. metsälain seuraamukset	0	9. metsätuhot	0
55. metsänomistajien velvollisuudet	0	10. erikoispuun kasvatus	0
27. metsänomistaminen	0	11. työ	0
28. sukupolvenvaihdos/omistajanvaihdos	0	59. turvemaiden hoito	0
68. metsänomistajakunta	0	14. kunnostusojitus	0
30. monikäyttö	0	64. tienpito	0
31. luontomatkailu	0	18. metsälain (erityisen) tärkeät elinympäristöt	0
62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	0	63. pienvesikohteet ja niiden käsittely	0
33. yrittäjyys	0	20. vesiensuojelu	0
61. metsäenergian korjuu	0	21. maisemanhoito	0
35. paperiteollisuus	0	22. metsäsuunnitelma/-suunnittelu	0
37. puunhankinta	0	25. verotus	0
40. projektit/hankkeet	0	54. metsälain seuraamukset	0
41. tuet	0	7. sertifiointi / laatutarkastukset	0
42. aluepolitiikka	0	31. luontomatkailu	0
45. yrittäjyys	0	62. puusta saatavat tuotteet (ei teolliset)	0
46. metsäalan toimijoiden yhteistyö	0	56. metsätaitokilpailut	0
47. metsäalan toimijoiden ja metsäteollisuuden palvelut/tuotteet	0	41. tuet	0
70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	0	45. yrittäjyys	0
48. metsävarat	0	70. sertifiointin merkitys metsätaloudelle	0
50. metsäntutkimus	0	51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	0
51. ihmisen suhde metsään ja mietteitä metsästä	0	58. puiden siemensato	0
67. tapahtumat	0	67. tapahtumat	0
YHTEENSÄ	70	YHTEENSÄ	120

Liite 8. Juttujen kirjoittajien toimijaluokat ja niiden esiintyminen

Toimijaluokka	Eri henkilöitä	Mainintoja jutun kirjoittajana	Ryhmällä mainintoja yhteensä
Metsäkeskukseen liittyvä toimija			
1. Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö *	30	424	
2. Keski-Suomen metsäkeskuksen johtokunnan edustaja*	2	4	428
Muu valtion hallinnon alaisuuteen kuuluva toimija tai viranomainen			
5. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion edustaja	3	3	
7. Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja	2	2	
8. Keski-Suomen maanmittaustoimiston edustaja	1	1	
9. Metsähallituksen edustaja	2	2	
10. Maa- ja metsätalousministeri tai ministeriön edustaja	1	1	
12. Muu vastaava/muu viranomainen*	2	2	11
Muu alueellisen edistämiskeskuksen toimija, alueellinen viranomaisen, hallinnon edustaja tai lakiin perustuvan organisaation toimija			
13. Keski-Suomen liiton edustaja *	1	2	
16. Keski-Suomen alueen kunnan tai kaupungin edustaja	1	1	
17. Keski-Suomen Riistanhoitopiirin edustaja	2	2	5
Metsänhoitoyhdistyksiin liittyvä toimija			
23. Päijänteen mhy:n edustaja	1	1	1
Muuhun metsänomistajia edustavaan ryhmittymään ja metsänomistajien ryhmittymään liittyvä toimija			
36. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustaja	1	1	
37. Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja	3	8	9
Puunhankintaan liittyvä toimija			
41. Metsäliiton/Metsämantujen edustaja	3	5	
42. UPM:n edustaja (UPM Metsä, UPM Kymmene)	2	5	
45. Keitele Forestin edustaja *	1	1	11
Yrittäjä			
48. Metsäpalveluyrittäjä *	1	1	
49. Metsuri *	1	1	
53. Tiepalveluyrittäjä	1	1	3
Muu yritykseen liittyvä toimija			
61. Muu yrityksen edustaja	3	3	3
Ammatti- ja etujärjestöön, muuhun ammatilliseen ryhmittymään tai alan edistämiseen liittyvä toimija			
64. Puumiesten liiton edustaja	1	2	
65. Muu edustaja *	3	3	5
Metsäalan oppilaitokseen liittyvä toimija			
69. Jyväskylän ammattikorkeakoulun (luonnonvarainstituutin) edustaja *	1	1	1
Kansalaisjärjestöön, muuhun vapaaehtoisuuteen perustuvaan ryhmittymään liittyvä toimija			
72. Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin edustaja*	1	1	1
Tutkimuslaitokseen liittyvä toimija			
75. Metsäntutkimuslaitoksen eli Metlan edustaja *	4	6	
76. VTT:n edustaja	1	1	
77. Muu edustaja	2	2	9

Toimijaluokka		Eri henkilöitä	Mainintoja jutun kirjoittajana	Ryhmällä mainintoja yhteensä
Yksityinen henkilö				
	78. Metsän- ja/tai maanomistaja *	2	2	
	80. Metsästäjä *	1	1	
	82. Koululainen	1	1	
	83. Kansanedustaja *	15	23	
	84. Muu yksityinen henkilö*	1	1	28
Jokin muu kuin toimijaluokituksessa mainittu				
	85. Jokin muu toimija kuin edellä mainitut *	5	6	
	86. Toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää *	7	12	18
YHTEENSÄ		109 **	533	533

* Mielipiteellisen jutun kirjoittanut kirjoittaja näistä luokista.

** Eri kirjoittajia on 100 mutta seitsemän heistä esiintyy kahden eri toimijaluokan edustajana ja yksi kolmen eri toimijaluokan edustajana.

Liite 9. Kirjoittajien toimijaluokat ja kirjoitettujen juttujen ensisijaiset aiheet

Toimijaluokka		Jutun ensisijaisen aiheen aihieryhmä												
		Metsänhoito/-kasvatus	Metsänparannus	Metsäluonnonhoito	Metsäomaisuuden hoito	Metsänomistaminen	Muu käyttö	Bioenergia	Metsäteollisuus	Koulutus	Edistäminen	Politiikka	Metsäalan toimijat	Muut aiheet
	1. Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	2. Keski-Suomen metsäkeskuksen johtokunnan edustaja			x				x				x	x	
	5. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion edustaja			x						x				x
	7. Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja			x										x
	10. Maa- ja metsätalousministeri tai ministeriön edustaja													x
	8. Keski-Suomen maanmittaustoimiston edustaja		x											
	9. Metsähallituksen edustaja												x	
	12. Muu vastaava/muu viranomainen										x			x
	13. Keski-Suomen liiton edustaja											x		
	16. Keski-Suomen alueen kunnan tai kaupungin edustaja		x											
	17. Keski-Suomen Riistanhoitopiirin edustaja	x					x							
	23. Päijänteen mhy:n edustaja				x									
	36. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustaja				x									
	37. Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja				x	x						x		
	41. Metsäliiton/Metsämantujen edustaja	x						x	x				x	x
	42. UPM:n edustaja (UPM Metsä, UPM Kymmene)	x												
	45. Keitele Forestin edustaja				x									
	48. Metsäpalveluyrittäjä												x	
	49. Metsuri												x	
	53. Tiepalveluyrittäjä		x											
	61. Muu yrityksen edustaja							x					x	
	64. Puumiesten liiton edustaja										x			x
	65. Muu edustaja		x	x										x
	69. Jyväskylän ammattikorkeakoulun (luonnonvarainstitutiin) edustaja							x						
	72. Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin edustaja				x									
	75. Metsäntutkimuslaitoksen eli Metlan edustaja	x			x									
	76. VTT:n edustaja		x											
	77. Muu edustaja		x						x					
	78. Metsän- ja/tai maanomistaja				x									x
	80. Metsästäjä			x										
	82. Koululainen													x
	83. Kansanedustaja													x
	84. Muu yksityishenkilö									x				
	85. Jokin muu toimija kuin edellä mainitut	x						x	x				x	x
	86. Toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää	x		x	x	x	x	x					x	x

Liite 10. Henkilöpuhujien toimijaluokat ja niiden esiintyminen

Toimijaluokka	Eri henki- löitä	Esiintyy lähteenä yht.	% henkilö- puhujista	Ryhmä lähtee- nä yht.
Metsäkeskukseen liittyvä toimija				
1. Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö	32	58	14,54	
2. Keski-Suomen metsäkeskuksen johtokunnan edustaja	1	1	0,25	59
Muu valtion hallinnon alaisuuteen kuuluva toimija tai viranomainen				
6. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen (TE-keskuksen) edustaja	3	3	0,75	
7. Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja	2	2	0,50	
8. Keski-Suomen maanmittaustoimiston edustaja	3	3	0,75	
9. Metsähallituksen edustaja	1	1	0,25	
10. Maa- ja metsätalousministeri tai ministeriön edustaja	2	3	0,75	12
Muu alueellisen edistämiskeskuksen toimija, alueellinen viranomainen, hallinnon edustaja tai lakiin perustuvan organisaation toimija				
13. Keski-Suomen liiton edustaja	1	1	0,25	
16. Keski-Suomen alueen kunnan tai kaupungin edustaja	4	5	1,25	
17. Keski-Suomen Riistanhoitopiirin edustaja	2	9	2,26	15
Metsänhoitoyhdistyksiin liittyvä toimija				
18. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen edustaja	3	3	0,75	
19. Pihtiputaan mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)	1	1	0,25	
20. Äänesedun mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)	1	1	0,25	
23. Päijänteen mhy:n edustaja	6	7	1,75	
25. Mhy Metso:n edustaja	1	1	0,25	
26. Keuruun-Multian mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)	1	1	0,25	
27. Saarijärven mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)	3	4	1,00	
29. Sumiaisten mhy:n edustaja	3	5	1,25	
30. Karstulan mhy:n edustaja	1	1	0,25	
31. Kyyjärven mhy:n edustaja	1	2	0,50	
32. Kuhmoisten mhy:n edustaja	1	1	0,25	
88. Muu Keski-Suomen alueen mhy:n edustaja	1	1	0,25	28
Muuhun metsänomistajia edustavaan ryhmittymään ja metsänomistajien ryhmittymään liittyvä toimija				
36. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustaja	1	1	0,25	
37. Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja	4	14	3,51	
38. Jyväskylän metsänomistajat ry:n edustaja	1	1	0,25	16
Puunhankintaan liittyvä toimija				
41. Metsäliiton/Metsämantujen edustaja	15	26	6,52	
42. UPM:n edustaja (UPM Metsä, UPM Kymmene)	16	27	6,77	
43. Stora Enson edustaja	4	10	2,51	
45. Keitele Forestin edustaja	3	6	1,50	
46. Metsäkolmion edustaja	1	1	0,25	
47. Muu (esimerkiksi saha)	2	2	0,50	72
Yrittäjä				
48. Metsäpalveluyrittäjä	3	3	0,75	
49. Metsuri	10	11	2,76	
50. Metsäkoneurakoitsija	11	11	2,76	
51. Puutavara-autoilija	1	1	0,25	
52. Koneyrittäjä (esim. kaivinkoneyrittäjä)	1	1	0,25	

Toimijaluokka	Eri henki- löitä	Esiintyy lähteenä yht.	% henkilö- puhujista	Ryhmä lähtee- nä yht.
53. Tiepalveluyrittäjä	1	1	0,25	
54. Lämpöyrittäjä	3	3	0,75	
57. Muu	3	3	0,75	34
Muu yritykseen liittyvä toimija				
58. Jatkojalostuksessa toimivan yrityksen edustaja	13	14	3,51	
59. Metsänhoitamiseen tarvittavien tuotteiden valmistajan edustaja	3	4	1,00	
60. Metsäkonevalmistajan edustaja	1	1	0,25	
61. Muu yrityksen edustaja	6	7	1,75	26
Ammatti- ja etujärjestöön, muuhun ammatilliseen ryhmittymään tai alan edistämiseen liittyvä toimija				
63. Puu- ja erityisalojen liiton edustaja	1	1	0,25	
64. Puumiesten liiton edustaja	1	1	0,25	
65. Muu edustaja	5	5	1,25	7
Metsäalan oppilaitokseen liittyvä toimija				
68. Jämsänkosken metsäoppilaitoksen edustaja	1	1	0,25	
70. Joensuun yliopiston edustaja	1	1	0,25	
71. Muu edustaja	2	2	0,50	4
Kansalaisjärjestöön, muuhun vapaaehtoisuuteen perustuvaan ryhmittymään liittyvä toimija				
74. Muu edustaja	1	1	0,25	1
Tutkimuslaitokseen liittyvä toimija				
75. Metsäntutkimuslaitoksen eli Metlan edustaja	2	2	0,50	
77. Muu edustaja	1	1	0,25	3
Yksityinen henkilö				
78. Metsän- ja/tai maanomistaja	65	68	17,04	
79. Tieosakas	3	4	1,00	
81. Metsäalan opiskelija	3	3	0,75	
82. Koululainen	4	4	1,00	
83. Kansanedustaja	1	1	0,25	
84. Muu yksityinen henkilö	15	15	3,76	95
Jokin muu kuin toimijaluokituksessa mainittu				
85. Jokin muu toimija kuin edellä mainittu	22	24	6,02	
86. Toimijan nimi tiedossa mutta luokkaa ei voida määrittää	3	3	0,75	27
Yhteensä	308*	399	100	399

* Yhdeksän lähdetä esiintyy kahdessa eri toimijaluokassa.

Liite 11. Lähteiden toimijaluokat ja juttujen ensisijaiset aiheet

Toimijaluokka	Jutun ensisijaisen aiheen aiheoryhmä												
	Metsänhoito/-kasvatus	Metsänparannus	Metsäluonnonhoito	Metsäomaisuuden hoito	Metsänomistaminen	Muu käyttö	Bioenergia	Metsäteollisuus	Koulutus	Edistäminen	Politiikka	Metsäalan toimijat	Muut aiheet
Metsäkeskukseen liittyvä toimija													
1. Keski-Suomen metsäkeskuksen toimihenkilö	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
2. Keski-Suomen metsäkeskuksen johtokunnan edustaja						x						x	
Muu valtion hallinnon alaisuuteen kuuluva toimija tai viranomainen													
6. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen (TE-keskuksen) edustaja							x			x			
7. Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustaja			x										
8. Keski-Suomen maanmittaustoimiston edustaja				x									x
9. Metsähallituksen edustaja												x	
10. Maa- ja metsätalousministeri tai ministeriön edustaja			x									x	x
Muu alueellisen edistämiskeskuksen toimija, alueellinen viranomainen, hallinnon edustaja tai lakiin perustuvan organisaation toimija													
13. Keski-Suomen liiton edustaja											x		
16. Keski-Suomen alueen kunnan tai kaupungin edustaja			x	x				x					x
17. Keski-Suomen Riistanhoitopiirin edustaja	x					x							x
Metsänhoitoyhdistyksiin liittyvä toimija													
18. Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen edustaja	x											x	
19. Pihlputaan mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)		x											
20. Ääneseudun mhy:n edustaja (nyk. Mhy Keski-Suomi)				x									
23. Päijänteen mhy:n edustaja	x			x								x	x
25. Mhy Metso:n edustaja												x	
26. Keuruun-Multian mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)									x				
27. Saarijärven mhy:n edustaja (nyk. Mhy Metso)	x	x		x									
29. Sumiaisten mhy:n edustaja	x	x										x	
30. Karstulan mhy:n edustaja				x									
31. Kyyjärven mhy:n edustaja							x		x				
32. Kuhmoisten mhy:n edustaja				x									
88. Muu Keski-Suomen alueen mhy:n edustaja				x									
Muuhan metsänomistajia edustavaan ryhmittymään ja metsänomistajien ryhmittymään liittyvä toimija													
36. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustaja	x												
37. Keski-Suomen metsänomistajien liiton edustaja	x		x	x						x		x	
38. Jyväskylän metsänomistajat ry:n edustaja												x	
Puunhankintaan liittyvä toimija													
41. Metsäliiton/Metsäamattujen edustaja	x	x	x	x			x	x				x	x
42. UPM:n edustaja (UPM Metsä, UPM Kymmene)	x			x		x	x	x				x	x
43. Stora Enson edustaja				x				x				x	

		Jutun ensisijaisen aiheen aiheeryhmä											
Toimijaluokka		Metsänhoito/-kasvatus	Metsänparannus	Metsäluonnonhoito	Metsäomaisuuden hoito	Metsänomistaminen	Muu käyttö	Bioenergia	Metsäteollisuus	Koulutus	Edistäminen	Politiikka	Metsäalan toimijat
45. Keitele Forestin edustaja					X								X
46. Metsäkolmion edustaja					X								
47. Muu (esimerkiksi saha)		X							X				
Yrittäjä													
48. Metsäpalveluyrittäjä													X
49. Metsuri		X						X		X			X
50. Metsäkoneurakoitsija		X											X
51. Puutavara-autoilija													X
52. Koneyrittäjä (esim. kaivinkoneyrittäjä)													X
53. Tiepalveluyrittäjä			X										
54. Lämpöyrittäjä								X					
57. Muu		X			X								
Muu yritykseen liittyvä toimija													
58. Jatkojalostuksessa toimivan yrityksen edustaja					X				X				X
59. Metsänhoitamiseen tarvittavien tuotteiden valmistajan edustaja		X	X										X
60. Metsäkonevalmistajan edustaja													X
61. Muu yrityksen edustaja			X					X					X
Ammatti- ja etujärjestöön, muuhun ammatilliseen ryhmittymään tai alan edistämiseen liittyvä toimija													
63. Puu- ja erityisalojen liiton edustaja													X
64. Puumiesten liiton edustaja											X		
65. Muu edustaja					X				X				X
Metsäalan oppilaitokseen liittyvä toimija													
68. Jämsänkosken metsäoppilaitoksen edustaja										X			
70. Joensuun yliopiston edustaja													X
71. Muu edustaja								X					X
Kansalaisjärjestöön, muuhun vapaaehtoisuuteen perustuvaan ryhmittymään liittyvä toimija													
74. Muu edustaja							X						
Tutkimuslaitokseen liittyvä toimija													
75. Metsäntutkimuslaitoksen eli Metlan edustaja		X											X
77. Muu edustaja							X						
Yksityinen henkilö													
78. Metsän- ja/tai maanomistaja		X	X	X	X	X	X	X		X		X	X
79. Tieosakas			X										
81. Metsäalan opiskelija										X			
82. Koululainen													X
83. Kansanedustaja													X
84. Muu yksityinen henkilö		X	X		X		X	X		X			X

		Jutun ensisijaisen aiheen aiheeryhmä													
	Toimijaluokka	Metsänhoito/-kasvatus	Metsänparannus	Metsäluonnonhoito	Metsäomaisuuden hoito	Metsänomistaminen	Muu käyttö	Bioenergia	Metsäteollisuus	Koulutus	Edistäminen	Politiikka	Metsäalan toimijat	Muut aiheet	
	Jokin muu toimija kuin toimijaluokituksessa mainittu														
	85. Jokin muu toimija kuin edellä mainitut	x	x			x	x	x					x	x	
	86. Toimijan nimi tiedossa mutta toimijaluokkaa ei voida määrittää		x				x							x	
	Muut kuin henkilöpuhujat														
	Dokumentti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	Ihmisryhmä			x		x								x	
	Organisaatio	x		x	x				x				x	x	